

การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การเล่นตามมุมประสบการณ์

ปริญญาานิพนธ์
ของ
อัญชญา เก้าวชาลี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2553

การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การเล่นตามมุมประสบการณ์

ปริญญาณิพนธ์
ของ
อัญชนา เก้าวชาลี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2553
ลิขสิทธิ์ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การเล่นตามมุมประสบการณ์

บทคัดย่อ
ของ
อัญชณา เก้าว์ชาลี

เสนอต่อบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
พฤษภาคม 2553

อัญชนา เถาว์ชาลี. (2553). การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. คณะกรรมการควบคุม:
รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชคุปต์, ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง.

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยนี้คือนักเรียนชายและหญิงที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนดาราสุมุท อําเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 15 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน ผู้วิจัยเป็นผู้ดำเนินการทดลองด้วยตนเอง โดยทำการทดลอง 6 สัปดาห์ๆ ละ 4 วันๆ ละ 60 นาที ระยะเวลาในการทดลองทั้งสิ้น 24 ครั้ง

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ แผนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นและแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา แบบแผนการวิจัยเป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองการวิจัยแบบ One Group Pretest - Posttest Design และทดสอบความแตกต่างของตัวแปรโดยใช้การทดสอบ t - test สำหรับ Dependent Samples

ผลการวิจัยพบว่า หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

THE STUDY OF MULTIPLE INTELLIGENCES ABILITIES OF YOUNG CHILDREN
ENHANCING PLAY IN EXPERIENCING CORNERS.

AN ABSTRACT
BY
ANCHANA THAOCHARLEE

Presented in Partial Fulfillment of the Requirements for the
Master of Education Degree in Early Childhood Education
at Srinakharinwirot University

May 2010

Anchana Thaocharlee. (2010). *The Study of Multiple Intelligences Abilities of Young Children Enhancing Play in Experiencing Corners*. Master thesis, M.Ed. (Early Childhood Education). Bangkok: Graduate School, Srinakharinwirot University.

Advisor Committee : Assoc. Prof. Dr.Yawvapa Tejagupta, Asst. Prof. Jiraporn Boonsong.

The purpose of this research was to study the multiple intelligences abilities of young children before and after enhancing play in experiencing corners. The samples of this study were 5 - 6 year old boys and girls, who studied in kindergarten 3 in the second semester of the academic year 2009, at Darasamutra School, Sriracha District, Chonburi Province. The multi-stage sampling was used to select subjects. The experiment was carried out 24 times within the period of 6 weeks, 4 days per week and 60 minutes per day.

The instruments used in the study were Lesson Plans for Enhancing Play in Experiencing Corner, and Multiple Intelligences Observation Checklist. The research followed one-group pretest-posttest design and the data were statistically analyzed using t-test for dependent sample.

The result of the research revealed that young children's multiple intelligences abilities enhancing play in experiencing corners had increased statistically significance at .01 level.

ปริญญานิพนธ์

เรื่อง

การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรม
การเล่นตามมุมประสบการณ์

ของ

อัญชญา เกาวัลย์ชาลี

ได้รับอนุมัติจากบัณฑิตวิทยาลัยให้นับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.สมชาย สันติวัฒนกุล)

วันที่.....เดือน.....พ.ศ. 2553

คณะกรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์

คณะกรรมการสอบปากเปล่า

.....ประธาน

.....ประธาน

(รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์)

(รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ)

.....กรรมการ

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง)

(รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เดชะคุปต์)

.....กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์จิราภรณ์ บุญส่ง)

.....กรรมการ

(อาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์)

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จได้ด้วยดี ด้วยความกรุณาอย่างสูงในการให้คำแนะนำและช่วยเหลือจาก รองศาสตราจารย์ ดร.เยาวพา เตชะคุปต์ ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ จิราภรณ์ บุญส่ง กรรมการควบคุมปริญญานิพนธ์ที่ได้ให้คำปรึกษา คำแนะนำ เสนอแนวคิดและแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ด้วยความเอาใจใส่เป็นอย่างดีมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาเป็นอย่างยิ่งและขอกราบขอบพระคุณเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

ขอกราบขอบพระคุณ รองศาสตราจารย์ ดร.กุลยา ตันติผลาชีวะ และอาจารย์ ดร.พัฒนา ชัชพงศ์ กรรมการสอบปริญญานิพนธ์ที่กรุณาให้ข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ทำให้ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ขอกราบขอบพระคุณอาจารย์ ดร.สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ และรองศาสตราจารย์ ดร.สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ คณาจารย์สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัยทุกท่านที่ได้อบรมสั่งสอนถ่ายทอดความรู้และประสบการณ์ที่ดี มีคุณค่ายิ่งแก่ผู้วิจัยจนทำให้ประสบความสำเร็จในการศึกษา

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา ไชยะธน ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรรวิ ศรีสุคนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา จิวแหลม ดร.จารุวรรณ ศิลปะรัตน์ อาจารย์สันติศักดิ์ ผาผาย และอาจารย์ศุภลักษณ์ ศรีดอกไม้ ที่กรุณาเป็นผู้เชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบและให้คำแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขเครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้เป็นอย่างดี

ขอกราบขอบพระคุณ ผู้บริหารโรงเรียน นักเรียนและผู้ปกครองระดับชั้นอนุบาล 3/7 โรงเรียนดาราสุมุท อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี ที่ให้ความร่วมมือและอำนวยความสะดวกแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดีในการทดลองจนสำเร็จลุล่วงไปด้วยดี

ขอขอบพระคุณ อาจารย์เบ็ญจรัตน์ เรืองงาม ผู้ช่วยวิจัย ที่คอยให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย คอยให้กำลังใจและคำแนะนำมาโดยตลอด

การศึกษาและการทำปริญญานิพนธ์สำเร็จได้ด้วยดี เพราะได้รับการส่งเสริมจากคุณพ่อวีระวัฒน์ เกียรติชาติ คุณแม่กาญจนา เกียรติชาติ และนางสาววัลณิการ์ เกียรติชาติ ที่ให้กำลังใจและสนับสนุนเรื่องการศึกษาของผู้วิจัยมาโดยตลอด ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งเป็นอย่างยิ่งและขอขอบคุณเป็นอย่างสูง

คุณค่าและประโยชน์ของปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณของบิดามารดาที่ได้อบรมเลี้ยงดู ให้ความรัก ความเอาใจใส่ ให้การศึกษาและเป็นแบบอย่างที่ดีแก่ผู้วิจัยเสมอมา และขอมอบเป็นเครื่องบูชาพระคุณครู อาจารย์ และผู้มีพระคุณทุกท่านที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้และมีส่วนวางรากฐานสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยประสบความสำเร็จ

อัญชนา เกียรติชาติ

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของงานวิจัย	3
ความสำคัญของการศึกษา	3
ขอบเขตของการวิจัย	3
ประชากรที่ใช้ในการวิจัย	3
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย	3
ตัวแปรที่ศึกษา	4
ระยะเวลาในการทดลอง	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	4
กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
สมมติฐานในการวิจัย	7
2 แนวคิด ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องและกรอบแนวคิดในการวิจัย	8
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา	9
ความหมายของพหุปัญญา	9
แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีพหุปัญญา	9
ประเภทของพหุปัญญา	10
ลักษณะความสำคัญของทฤษฎีพหุปัญญา	12
ประโยชน์ของพหุปัญญา	13
แนวทางการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา	13
รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา	16
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมุมประสบการณ์	21
ความหมายของมุมประสบการณ์	21
ความสำคัญของมุมประสบการณ์	21
ประเภทของมุมประสบการณ์	22
ลักษณะของมุมประสบการณ์	26
หลักการและแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน	28
หลักการจัดมุมประสบการณ์	32

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
2 (ต่อ)	
แนวคิดการจัดการเรียนรู้	33
คุณค่าทางการศึกษา	35
บทบาทครูผู้ช่วย	35
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมุมมองประสบการณ์	37
3 วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า	39
การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง	39
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	39
การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้า	40
แบบแผนการทดลองและวิธีการดำเนินการ	42
การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล	43
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	46
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล	46
การนำเสนอผลการวิเคราะห์	46
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	47
5 สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	52
ความมุ่งหมายของงานวิจัย	52
ความสำคัญของการศึกษา	52
ขอบเขตของการวิจัย	52
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า	53
วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า	53
การวิเคราะห์ข้อมูล	53
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า	54
อภิปรายผล	54
ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย	63
ข้อเสนอแนะทั่วไป	64
ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้า	64

สารบัญ (ต่อ)

บทที่	หน้า
บรรณานุกรม	65
ภาคผนวก	71
ภาคผนวก ก คู่มือและตัวอย่างแผนการจัดกิจกรรมการใช้มุมประสบการณ์	72
ภาคผนวก ข แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา	86
ภาคผนวก ค รูปภาพกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์	95
ภาคผนวก ง รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ	100
ประวัติย่อผู้วิจัย	102

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 แบบแผนการทดลอง	42
2 ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรม การเล่นตามมุมประสบการณ์	47
3 ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรม การเล่นตามมุมประสบการณ์	48
4 จำนวนเด็กปฐมวัยจำแนกตามระดับความสามารถทางพหุปัญญา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์	49
5 การเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาก่อนและหลังการจัด กิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์	51

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 กรอบแนวคิดในการวิจัย	7
2 แนวคิดการจัดพื้นที่ในห้องเรียน	30
3 การจัดบรรยากาศในห้องเรียนแบบ 3R's	31
4 แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญา ก่อน และหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์	50

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

เด็กปฐมวัยเป็นวัยเริ่มต้นแห่งชีวิตการเรียนรู้ เป็นทรัพยากรที่สำคัญและมีคุณค่าในการพัฒนาประเทศ ซึ่งการพัฒนาในวัยเด็กจะเป็นพื้นฐานอันมั่นคงต่อไปในอนาคต เพราะพัฒนาการทุกด้านเจริญเติบโตอย่างรวดเร็ว ต่อเนื่องกันและเป็นพื้นฐานในการวางรากฐานของการพัฒนาทุกด้าน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2528: บทนำ) เยาวพา เดชะคุปต์ (2542: 4) ได้ให้แนวคิดไว้ว่า การจัดการศึกษาควรเริ่มต้นในช่วงปฐมวัย ซึ่งเป็นช่วงที่สำคัญมากในการวางรากฐานบุคลิกภาพมนุษย์ และในปัจจุบันนี้มีผลการศึกษาค้นคว้ามากมายที่สนับสนุนและบ่งชี้ว่า การพัฒนาคุณภาพของประชากรจำเป็นต้องเริ่มต้นตั้งแต่ปฐมวัย ซึ่งเด็กวัยนี้ควรได้รับการอบรมเลี้ยงดูที่ถูกต้องและเหมาะสม โดยเฉพาะอย่างยิ่งตั้งแต่แรกเกิดจนถึง 6 ปี เพราะช่วงอายุดังกล่าวเป็นช่วงวิกฤติของมนุษย์ ซึ่งควรได้รับการส่งเสริมและพัฒนาในทุกๆ ด้าน ส่วนนิตยา คชภักดี (2530: 16) กล่าวว่าเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 6 ปี เป็นระยะที่สำคัญที่สุดในการพัฒนาในทุกๆ ด้าน โดยเฉพาะทางด้านสติปัญญา ในช่วง 2 ปีแรกของชีวิต เซลล์สมองและระบบประสาทจะเจริญเกือบเต็มที่ และการเจริญเติบโตในช่วงต่อไปจะอยู่ในลักษณะของการเปลี่ยนแปลงที่เหมาะสมกับหน้าที่ เยาวพา เดชะคุปต์ (2542: 7; อ้างอิงจาก Todd; & Herfferman) ยังแบ่งพัฒนาการของเด็กปฐมวัยเอาไว้ 6 ด้าน คือ พัฒนาการในแง่ความเป็นบุคคล พัฒนาการทางสังคม พัฒนาการทางสติปัญญา พัฒนาการทางด้านร่างกาย พัฒนาการทางด้านอารมณ์ พัฒนาการทางด้านความคิดสร้างสรรค์ นอกจากนี้เด็กแต่ละคนจะมีความแตกต่างกันตามพันธุกรรม แต่ละช่วงพัฒนาการของเด็กจะมีผลกระทบต่อการกระทำต่างๆ ของเด็ก เด็กหญิงจะมีพัฒนาการเร็วกว่าเด็กชาย และสิ่งแวดล้อมมีผลต่อความถนัดและทัศนคติของแต่ละคน จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าร่างกายมนุษย์เรามีความแตกต่างกันไป การรับรู้และการเรียนรู้มีความต่างกัน โดยพัฒนาการเด็กในแต่ละช่วงอายุจะเป็นไปอย่างต่อเนื่อง แต่จะช้าหรือเร็วกว่ามาตรฐานนั้นก็แล้วแต่เด็กแต่ละคน

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (เยาวพา เดชะคุปต์. 2544: 15 - 19; อ้างอิงจาก Howard Gardner. 1987, 1993, 1999) ศึกษาศักยภาพและความถนัดของคน ได้อธิบายว่า ทฤษฎีพหุปัญญา เป็นทฤษฎีที่ศึกษาเกี่ยวกับปัญญาและการทำงานของสมองของมนุษย์ สมองของมนุษย์แบ่งเป็นส่วนๆ แต่ละส่วนได้กำหนดความสามารถเป็นเรื่องราว ตามสภาพแวดล้อมของตน การ์ดเนอร์มองปัญญาในหลายลักษณะ เขาเชื่อว่า “ปัญญา” คือความสามารถทางชีวภาพซึ่งแต่ละคนแสดงออกมาเป็นสิ่งที่ผสมผสานกันระหว่างพันธุกรรมกับสิ่งแวดล้อม และเชื่อว่าปัญญาเป็นโครงสร้างทางชีววิทยา ซึ่งเป็นตัวสร้างแหล่งทางความคิดของคนเรา และจะส่งผลกระทบต่อเนื้อหาแต่ละด้าน คนทั่วไปจะมีปัญญาหลายด้าน โดยแต่ละด้านจะขึ้นอยู่กับความสามารถและจะแสดงออกมาในรูปแบบที่ต่างกัน ได้แก่ ความสามารถ

ด้านภาษา (Linguistic Intelligence) ความสามารถด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical - Mathematical Intelligence) ความสามารถด้านมิติ (Spatial Intelligence) ความสามารถด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily Kinesthetic Intelligence) ความสามารถด้านดนตรี (Musical Intelligence) ความสามารถด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence) ความสามารถด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) ความสามารถด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) และความสามารถทางด้านอัตถวาทนิยม จิตนิยม หรือการดำรงคงอยู่ของชีวิต (Existential intelligence) ทฤษฎีพหุปัญญา เป็นที่ยอมรับกันอย่างแพร่หลายในวงการศึกษากิจการทั้งการจัดทำหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน และการประเมินผลโดยทฤษฎีพหุปัญญาได้เสนอหลักสูตรที่มีความสมดุลที่ผสมผสานศิลปะความเข้าใจตนเอง การสื่อความหมายและด้านร่างกายซึ่งครูสามารถใช้ปัญญาทั้ง 9 ด้านนี้ในการเตรียมการสอน เพื่อแสดงถึงปัญญาของเด็กที่แตกต่างกัน การประเมินตามสภาพจริงช่วยให้เด็กแสดงสิ่งที่เขาเรียนรู้ ในบรรยากาศที่ใกล้เคียงกับสภาพแวดล้อมซึ่งเขาจะนำไปใช้ได้ในชีวิตจริง การพัฒนาศักยภาพความสามารถของผู้เรียนให้เป็นผู้รอบรู้ มีความสามารถหลายๆ ด้าน ตามแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา มุ่งมั่นที่จะส่งเสริมความสามารถของผู้เรียนโดยคำนึงถึงศักยภาพของแต่ละบุคคลซึ่งมีความแตกต่างกันเป็นหลักสำคัญ (สิรินทร์ ลัดดาภิรมย์, 2551: 2)

หลักสูตรการศึกษาปฐมวัยพุทธศักราช 2546 กำหนดหลักสูตร สำหรับการจัดการศึกษาปฐมวัยไว้ว่า เด็กควรได้รับการพัฒนาทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา ที่เหมาะสมกับวัย ความสามารถของเด็กและความแตกต่างระหว่างบุคคล ในหลักสูตรจึงมีการกำหนดจุดมุ่งหมาย ซึ่งถือเป็นมาตรฐานคุณลักษณะที่พึงประสงค์ ที่จะส่งเสริมให้เด็กมีพัฒนาการที่ดีขึ้น (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546ก: 31 - 32) สำหรับการจัดประสบการณ์ให้เด็กปฐมวัยนั้นควรจัดให้สอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กโดยคำนึงถึงตัวเด็กเป็นหลัก ครูควรจัดประสบการณ์ให้เด็กได้ “ลงมือกระทำ” เพื่อส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ควรเลือกประสบการณ์ที่ใกล้ตัวเด็กอยู่ในสิ่งแวดล้อมของเด็ก อีกทั้งต้องคำนึงถึงความแตกต่างและความสนใจของเด็กเป็นรายบุคคล เพราะเมื่อเด็กมีความสนใจก็จะตั้งใจทำกิจกรรมและเรียนรู้อย่างสนุกสนาน ยิ่งไปกว่านั้นควรจัดประสบการณ์ให้เด็กมีโอกาสเรียนรู้ในหลายรูปแบบ เช่น การปฏิบัติทดลอง การนำไปทัศนศึกษา การเล่นเกมบทบาทสมมติ การเล่นเป็นกลุ่มและเดี่ยว ซึ่งเด็กแต่ละคนอาจมีวิธีการเรียนรู้ไม่เหมือนกัน นอกจากนี้การจัดหน่วยประสบการณ์ให้กับเด็กนิยมจัดในรูปของกิจกรรมต่างๆ คือ กิจกรรมเคลื่อนไหวและจังหวะ กิจกรรมสร้างสรรค์และเล่นตามมุม กิจกรรมในวงกลม กิจกรรมการเล่นกลางแจ้ง และเกมการศึกษา ครูเป็นผู้ที่มีบทบาทสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน เช่น การจัดมุมประสบการณ์ที่มีความหลากหลายเป็นตัวกระตุ้นความสนใจของเด็ก ตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 (กระทรวงศึกษาธิการ, 2545) ดังปรากฏในมาตราที่ 24 วรรค 4 - 5 ว่าการจัดการเรียนการสอนโดยผสมผสานสาระความรู้ด้านต่างๆ อย่างได้สัดส่วนสมดุลกันรวมทั้งปลูกฝังคุณธรรม ค่านิยมที่ดีงาม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์ โดยการจัดบรรยากาศสภาพแวดล้อม สื่อการเรียน และอำนวยความสะดวกแก่ผู้เรียน ตลอดจนสิ่งแวดล้อมในห้องเรียน ซึ่งมีรูปแบบการจัดการเรียนการสอนที่มีความหลากหลาย รูปแบบการจัดการเรียนการสอนควรมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็ก

สิ่งแวดล้อมที่หลากหลายจึงเป็นตัวกระตุ้นความอยากรู้อยากเห็นเป็นการเพิ่มความสนใจให้แก่เด็ก การจัดให้เด็กได้มีโอกาสสำรวจสภาพแวดล้อม จัดโดยใช้แนวคิดของศูนย์การเรียนรู้หรือมุมประสบการณ์ เป็นการจัดเนื้อหาที่ภายในห้องเรียนให้เหมาะสมกับการเรียนรู้ (ศุภลักษณ์ ศรีดอกไม้, 2551: 2; อ้างอิงจาก Newhouser; Carrol; & Wilms, Lizz. 2542: 70) ซึ่งการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเป็นมุมต่างๆ ให้เด็กได้เล่น จะช่วยให้เด็กมีโอกาสปรับตัวเข้ากับเพื่อน เด็กจะเกิดการเรียนรู้จากการค้นพบด้วยตนเองโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 มุมที่นิยมจัดให้เด็กเล่น เช่น มุมวิทยาศาสตร์ มุมบ้าน มุมหนังสือ มุมเกมการศึกษา มุมบล็อก เป็นต้น ซึ่งการจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียนเด็กได้มีโอกาสเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างอิสระ จากสิ่งแวดล้อมที่จัดไว้ให้อย่างมีจุดมุ่งหมาย

จากเหตุผลและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะนำแนวการจัดประสบการณ์การเล่นตามมุมประสบการณ์ในห้องเรียนมาใช้เป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา ซึ่งผลการวิจัยครั้งนี้จะช่วยให้ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยเลือกที่จะพัฒนาการจัดประสบการณ์ เพื่อเป็นการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาให้กับเด็กปฐมวัยต่อไป

ความมุ่งหมายของงานวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

ความสำคัญของการศึกษา

การวิจัยในครั้งนี้เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ด้วยการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย - หญิงที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนดาราสุมทร อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี จำนวน 8 ห้อง นักเรียนทั้งหมด 320 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชาย - หญิงที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนดาราสุมทร อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี จำนวน 15 คน โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ดังนี้

1. จับสลากเลือกนักเรียนจากจำนวน 8 ห้อง มา 1 ห้อง
2. จับสลากนักเรียนจำนวน 15 คน จากจำนวนนักเรียนในห้องเรียนที่จับสลากได้

ตัวแปรที่ศึกษา

1. ตัวแปรอิสระ ได้แก่ กิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์
2. ตัวแปรตาม ได้แก่ ความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน ประกอบด้วย
 - 2.1 ความสามารถด้านภาษา (Linguistic Intelligence)
 - 2.2 ความสามารถด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical - Mathematical Intelligence)
 - 2.3 ความสามารถด้านมิติ (Spatial Intelligence)
 - 2.4 ความสามารถด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily Kinesthetic Intelligence)
 - 2.5 ความสามารถด้านดนตรี (Musical Intelligence)
 - 2.6 ความสามารถด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence)
 - 2.7 ความสามารถด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)
 - 2.8 ความสามารถด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence)

Intelligence)

ระยะเวลาในการทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ทดลองโดยใช้ระยะเวลาในการทดลอง 6 สัปดาห์ๆ ละ 4 วัน วันละ 60 นาที ตั้งแต่เวลา 9.00 - 10.00 น. รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. **เด็กปฐมวัย** หมายถึง เด็กนักเรียนชาย - หญิง อายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนดาราสุมทร อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี

2. **กิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์** หมายถึง การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนให้มีมุมประสบการณ์ต่างๆ และเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมการเรียนรู้ตามความสนใจของตนเอง เด็กได้สังเกต ทดลอง คิด ค้นคว้า หาประสบการณ์ด้วยตนเอง ส่งเสริมความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนาการทางร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา โดยมุมประสบการณ์ ประกอบด้วย

2.1 มุมบ้านหรือมุมบทบาทสมมติ หมายถึง มุมที่ช่วยให้เกิดการพัฒนาทักษะทางสังคม เป็นมุมที่เด็กได้เลียนแบบบุคคลในสังคม

2.2 มุมหนังสือ หมายถึง มุมที่จัดรวบรวมหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก เช่น หนังสือนิทาน

2.3 มุมศิลปะ หมายถึง มุมที่ถ่ายทอดความคิดสร้างสรรค์ของเด็ก เป็นผลงานการวาด การปั้น การฉีก-ปะ ฯลฯ โดยที่ครูเตรียมสื่อ วัสดุต่างๆ

2.4 มุมบล็อก หมายถึง มุมที่จัดเก็บแท่งไม้ขนาดต่างๆ ในชั้นวางบล็อก

2.5 มุมดนตรีสร้างสรรค์ หมายถึง หมายถึง มุมที่รวบรวมเก็บอุปกรณ์ดนตรีต่างๆ สำหรับเด็ก โดยครูจัดเตรียมอุปกรณ์ที่หาได้ในท้องถิ่น หรือผลิตขึ้นเอง

2.6 มุมธรรมชาติ หรือมุมวิทยาศาสตร์ หมายถึง มุมที่เด็กสามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทดลองตามความเหมาะสมกับวัย

2.7 มุมเล่นน้ำ - ทRAY หมายถึง มุมที่ประกอบไปด้วยอุปกรณ์เล่นน้ำ - ทRAY เช่น แก้วน้ำ ขวดน้ำ ที่ทำจากพลาสติก

2.8 มุมเกมการศึกษา หมายถึง มุมเสริมทักษะที่มีสื่อต่างๆ เช่น เกมจับคู่ เกมภาพตัดต่อ ฯลฯ

การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ประกอบด้วยขั้นตอนในการดำเนินกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นที่ 1 ชั้นวางแผน หมายถึง แนวทางในการดำเนินกิจกรรมด้วยการสนทนา ระหว่างครูกับเด็ก ครูเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กเกิดความกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรม และให้เด็กนำเสนอสัญลักษณ์ของตนเองไปติดไว้บนแผนภูมิวางแผน โดยเด็กจะได้เลือกเข้าเล่นตามมุมประสบการณ์วันละ 2 มุม ซึ่งเป็นกระบวนการที่เด็กได้มีโอกาสเลือกและตัดสินใจด้วยตนเอง

ขั้นที่ 2 ชั้นปฏิบัติ หมายถึง การทำกิจกรรมตามที่วางแผนไว้โดยอิสระตามเวลาที่กำหนด ซึ่งเด็กจะได้เล่นตามมุมประสบการณ์มุมละ 20 นาที โดยมีครูคอยให้คำแนะนำในจังหวะที่เหมาะสมเท่าที่จำเป็นเท่านั้น

ขั้นที่ 3 ชั้นสรุป หมายถึง การสนทนาสรุปการปฏิบัติกิจกรรมที่ทำว่าสามารถทำได้ตามที่วางแผนไว้หรือไม่ ผลงานที่ทำเป็นอย่างไร และให้เด็กผลัดกันออกมาเสนอผลงานที่ตนประทับใจหรือพอใจในวันนั้นให้เพื่อนฟังคนละ 1 ตัวอย่าง

3. ความสามารถทางพหุปัญญา หมายถึง ลักษณะความสามารถทางพหุปัญญาแต่ละด้านของเด็กปฐมวัยที่แสดงออกที่แตกต่างกันออกไปตามศักยภาพส่วนบุคคล ตามแนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ 8 ด้าน ซึ่งวัดได้โดยแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน ประกอบด้วย

3.1 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการปฏิบัติตามคำสั่ง ความสามารถในการแสดงความคิดเห็น ความสามารถในการสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจ

3.2 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical - Mathematical Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการใช้เหตุผล ความสามารถในการจำแนก/เปรียบเทียบ ความสามารถในการแก้ปัญหา

3.3 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านมิติ (Spatial Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการบอกรูปพรรณสัณฐานของสิ่งต่างๆ ในด้านรูปร่าง รูปทรง ขนาด และพื้นที่ ความสามารถในการบอกตำแหน่งที่ตั้ง ความสามารถในการบอกทิศทางของสิ่งต่างๆ

3.4 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily-kinesthetic Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการควบคุมการเคลื่อนไหวร่างกาย ความสามารถในการเคลื่อนไหวอย่างอย่างครบองค์ประกอบ และความสามารถในการควบคุมการประสานสัมพันธ์ระหว่างกล้ามเนื้อมือกับประสาทตา

3.5 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) หมายถึง ความสามารถโต้ตอบต่อจังหวะและเสียงเพลง ความสามารถในการแสดงท่าทางตามจังหวะ/สัญญาณ ความสามารถในการร้องเพลงและแสดงท่วงท่าประกอบ

3.6 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence) หมายถึง ความสามารถในการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น ความสามารถในการปฏิบัติตามข้อตกลงของกลุ่ม ความสามารถในการเป็นผู้นำผู้ตาม

3.7 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) หมายถึง มีความรับผิดชอบต่อหน้าที่ กล้าแสดงออกและมีความมั่นใจ ทำงานอย่างมีเป้าหมาย

3.8 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) หมายถึง เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม รู้จักใช้สิ่งแวดล้อมอย่างคุ้มค่า รู้จักบำรุงรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ

กิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ประกอบด้วยมุมประสบการณ์ ดังนี้

1. มุมบ้านหรือมุมบทบาทสมมติ
2. มุมหนังสือ
3. มุมศิลปะ
4. มุมบล็อก
5. มุมดนตรีสร้างสรรค์
6. มุมธรรมชาติหรือมุมวิทยาศาสตร์
7. มุมเล่นน้ำทราย
8. มุมเกมการศึกษา

มีขั้นตอนในการจัดกิจกรรมดังนี้

- ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน
- ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติ
- ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป

ตัวแปรตาม

ความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน ดังนี้

1. ความสามารถด้านภาษา (Linguistic Intelligence)
2. ความสามารถด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical - Mathematical Intelligence)
3. ความสามารถด้านมิติ (Spatial Intelligence)
4. ความสามารถด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily-Kinesthetic Intelligence)
5. ความสามารถด้านดนตรี (Musical Intelligence)
6. ความสามารถด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence)
7. ความสามารถด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)
8. ความสามารถด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence)

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

สมมติฐานการวิจัย

หลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาสูงขึ้น

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องตามลำดับดังนี้

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา
 - 1.1 ความหมายของพหุปัญญา
 - 1.2 แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีพหุปัญญา
 - 1.3 ประเภทของพหุปัญญา
 - 1.4 ลักษณะสำคัญของทฤษฎีพหุปัญญา
 - 1.5 ประโยชน์ของพหุปัญญา
 - 1.6 แนวทางการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา
 - 1.7 รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้
 - 1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมุมมองประสบการณ์.
 - 2.1 ความหมายของมุมมองประสบการณ์
 - 2.2 ความสำคัญของมุมมองประสบการณ์
 - 2.3 ประเภทของมุมมองประสบการณ์
 - 2.4 ลักษณะของมุมมองประสบการณ์
 - 2.5 หลักการและแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน
 - 2.6 หลักการจัดมุมมองประสบการณ์
 - 2.7 แนวคิดการจัดการเรียนรู้
 - 2.8 คุณค่าทางการศึกษา
 - 2.9 บทบาทครูปฐมวัย
 - 2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมุมมองประสบการณ์

1. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา

1.1 ความหมายของพหุปัญญา

การ์ดเนอร์ (เยาวพา เดชะคุปต์. 2544: 2 - 3; อ้างอิงจาก Gardner. 1983) ได้ให้นิยามของคำว่า พหุปัญญา ว่าเป็นความสามารถทางด้านชีวิตจิต (Biopsychological Potential) นั่นคือ คนทุกคนสามารถแสดงออก ซึ่งองค์แห่งปัญญาที่เขาสามารถและพัฒนาความสามารถนั้นกับบริบทต่างๆ ตามสภาพแวดล้อมของตน เขามองสติปัญญาในหลายลักษณะและเชื่ออีกว่า สติปัญญาของแต่ละคนจะเป็นกระบวนการทางจิตใจหรือความสามารถที่จะค้นหา แก้ปัญหา และสร้างผลผลิตที่มีคุณค่า เป็นที่ยอมรับของสังคม

การ์ดเนอร์ (พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. 2544: 108; อ้างอิงจาก Gardner. 1983) ได้ให้ความหมายของคำว่า พหุปัญญา ซึ่งประกอบด้วยหลัก 3 ประการ

1. ความสามารถในการแก้ปัญหา
2. ความสามารถในการสร้างสรรค์ และค้นพบสิ่งที่ก่อให้เกิดประโยชน์หรือผลผลิต

อันมีประสิทธิภาพ

3. ความสามารถในการพบเห็นปัญหาใหม่

ภกเนตร ธรรมบวร (2545: 8) พหุปัญญา หมายถึง ความสามารถของคนที่ใช้สมองซึ่งจัดเป็นอวัยวะที่มีความสำคัญมากของร่างกายมนุษย์ เพราะนอกจากจะทำหน้าที่ควบคุมเกี่ยวกับสติปัญญา ความคิด การเรียนรู้พฤติกรรม และบุคลิกภาพของมนุษย์แล้วสมองยังทำหน้าที่ควบคุมการทำงานของอวัยวะอื่นๆ ด้วย

สรุปได้ว่า พหุปัญญา หมายถึง ความสามารถของแต่ละบุคคลที่ถูกควบคุมโดยสมองซึ่งสมองจะพัฒนาได้ก็ต้องขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมและการอบรมเลี้ยงดู การแสดงออกของแต่ละบุคคลจะแสดงออกมาในรูปแบบต่างๆ ซึ่งเป็นความสามารถที่จะค้นหา แก้ปัญหา สร้างผลผลิตที่มีคุณค่าต่อตนเอง และพัฒนาความสามารถให้เป็นที่ยอมรับของสังคม

1.2 แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีพหุปัญญา (Theory of Multiple intelligences: MI)

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (เยาวพา เดชะคุปต์. 2544: 2 - 3; อ้างอิงจาก Howard Gardner. 1993) กล่าวว่า ผู้ที่มีสมองบกพร่องในบางส่วนและพบว่าผู้ที่ถูกศึกษาายังมีความสามารถในส่วนที่เหลืออยู่ ซึ่งเป็นการพิสูจน์ว่าสมองของมนุษย์ได้แบ่งเป็นส่วนๆ แต่ละส่วนได้กำหนดความสามารถเป็นเรื่องราวหรือมีปัญญาหลายๆ อย่างถือกำเนิดมาจากสมองเฉพาะส่วนแตกต่างกัน การ์ดเนอร์ได้ใช้ฐานความคิดจากศาสตร์ทางการรับรู้ (Cognitive Science) และให้คำจำกัดความคำว่า “ปัญญา” ว่าเป็นความสามารถเชิงชีวิตจิต (Biopsychological Potential) นั่นคือ คนทุกคนสามารถแสดงออกซึ่งองค์แห่งปัญญาที่เขาสามารถและพัฒนาความสามารถนั้นกับบริบทต่างๆ ตามสภาพแวดล้อมของตน เขามองสติปัญญาในหลายๆ ลักษณะเขาเชื่อว่าสติปัญญาแต่ละด้านจะเป็นกระบวนการทางจิตใจ หรือ

ความสามารถที่จะค้นหา แก้ปัญหา และสร้างผลผลิตที่มีคุณค่าเป็นที่ยอมรับของสังคม (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2544; อ้างอิงจาก เจ็ดศักดิ์ ชุมนุม. 2540)

อารี สัตถ์หนวี (อารี สัตถ์หนวี. 2535: 1; อ้างอิงจาก Gardner. 1983) กล่าวว่า เมื่อปี ค.ศ.1904 (พ.ศ.2447) กระทรวงศึกษาธิการในกรุงปารีสได้ขอให้นักจิตวิทยาฝรั่งเศสชื่อ อัลเฟรด บิเนท์ (Alfred Binet) และคณะให้พัฒนาเครื่องมือสำหรับวัดนักเรียนประถมศึกษาที่มีความเสี่ยงที่จะเป็นนักเรียนสอบตก เพื่อหาทางช่วยเหลือแก้ไข จากการพัฒนาเครื่องมือวัดนี้ทำให้เกิดแบบทดสอบกันเพิ่มเติม และใช้อย่างแพร่หลายดังเป็นที่รู้จักในปัจจุบันว่า แบบทดสอบไอคิว (IQ) หรือแบบทดสอบเชาว์ปัญญา

เมื่อปี พ.ศ.2447 นักจิตวิทยาชาวฝรั่งเศสชื่อ อัลเฟรด บิเนท์; และคณะ ได้พัฒนาเครื่องมือสำหรับวัดผู้เรียนประถมศึกษาที่มีความเสี่ยงที่จะเป็นผู้เรียนสอบตก เพื่อหาทางช่วยเหลือแก้ไข จากการพัฒนาเครื่องมือวัดนี้ทำให้เกิดแบบทดสอบเชาว์ปัญญาขึ้นเป็นครั้งแรกของโลก หลายปีต่อมาสหรัฐอเมริกาได้นำแบบทดสอบนี้ไปใช้และได้สร้างแบบทดสอบเพิ่มเติมขึ้นแล้วนำไปใช้กันอย่างแพร่หลายดังเป็นที่รู้จักในปัจจุบันนี้ว่า แบบทดสอบไอคิว (IQ)

ต่อมาหลังจากที่มีแบบทดสอบ IQ ฉบับแรก ประมาณ 80 ปี ได้มีนักจิตวิทยาชาวอเมริกันชื่อ โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ ประกาศว่า พวกเราตีความหมายของคำว่าฉลาดหรือเชาว์ปัญญาหรือสติปัญญาแคบไป ท่านได้เสนอไว้ในหนังสือชื่อ “ขอบเขตของจิต” เมื่อปี พ.ศ.2526 ว่า “ทฤษฎีพหุปัญญา” การ์ดเนอร์ต้องการที่จะรู้จักขอบเขตของศักยภาพความสามารถของมนุษย์ที่นอกเหนือไปจากคะแนนทดสอบเชาว์ปัญญา เขาตั้งข้อสงสัยถึงความเชื่อถือได้ของแบบทดสอบเชาว์ปัญญาแบบต่างๆ ที่ตั้งคนออกมาจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติและให้ทำหรือตอบเรื่องราวต่างๆ ที่ไม่เคยทำ ท่านบอกอีกว่าความฉลาดหรือเชาว์ปัญญาน่าจะเกี่ยวกับความสามารถในเรื่องของ 1. การแก้ปัญหา 2. การออกแบบงานและผลงานชนิดต่างๆ ในสถานการณ์ธรรมชาติ

สรุปได้ว่า แนวคิดพื้นฐานของทฤษฎีพหุปัญญาเกิดจากความเชื่อในเรื่องศักยภาพและความสามารถของมนุษย์ที่มีอย่างหลากหลาย อันเกิดจากสมองแต่ละส่วนๆ ทำให้คนๆ เดียวมีปัญญาหลายๆ ด้าน ในปัจจุบันได้มีการศึกษามนุษย์แนวใหม่ในด้านความสามารถเชิงชีวิตจิตที่เราเรียกว่า พหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ทั้งนี้เพื่อนำมาพัฒนามนุษย์ให้มีสติปัญญาที่ดีขึ้น

1.3 ประเภทของพหุปัญญา

โฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2544: 2 - 3; อ้างอิงจาก Howard Gardner. 1993) ได้จำแนกความสามารถหรือปัญญาของคนเอาไว้ 7 ประเภท และภายหลังได้เพิ่มเติมอีก 2 ประเภท รวมเป็นปัญญา 9 ด้าน ได้แก่

1. ปัญญาด้านภาษา (Linguistic Intelligence) คือผู้ที่มีความสามารถทางด้านภาษาสูง เช่น นักเล่านิทาน นักพูด นักการเมือง หรือด้านการเขียน เช่น กวี นักเขียนบทละคร บรรณาธิการ นักหนังสือพิมพ์ ซึ่งปัญญาด้านนี้ยังรวมถึงความสามารถในการจัดกระทำเกี่ยวกับโครงสร้างของภาษา

เสียง ความหมายและเรื่องที่เกี่ยวข้องกับภาษา เช่น ความสามารถใช้ภาษาในการหว่านล้อม การอธิบาย เป็นต้น

2. ปัญญาด้านตรรกะ-คณิตศาสตร์ (Logical - Mathematical Intelligence) คือผู้ที่มีความสามารถสูงในการใช้ตัวเลข เช่น นักบัญชี นักคณิตศาสตร์ นักสถิติ และผู้ให้เหตุผลที่ดี เช่น นักวิทยาศาสตร์ นักตรรกศาสตร์ นักจัดทำโปรแกรมคอมพิวเตอร์ นอกจากนี้ปัญญาด้านนี้ยังรวมถึงความไวในการมองเห็นความสัมพันธ์ แบบแผน ตรรกวิทยา การคิดเชิงนามธรรม และการคิดที่เป็นเหตุผล (Cause-effect) และการคิดคาดการณ์ (If-then) วิธีการที่ใช้ในการคิด ได้แก่ การจำแนกประเภท การจัดหมวดหมู่ การสันนิษฐาน สรุป การคิดคำนวณ การตั้งสมมติฐาน

3. ปัญญาด้านมิติ (Spatial Intelligence) คือความสามารถในการมองเห็นพื้นที่ ได้แก่ นายพราน ลูกเสือ ผู้นำทาง และสามารถปรับปรุงวิธีการใช้เนื้อที่ได้ดี เช่น สถาปนิก มณฑนากร ศิลปิน นักประดิษฐ์ ปัญญาด้านนี้รวมถึงความไวต่อสี เส้น รูปร่าง เนื้อที่ และความสัมพันธ์ระหว่างสิ่งเหล่านั้น นอกจากนี้ยังหมายถึงความสามารถที่จะมองเห็น และแสดงออกเป็นรูปร่างถึงสิ่งที่เห็นและความคิดเกี่ยวกับพื้นที่

4. ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily - Kinesthetic Intelligence) คือความสามารถในการใช้ร่างกายของตนแสดงความคิด ความรู้สึก ได้แก่ นักแสดง นักแสดงท่าเต้น นักกีฬา นาฏกร นักฟิสิกส์ และความสามารถในการใช้มือประดิษฐ์ เช่น นักปั้น ช่างซ่อมรถยนต์ ศัลยแพทย์ ปัญญาด้านนี้รวมถึงทักษะทางกาย เช่น ความคล่องแคล่ว ความแข็งแรง ความรวดเร็ว ความยืดหยุ่น ความประณีต และความไวทางประสาทสัมผัส

5. ปัญญาด้านดนตรี (Musical Intelligence) คือความสามารถทางดนตรี ได้แก่ นักแต่งเพลง นักดนตรี นักวิจารณ์ดนตรี ปัญญาี้รวมถึงความไวในเรื่องของจังหวะทำนอง เสียงตลอดจนความสามารถในการเข้าใจและวิเคราะห์ดนตรี

6. ปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence) คือ ความสามารถในการเข้าใจอารมณ์ความรู้สึก ความคิดและเจตนาของผู้อื่น ทั้งนี้รวมถึงความไวในการสังเกตน้ำเสียง ใบหน้า ท่าทาง ทั้งยังมีความสามารถสูงในการรู้ถึงลักษณะต่างๆ ของสัมพันธ์ภาพของมนุษย์ และความสามารถตอบสนองได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

7. ปัญญาด้านตนเอง หรือความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence) คือความสามารถในการรู้จักตนเอง และสามารถประพฤติปฏิบัติตนได้ด้วยตนเอง ความสามารถในการรู้จักตนเอง ได้แก่ การรู้จักตนเองตามความเป็นจริง เช่น มีจุดอ่อน จุดแข็งในเรื่องใด มีความรู้เท่าทันอารมณ์ ความคิด ความปรารถนาของตน มีความสามารถในการฝึกฝนตนเองและเข้าใจตนเอง

8. ปัญญาด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence) คือ การเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของธรรมชาติ และปรากฏการณ์ทางธรรมชาติ เข้าใจความสำคัญของตนเองกับสิ่งแวดล้อมและตระหนักถึงความสามารถของตนเองที่จะมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ธรรมชาติ เข้าใจถึงพัฒนาการมนุษย์ และการดำรงชีวิตของมนุษย์ตั้งแต่เกิดจนตาย เข้าใจและจำแนกความเหมือนกันของสิ่งของ เข้าใจการหมุนเวียนเปลี่ยนแปลงของสสาร

9. ปัญญาด้านอัตถภาวนิยม/จิตนิยม หรือการดำรงคงอยู่ของชีวิต (Existential Intelligence) คือความไวและความสามารถในการจับประเด็น-คำถามที่เกี่ยวกับการดำรงคงอยู่ของมนุษย์ เข้าใจความสัมพันธ์ของโลกที่เป็นกายภาพ และโลกของจิตใจ เข้าใจสัจธรรมของโลก และชีวิต

สรุปได้ว่า ตามทฤษฎีพหุปัญญาประกอบด้วยปัญญา 9 ประเภท ได้แก่ ปัญญาด้านภาษา ปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ปัญญาด้านมิติ ปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ปัญญาด้านดนตรี ปัญญาด้านความเข้าใจผู้อื่น ปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง ปัญญาด้านธรรมชาติ และปัญญาด้านการดำรงคงอยู่ของชีวิต ในงานวิจัยนี้ได้ทำการศึกษาเพียง 8 ด้านเท่านั้น

1.4 ลักษณะความสำคัญของทฤษฎีพหุปัญญา

ทฤษฎีพหุปัญญา หรือ MI Theory ไม่เพียงแต่อธิบายปัญญาทั้ง 8 ด้านนี้เท่านั้น แต่ยังสามารถอธิบายถึงลักษณะสำคัญเอาไว้ (เยาเวพา เดชะคุปต์. 2544: 4; อ้างอิงจาก Gardner. 1983) ดังนี้

1. ปัญญาที่มีลักษณะเฉพาะต่างจากการศึกษาเรื่องสมอง
 2. ทุกคนมีปัญญาทั้ง 8 ด้าน มากบ้างน้อยบ้างต่างกันไป ซึ่งบางคนอาจจะมีปัญหาทั้ง 9 ด้านสูงมากทุกด้าน แต่บางคนอาจจะมีเพียงหนึ่งหรือสองด้าน ส่วนด้านอื่นๆ ไม่สูงนัก
 3. ทุกคนสามารถพัฒนาปัญญาแต่ละด้านให้สูงขึ้นถึงระดับใช้การได้ถ้ามีการให้กำลังใจ ฝึกฝนอบรม มีสภาพแวดล้อมที่เหมาะสม เช่น ความร่วมมือของผู้ปกครอง การได้ประสบการณ์ ก็อาจเสริมสมรรถภาพของปัญญาด้านต่างๆ
 4. ปัญญาต่างๆ สามารถทำงานร่วมกันได้ ซึ่งการ์ดเนอร์ได้ชี้แจงว่า การแบ่งลักษณะของปัญญาแต่ละด้านเป็นเพียงอธิบายลักษณะของปัญญาแต่ละด้านเท่านั้น แท้จริงแล้วปัญญาหลายๆ ด้านจะทำงานร่วมกัน เช่น ในการประกอบอาหารต้องสามารถอ่านวิธีทำ (ด้านภาษา) คิดคำนวณปริมาณของส่วนผสม (ด้านคณิตศาสตร์) เมื่อประกอบอาหารเสร็จก็ทำให้สมาชิกทุกคนในบ้านพอใจ (ด้านมนุษยสัมพันธ์) และทำให้ตนเองมีความสุข (ด้านการเข้าใจตนเอง) เป็นต้น การกล่าวถึงปัญญาแต่ละด้านเป็นเพียงการนำลักษณะพิเศษเฉพาะออกมาศึกษาเพื่อหาทางใช้ให้เหมาะสม
 5. ปัญญาแต่ละด้านจะมีการแสดงความสามารถหลายอย่าง เช่น บางคนไม่มีความสามารถด้านการอ่านก็ไม่ได้หมายความว่าไม่มีความสามารถด้านภาษา เพราะเขาอาจจะเป็นคนที่ไม่อ่านหนังสือหรือเล่าเรื่องเก่ง ใช้ภาษาพูดได้คล่องแคล่ว หรือคนที่ไม่มีความสามารถทางกีฬาอาจจะใช้ร่างกายได้ดีในการถักทอผ้า หรือเล่นหมากรุกได้เก่ง ซึ่งจะเห็นได้ว่าแม้แต่ในปัญญา ด้านใดด้านหนึ่งก็จะมี การแสดงถึงความสามารถที่หลากหลาย
- การ์ดเนอร์ เชื่อว่าแม้ว่าคนแต่ละคนจะมีสติปัญญาในแต่ละด้านไม่เท่ากันแต่ก็สามารถพัฒนาปัญญาทั้ง 8 ด้านนี้ได้

สรุปได้ว่า มนุษย์ทุกคนมีสติปัญญาไม่เท่ากันในแต่ละด้าน แต่สามารถพัฒนาได้โดยการจัดประสบการณ์ และการเรียนรู้ที่เหมาะสม

1.5 ประโยชน์ของพหุปัญญา

กรีนฮอค (สุรศักดิ์ หลาบมาลา. 2541: 55; อ้างอิงจาก Greenhawk. 1997) ได้รวบรวมเกี่ยวกับประโยชน์ของพหุปัญญาในห้องเรียนไว้ได้ 5 รายการดังนี้

1. ช่วยให้นักเรียนเข้าใจความสามารถของตนเองและของคนอื่น
2. ช่วยให้นักเรียนใช้ประโยชน์จากจุดแข็งของตนและปรับปรุงจุดอ่อนของตน
3. ช่วยเสริมความมั่นใจในตนเองของนักเรียนซึ่งจะช่วยให้นักเรียนกล้าทำงานที่

ยากกว่าเดิม

4. ช่วยให้นักเรียนสามารถเรียนได้ดีขึ้น เพราะทำให้เกิดการจดจำไม่ลืม โดยเฉพาะ

บทเรียนที่ใช้ฝึกหลายปัญญา

5. ช่วยในการประเมินทักษะพื้นฐานและระดับของนักเรียนได้อย่างแม่นยำ

สรุปได้ว่า การส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาในแต่ละด้านนั้น ทำให้เด็กในวัยต่างๆ ได้รับการพัฒนาอย่างเต็มศักยภาพ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับบุคคล สภาพแวดล้อม สื่อ และกิจกรรมต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก

1.6 แนวทางการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญา

การส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาให้กับเด็กนั้น ต้องเข้าใจว่า เด็กทุกคนไม่ใช่อัจฉริยะแต่เด็กทุกคนมีความสามารถถึงขีดสูงสุดของแต่ละบุคคลได้ ซึ่งโบลตันและแคชวูด (วิลินดา พงศ์ธราธิก. 2547: 16; อ้างอิงจาก Boulton Lewis; & Catherwood. 1994: 52 - 53) กล่าวว่า การเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกถึงความรู้สึกรู้สึกของตนเอง จากประสบการณ์ที่ได้รับด้วยการสื่อสารด้านต่างๆ เช่น การพูดแสดงความคิดเห็น การวาดภาพสิ่งที่ตนเองประทับใจ เป็นต้น ซึ่งสิ่งต่างๆ เหล่านี้เป็น การเรียนรู้ที่เด็กจะจดจำไปได้ยาวนาน และได้แสดงความสามารถของตนเองได้อย่างแท้จริง สำหรับไมท์ สิทธิสุนทร (2543: 21) ได้เสนอแนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาให้แก่เด็กดังนี้

1. จัดกิจกรรมโดยให้เด็กได้เรียนรู้ และทำกิจกรรมร่วมกัน อาจจะเป็นกลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็ก โดยเน้นการเรียนรู้แบบบูรณาการ และฝึกความสามารถในด้านต่างๆ ให้กับเด็ก เช่น ความสามารถด้านดนตรี ความสามารถด้านภาษา ความสามารถด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ความสามารถด้านการเคลื่อนไหวและร่างกาย ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ความสามารถด้านมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถด้านการเข้าใจตนเอง ความสามารถด้านธรรมชาติวิทยา

2. เด็กและครูร่วมกันวางแผนการเรียนรู้ของตนเอง เพื่อเป็นการพัฒนาความสามารถในด้านตนเองถนัดหรือมีความสามารถพิเศษ

3. การเรียนรู้ของเด็กเกิดจากความต้องการที่ต่อเนื่องจากการเรียนรู้ในเรื่องหนึ่งและเด็กยังสนใจ ครูควรจะช่วยเหลือหรือให้คำแนะนำ นอกจากนี้อาจจะเกิดจากความต้องการที่จะเรียนรู้ด้วยตนเองโดยครูไม่ได้กระตุ้น

4. ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกตามความสามารถที่มีอยู่อย่างเต็มที่ โดยส่งเสริมให้มีการจัดมุมประสบการณ์สำหรับเด็กได้เลือกทำกิจกรรมที่สนใจ และแสดงความสามารถด้านที่ตนเองถนัด

สุรศักดิ์ หลาบมาลา (2541: 52 - 53) ได้กล่าวถึงแนวทางในการส่งเสริมความสามารถทางพุทธิปัญญาของเด็กดังนี้

1. การจัดกิจกรรมยืดเด็กเป็นศูนย์กลาง โดยมีครูคอยแนะนำ และให้การสนับสนุนการเรียนรู้ เน้นการค้นพบ การคิดไตร่ตรอง ซึ่งเน้นให้เด็กเป็นผู้ปฏิบัติ และทำกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง ทำให้เกิดการค้นพบตัวเอง

2. เด็กควรจะได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน เช่น ภายในชุมชนของตนเอง จากการทัศนศึกษา เป็นต้น

3. ครูควรศึกษาหาความรู้อย่างสม่ำเสมอ ไม่ว่าจะเป็นการค้นหากิจกรรมใหม่ๆ ให้กับเด็ก ทำให้เด็กไม่เกิดความเบื่อหน่ายในกิจกรรมที่ซ้ำซาก

4. จัดกิจกรรมแบบบูรณาการการเรียนรู้และเพิ่มทักษะความสามารถของเด็ก โดยส่งเสริมศักยภาพของเด็กๆ ในทุกๆ ด้าน

5. ส่งเสริมพัฒนาการเด็กในด้านการอยู่ร่วมกัน เช่น การทำงานกลุ่ม

6. ส่งเสริมการเข้าใจตนเอง รู้จักส่วนดี ส่วนที่บกพร่องของตนเอง และความเข้าใจผู้อื่น สามารถชื่นชมกับความสำเร็จของผู้อื่น

7. โรงเรียนเป็นสถานที่ที่สนับสนุนการเรียนรู้ของเด็ก และเป็นสถานที่ที่ส่งเสริมการพัฒนาความสามารถของเด็กในด้านต่างๆ

นอกจากนี้ กุญชรีย์ คำชาย (2544: 159 - 160) ได้กล่าวว่าการส่งเสริมความสามารถทางพุทธิปัญญาให้ดี ไม่ว่าจะเป็นในด้านใดก็ตามถ้าเด็กได้รับการส่งเสริมที่ตรงตามความสามารถก็จะทำให้เด็กพัฒนาไปได้อย่างรวดเร็วกว่าเด็กคนอื่น ดังนั้นควรที่จะส่งเสริมความสามารถทางพุทธิปัญญาให้กับเด็กเพื่อการเรียนรู้ดังนี้

1. ต้องรู้จักความแตกต่างระหว่างบุคคลของเด็กในทุกๆ ด้าน เพราะจะช่วยให้การเรียนการสอนและการประเมินการเรียนรู้ของเด็กสอดคล้องกับพัฒนาการของเด็กแต่ละคน

2. กระตุ้นให้เด็กได้ใช้ความสามารถทุกๆ ด้านร่วมกันในการเรียนรู้สิ่งที่ยากจะเรียน

3. กิจกรรมการเรียนรู้ที่จัดให้ควรเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้แก้ปัญหาหรือเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ และเป็นกิจกรรมที่ต้องทำโดยอาศัยการผสมผสานกันของความคิดเชิงเหตุผล

4. กระตุ้นให้เด็กตอบคำถาม โดยการให้เหตุผล

5. สังเกตการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของเด็กว่าเป็นไปตามลำดับขั้นหรือไม่ เพื่อที่จะได้ทราบถึงจุดบกพร่องในการเรียนรู้ของเด็ก

6. หากพบว่าเด็กเรียนรู้หรือเข้าใจสิ่งใดสิ่งหนึ่งได้ช้ากว่าคนอื่น ๆ ควรจะช่วยเหลือ เพราะอาจเป็นไปได้ว่าเด็กมีความสามารถเพียงเท่านี้

7. จัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้ส่งเสริมความสามารถในทุกๆ ด้าน เช่น

7.1 การอ่าน การเล่น และการเขียนเรื่อง (ด้านภาษา)

7.2 การเล่านิทาน และให้เด็กเดาว่าตอนจบจะเป็นอย่างไร (ด้านตรรกะ)

7.3 การเขียนภาพ ลอกแบบ หรือวางผังที่จะตกแต่งพื้นที่ (ด้านมิติสัมพันธ์)

7.4 การฟังเสียงดนตรี หรือเสียงต่างๆ (ด้านดนตรี)

7.5 การเต้นรำ การละเล่นไทย เช่น มอญซ่อนผ้า งูกินหาง โพงพาง (ด้านการเคลื่อนไหวและร่างกาย)

7.6 การสวมบทบาทต่างๆ การใช้ภาษาท่าทาง (ด้านมนุษยสัมพันธ์)

7.7 การบอกถึงความต้องการของตนเอง (ด้านการเข้าใจตนเอง)

7.8 การปลูกต้นไม้ การเลี้ยงสัตว์ และการบันทึกการเจริญเติบโต (ด้านธรรมชาติวิทยา)

สรุปได้ว่า การส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญานั้น ทำให้เด็กได้ค้นพบความสามารถที่แท้จริงของตนเอง สิ่งที่ทำให้เด็กเกิดการเรียนรู้คือ การจัดกิจกรรมที่มีความหลากหลาย และอยู่ในความสนใจของเด็ก เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงและมีผู้ใหญ่ให้การสนับสนุนส่งเสริม และเข้าใจถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล เหล่านี้จะช่วยให้เด็กได้มีพัฒนาการที่ดีได้

1.7 รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้

รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ (The Multiple Intelligences Model for Learning) หรือรูปแบบ ACACA เป็นรูปแบบการเรียนรู้ที่พัฒนาขึ้น เพื่อใช้เป็นแนวทางในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เยาวพา เดชะคุปต์ (2551: 52 - 54) ได้พัฒนารูปแบบการจัดการประสบการณ์การเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญาขึ้น ผ่านขั้นตอนกระบวนการวิจัยและพัฒนา โดยมีพื้นฐานจากทฤษฎีพหุปัญญา ของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ การจัดการประสบการณ์ตามแนวรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ เป็นการดำเนินการตามหลักการ 5 ขั้น โดยใช้ตัวย่อว่า ACACA ดังนี้

ขั้นที่ 1 A (Active Learning)

ขั้นผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองอย่างมีชีวิตชีวา

ขั้นที่ 2 C (Cooperation Learning)

ขั้นการมีส่วนร่วมในการปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่นในกลุ่มย่อย

ขั้นที่ 3 A (Analysis)

ขั้นการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้

ขั้นที่ 4 C (Constructivism)

ขั้นการสรุปและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง

ขั้นที่ 5 A (Application)

ขั้นการนำสิ่งที่เรีเรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีความหมายในชีวิตจริง

รายละเอียดแต่ละขั้นตอน มีดังนี้

1. ขั้นการลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Active Learning) การเรียนรู้ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ คือ การให้ผู้เรียนลงมือปฏิบัติกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเอง (Hands - on) โดยการทดลอง ค้นคว้า ในรูปของการเล่นเกม การปฏิบัติจริง การไปทัศนศึกษา การแก้ปัญหา ฯลฯ หรือที่เรียกกันว่า การเรียนรู้ตามสภาพจริง (Authentic Learning)

2. ขั้นการปฏิบัติกิจกรรมกลุ่มร่วมกับผู้อื่น (Cooperation Learning) การเรียนรู้ที่ดีที่สุดเกิดจากการที่ผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น โดยการที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเล่น การทำงาน และการเรียนรู้ร่วมกับผู้อื่น หรือจากการทำงานกลุ่ม

3. ขั้นการวิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ (Analysis) การเรียนรู้ที่ดี และมีประสิทธิภาพจะเกิดขึ้นได้เมื่อผู้เรียนสามารถรับรู้ และวิเคราะห์ความรู้สึกและประสบการณ์ของตนเอง ว่าทำอะไรไป และรู้สึกอย่างไร และเกิดการเรียนรู้อะไร อย่างไร

4. ขั้นการสร้างองค์ความรู้ได้ด้วยตนเอง (Constructivism) การให้ผู้เรียนสรุปสิ่งที่เรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ด้วยตนเอง หรือที่เรียกว่า ผู้เรียนสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง จะทำให้การเรียนรู้นั้นมีความหมายสำหรับผู้เรียนมากกว่าการเรียนรู้โดยการท่องจำจากตำรา หรือทำแบบฝึกหัดแต่เพียงอย่างเดียว

5. ขั้นการนำสิ่งที่ได้เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้ได้อย่างมีความหมาย (Application) การเรียนรู้ที่แท้จริง คือการที่ผู้เรียนสามารถนำสิ่งที่เรียนรู้ไปประยุกต์ใช้กับการแก้ปัญหา หรือกับสิ่งที่เกิดขึ้นในชีวิตจริง

สรุปได้ว่า รูปแบบการจัดกิจกรรมที่ผู้เรียนได้ปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ได้มีส่วนร่วมในการเรียนรู้ ได้วิเคราะห์กิจกรรมการเรียนรู้ ได้สร้างองค์ความรู้ให้ตนเอง และได้นำสิ่งที่เรียนไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน เป็นรูปแบบการเรียนที่เน้นพัฒนาศักยภาพและความถนัดของผู้เรียนเป็นสำคัญซึ่งตรงตามหลักการของการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญ

1.8 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทฤษฎีพหุปัญญา

งานวิจัยในต่างประเทศ

มุลเลอร์ (สันติศักดิ์ ฝาผาย. 2546: 31; อ้างอิงจาก Mueller. 1995: 3828) ทำการวิจัยเรื่อง “The educational implications of Multiple Intelligences Grouping within a cooperative learning environment.” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการรับรู้ระหว่างกลุ่มที่ไม่มีความแตกต่างกันทางความสามารถทางด้านพหุปัญญาและกลุ่มที่มีความแตกต่างกันทาง

ความสามารถด้านพหุปัญญา โดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์การศึกษาเป็นการวิจัยกึ่งทดสอบ ผสมผสานกับวิจัยเชิงคุณภาพ นักเรียนทุกคนได้ทำแบบทดสอบก่อนเรียนและหลังเรียน สรุปว่า การเรียนแบบร่วมมือมีส่วนร่วมจำเป็นต้องอาศัยการสอนทักษะทางสังคมควบคู่ไปด้วย การแบ่งกลุ่ม การเรียนแบบมีส่วนร่วมโดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาไม่มีผลเสียต่อการเรียนรู้รายวิชา

สวีเนย์ (สันติศักดิ์ ผาผาย. 2546: 32; อ้างอิงจาก Sweeney. 1998: 1909) ได้ ทำการศึกษาเรื่อง “Multiple Intelligences Profiles: Enhancing Self - Esteem and Improving Academic Achievement” โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการส่งเสริมการเรียนรู้ของนักเรียนและการแสดงออกของนักเรียนที่อาศัยอยู่ในเมืองของรัฐฟลอริดา โดยใช้ทฤษฎีพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ ซึ่งเป็นการศึกษาประสิทธิภาพของนักเรียนระดับชั้นอนุบาล จำนวน 19 คน โดยใช้เวลาศึกษาเป็นเวลา 18 สัปดาห์ จากการวิจัยพบว่าในระหว่างเรียนมีนักเรียนจำนวนมากที่แสดงให้เห็นว่ามีความสามารถทางสติปัญญาในด้านต่างๆ สูงขึ้น และยังพบว่าปัญหาด้านการมีระเบียบวินัยในชั้นเรียนลดลง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ซิลเวอร์ (อัญชุลีกร อัมพรตล. 2551: 52; อ้างอิงจาก Silver. 1995: 102 - 103) ศึกษา การผสมผสานระหว่างแนวคิดพหุปัญญากับรูปแบบการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า แนวคิดพหุปัญญา ช่วยให้ค้นพบศักยภาพของเด็ก และรูปแบบการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ด้วย

ทีลีย์ (อัญชุลีกร อัมพรตล. 2551: 52; อ้างอิงจาก Teele. 1995: 68 - 69) ศึกษาความสัมพันธ์ทฤษฎีแนวคิดพหุปัญญาที่นำมาใช้ในการเรียนการสอน ผลการวิจัยพบว่า มีความสัมพันธ์กันและยังช่วยให้เกิดการเรียนการสอนแบบยืดหยุ่นเป็นศูนย์กลาง

แมดเซน (อัญชุลีกร อัมพรตล. 2551: 52; อ้างอิงจาก Madsen. 1996: 125 - 126) ศึกษาโดยการทดสอบหาความสามารถที่หลากหลายในเด็กอายุ 2 - 4 ปี ในศูนย์เลี้ยงเด็ก ผลการวิจัยพบว่า เด็กแต่ละคนจะมีความสามารถอย่างน้อยคนละ 3 ด้าน ภายในคนเดียวกัน ซึ่งนำไปสู่การจัดรูปแบบการเรียนรู้ของเด็กแต่ละคนได้

เฮร์แมน (รัตนภรณ์ ภูธรเลิศ. 2551: 47; อ้างอิงจาก Herman. 1994: 97 - 98) ศึกษาการนำแนวคิดพหุปัญญาไปใช้ในระดับประถมศึกษาของครูในรัฐฟลอริดา ผลการวิจัยพบว่า ครูส่วนใหญ่มีการนำแนวคิดพหุปัญญาไปประยุกต์ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเด็กสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

ซอห์น (สุภาพร รักอ่อน. 2552: 47; อ้างอิงจาก Sohn. 2004) ศึกษาอิทธิพลของ ทฤษฎีพหุปัญญาที่มีต่อนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 โรงเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นแอนดรูวส์ เพื่อ ตรวจสอบว่า 1) นักเรียนได้รู้จักกับแนวคิดเกี่ยวกับพหุปัญญาของการ์ดเนอร์ 2) ช่วยสำรวจและ พัฒนาลักษณะส่วนตัวเกี่ยวกับปัญญาภายในกรอบพหุปัญญา และ 3) ใช้พหุปัญญาประยุกต์เพื่อ ช่วยแก้ปัญหาคณิตศาสตร์ใหม่ๆ ได้ ผลการวิจัยพบว่า ทฤษฎีพหุปัญญามีอิทธิพลต่อการตัดสินใจในการเลือกกลยุทธ์ที่สอดคล้องกับพหุปัญญาของตนเองเพื่อแก้ปัญหาทางคณิตศาสตร์ นักเรียนใช้วิธีการ ของตนเองกำหนดสารสนเทศตามประเด็นที่ต้องการ และเลือกดำเนินการทางคณิตศาสตร์ที่เหมาะสม กับตนเองและสามารถดำเนินการทางคณิตศาสตร์ได้อย่างถูกต้อง เขายังได้เสนอแนะให้ครูที่ใช้

พหุปัญญาในการสอนว่า ควรให้นักเรียนระบุปัญญาของตนเองในขณะที่ทำกระบวนการสอนทางคณิตศาสตร์ที่หลากหลายด้วย

ทอท์ส (สุภาพร รักอ่อน. 2552: 47; อ้างอิงจาก Toth. 2003) ทำการวิจัยสำรวจเกี่ยวกับการรับรู้และการนำการสอนแบบพหุปัญญาไปใช้ในโรงเรียนประถมศึกษา และปรับปรุงวิธีสอนแบบพหุปัญญาของครูในการฝึกทักษะการสอน ผลการสำรวจพบว่า ครูได้นำเอาวิธีการสอนแบบพหุปัญญาไปใช้อย่างหลากหลาย แต่แนวโน้มครูจะเน้นการสอนพหุปัญญาด้านภาษาและพหุปัญญาด้านตรรกะ/คณิตศาสตร์มากกว่าด้านอื่นๆ สิ่งที่พบจากการวิจัยชี้ให้เห็นว่า ครูมีความเข้าใจวิธีสอนแบบพหุปัญญามากขึ้น

งานวิจัยในประเทศ

ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และบังอร เสรีรัตน์ (2543: 133 - 140) ทำการศึกษาเรื่องการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถทางสติปัญญา โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนารูปแบบและแนวทางในการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาและเพื่อศึกษาผลการนำรูปแบบและแนวทางในการจัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาความสามารถทางสติปัญญาไปใช้ โดยมีโรงเรียนเข้าร่วมโครงการจำนวน 10 โรงเรียน ผลการวิจัยพบว่า การใช้รูปแบบและแนวทางการจัดการเรียนรู้โดยใช้แนวคิดของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์ เพื่อพัฒนาพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นการพัฒนาความสามารถเด่น และการพัฒนาความสามารถรอบด้านของนักเรียนทุกคนนั้น ทำให้นักเรียนพัฒนาความสามารถทุกด้านสูงขึ้นอย่างเห็นได้ชัด อีกทั้งพบความสามารถเด่นและความสามารถอื่นๆ ทุกด้าน และสิ่งที่พบชัดเจน คือ การที่ครูจัดกิจกรรมเพื่อพัฒนาความสามารถเด่นด้านใดด้านหนึ่งเป็นพิเศษนั้น ไม่ทำให้นักเรียนพัฒนาเฉพาะความสามารถเด่นด้านนั้น แต่ความสามารถด้านอื่นที่เกี่ยวข้องก็จะพัฒนาขึ้นด้วย และยังพบว่ากิจกรรมการเรียนรู้แบบโครงการซึ่งจัดขึ้นตามความสนใจของนักเรียนแต่ละคน และนักเรียนแต่ละกลุ่ม กิจกรรมที่ช่วยพัฒนาความสามารถรอบด้าน ทำให้นักเรียนได้เรียนรู้สิ่งต่างๆ ได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้จะเห็นได้ว่าความสามารถทั้ง 8 ด้าน ก็คือ คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของนักเรียนที่ปรากฏในวิชาต่างๆ ในหลักสูตรกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อพัฒนาพหุปัญญา จึงทำให้นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามหลักสูตรและที่สำคัญ คือ ทำให้นักเรียนมีความฉลาดทางอารมณ์มากขึ้น อีกทั้งยังมีความสุข ในการพัฒนาความสามารถด้านที่เด่นของตนเองให้เต็มศักยภาพ ซึ่งเป็นสิ่งสำคัญที่จะทำให้นักเรียนสามารถใช้เป็นเครื่องมือในการดำรงชีวิตในอนาคต กล่าวโดยสรุปพหุปัญญาสามารถพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนทางด้านสติปัญญาพฤติกรรม มีความสามารถทางพหุปัญญาในด้านต่างๆ เปลี่ยนแปลงในทางที่สูงขึ้น

สันติศักดิ์ ผาผาย (2546: 75) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ สรุปผลการวิจัยเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้มีความสามารถทางสติปัญญา 8 ด้าน ตามแนว

ทฤษฎีของไฮเวิร์ต การ์ดเนอร์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงการเปรียบเทียบและความสามารถทางสติปัญญาทุกด้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นตลอดช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม

ขวัญจิรา ภูสังข์ (2547: 53) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาที่ได้รับการจัดประสบการณ์ปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ ปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถทางพหุปัญญา สูงขึ้นทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถทางด้านภาษา ความสามารถทางด้านตรรกะ - คณิตศาสตร์ ความสามารถด้านมิติสัมพันธ์ ความสามารถทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ความสามารถทางด้านดนตรี ความสามารถทางด้านมนุษยสัมพันธ์ ความสามารถด้านการเข้าใจตนเอง และความสามารถทางด้านธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และความสามารถทางพหุปัญญาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้น

วิไลดา พงศ์ธราธิก (2547: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้ง ผลการวิจัยพบว่าความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการทดลอง ที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้งแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

พิมพ์พรรณ ทองประสิทธิ์ (2548: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงของการเปรียบเทียบและความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นตลอดไป

ปราณี อุปฮาด (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาความคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อเปรียบเทียบก่อนการทดลองและหลังการทดลอง ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้มีการคิดเชิงเหตุผลหลังการทดลองสูงกว่าการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

วันดี สุตสิน (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาเรื่องความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้มีความสามารถในการแก้ปัญหาดตนเอง และความสามารถในการแก้ปัญหาดตนเองที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นของเด็กปฐมวัยมีค่าสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

หทัยรัตน์ ทรวดทรง (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญา ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาในทุกด้าน ได้แก่ ความสามารถด้านภาษา ความสามารถด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ความสามารถด้านมิติ ความสามารถด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ความสามารถด้านดนตรี ความสามารถด้านความเข้าใจตนเอง และความสามารถด้านธรรมชาติสูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทาง

สถิติที่ระดับ .05 ในบางช่วงของการเปรียบเทียบ และความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้าน มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้น ตลอดช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม

สุทธิธนา ชันอาสา (2550: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้าน ได้แก่ ด้านภาษา ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านมิติ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ด้านความเข้าใจตนเอง ด้านธรรมชาติสูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในช่วงของการเปรียบเทียบ

ชมพูนุช ศุภผลศิริ (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการทำหนังสือเล่มใหญ่ ผลการวิจัยพบว่า หลังได้รับการจัดกิจกรรมการทำหนังสือเล่มใหญ่เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาสูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

รัตนาภรณ์ ภูธรเลิศ (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละครตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละครตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านสูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในทุกช่วงของการเปรียบเทียบและมีความสามารถทางพหุปัญญาที่มีการเปลี่ยนแปลงไปในทางที่สูงขึ้นตลอดช่วงของการจัดกิจกรรม

สิรินทร์ ลัดดากลม (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านสูงขึ้นไป โดยความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กแต่ละด้านพัฒนาจากความสามารถระดับต่ำ เป็นความสามารถระดับปานกลางและความสามารถระดับสูงโดยใช้ช่วงเวลาของกิจกรรมที่แตกต่างกัน จากการวิจัยยังพบความสัมพันธ์ของความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในแต่ละช่วงเวลายกเว้นตรรกะและคณิตศาสตร์ที่ไม่พบความสัมพันธ์ดังกล่าว

อัญชุลีกร อัมพรดล (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ การวิจัยมีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ มีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านสูงขึ้นไปอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่าความสามารถทางด้านพหุปัญญาของเด็กแต่ละคน มีความแตกต่างกัน แต่สามารถส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นได้โดยการจัดกิจกรรม รูปแบบการเรียนรู้ต่างๆ โดยเด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง รวมถึงการจัดสภาพแวดล้อมให้ส่งเสริมพหุปัญญา เพื่อให้เด็กได้พัฒนาอย่างเต็มตามศักยภาพ

2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมุมมองประสบการณ์

2.1 ความหมายของมุมมองประสบการณ์ ได้มีผู้ให้ความหมายไว้ ดังนี้

เบญญา แสงมลิ (2539: 238) ให้ความหมายคำว่า “มุมมอง” บริเวณที่วางสิ่งของ หรือสื่อการสอน แต่ละวิชา รวมกันแล้ววางไว้ที่มุมมอง หรืออาจวางบนโต๊ะ บนชั้นหรือรวบรวมสิ่งของเป็นหมวดหมู่วางไว้เป็นที่เส้นทาง

ราชบัณฑิตยสถาน (2542: 869, 666) ให้ความหมายว่า มุม หมายถึง เนื้อที่ตรงด้านยาวกับด้านตัดมาบรรจบกัน ประสบการณ์ หมายถึง ความชัดเจนที่เกิดจากการกระทำหรือได้พบเห็นมา

สรุปได้ว่า มุมประสบการณ์ หมายถึง บริเวณที่มีเนื้อที่สำหรับจัดวางสิ่งของหรือสื่อการสอน เป็นหมวดหมู่ ก่อให้เกิดการกระทำกับสิ่งของหรือสื่อการสอนจนได้รับความชำนาญ

2.2 ความสำคัญของมุมมองประสบการณ์

ศุภลักษณ์ ศรีดอกไม้ (2551: 27) ได้กล่าวถึงความสำคัญของมุมมองประสบการณ์ไว้ว่า มุมประสบการณ์ เป็นมุมการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์ เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทางด้านภาษา ความคิดสร้างสรรค์ ฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นคนมีระเบียบวินัย ฝึกการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยรู้จักการรอคอย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ และให้อภัย เรียนรู้และรับรู้เกี่ยวกับพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ภาษา วิทยาศาสตร์ ฯลฯ

ประสบการณ์เรียนรู้ตามมุมมองประสบการณ์ต่างๆ ล้วนมีจุดมุ่งหมายของการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน เฉพาะทางด้านสติปัญญา ตั้งแต่การจำที่เป็นอย่างมีการนำมาประยุกต์ใช้ความต้องการในกาสื่อความเข้าใจในสิ่งที่อยู่รอบตัวเด็กให้ผู้อื่นเข้าใจ เด็กได้ฝึกฝนการสังเกต แยกแยะ เปรียบเทียบ จับกลุ่ม การคาดเดา ความกล้าหาญในการสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ การเลียนแบบอย่างที่มีตัวตนของตนเอง การได้ฝึกฝนประสบการณ์เดิมที่มีการเรียนรู้จากประสบการณ์ใหม่หรือสถานการณ์ที่เด็กสมมติขึ้นมาในการเล่นบทบาทสมมติ ซึ่งล้วนเป็นทักษะเบื้องต้นที่นำไปสู่การคิด ทบทวน การคิดวิเคราะห์ คิดวิจารณ์ญาณ คิดแก้ปัญหา และคิดสร้างสรรค์ และความพร้อมทั้งทางด้านร่างกายจิตใจ อารมณ์ สังคมที่ได้รับการส่งเสริมพัฒนาไปพร้อมๆ กับทางด้านสติปัญญา ในสิ่งแวดล้อมของการเรียนรู้ที่สนับสนุนให้เด็กเรียนรู้อย่างมีความสุข อย่างมีคุณธรรม จริยธรรม ประกอบด้วยภูมิทัศน์ด้านทวนเบื้องต้นของการรู้จักพอเพียง ซึ่งประสบการณ์การเรียนรู้ที่เด็กได้รับอย่างเหมาะสมกับหลักพัฒนาการ จะเป็นรากฐานของคุณลักษณะการเรียนรู้ที่สามารถก้าวสู่การเรียนรู้ที่เป็นนามธรรม ซึ่งมีความซับซ้อนในระดับที่สูงขึ้นของการเรียนรู้ที่เป็นนามธรรม ซึ่งมีความซับซ้อนในระดับที่สูงขึ้นของการเรียนรู้ เนื่องจากกระบวนการคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผล และการเรียนรู้วิธีเรียนเป็นทักษะพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการเรียนรู้ในวัยต่อไป

จะเห็นได้ว่า มุมประสบการณ์ เป็นมุมการเรียนรู้ที่มีความสำคัญต่อเด็ก ในการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน ทั้งทางด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา สร้างเสริมประสบการณ์ เป็นทักษะ เพื่อนำไปสู่การเรียนรู้ที่สูงขึ้นต่อไป

2.3 ประเภทของมุมประสบการณ์

ศุภลักษณ์ ศรีดอกไม้ (2551: 28) ได้กล่าวถึง การจัดอุปกรณ์ เพื่อให้เด็กได้มีโอกาสเล่นในห้องเรียน แบ่งออกตามลักษณะกิจกรรมที่เด็กทำ เป็น 3 ประเภท ดังนี้

1. มุมประสบการณ์เลียนแบบประสบการณ์ชีวิต
2. มุมประสบการณ์ทำกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์
3. มุมประสบการณ์ที่ส่งเสริมความรู้ที่เหมาะสมกับวัย

ซึ่งในแต่ละประเภทมีรายละเอียด ดังนี้

1. มุมประสบการณ์เลียนแบบประสบการณ์ชีวิต หมายถึง มุมที่จัดเตรียมเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรม ซึ่งเป็นการเลียนแบบชีวิตในครอบครัว เด็กมีประสบการณ์ มาก่อนได้เรียนรู้บทบาทหน้าที่ของบุคคลต่างๆ ในครอบครัว สังคม เล่นบทบาทสมมติ มุมประสบการณ์ ดังกล่าว นอกจากจะทำให้เด็กมีความพอใจ เพลิดเพลิน ยังช่วยส่งเสริมพัฒนาการทางสังคม การใช้ภาษา การปรับตัวให้เข้ากับเพื่อน การพัฒนาทางอารมณ์ สังคม และสติปัญญา มุมประสบการณ์ที่ควรจัดเสริมประสบการณ์ ดังนี้

- 1.1 มุมบ้าน
- 1.2 มุมหมอ
- 1.3 มุมร้านค้า
- 1.4 มุมวัด
- 1.5 มุมเกษตร ฯลฯ

สื่ออุปกรณ์ที่จัดในมุมดังกล่าว ได้แก่ เครื่องครัว เครื่องใช้ในบ้าน เช่น เสื้อ หมอน กระຈก ตุ๊กตา เสื้อผ้า ตุ๊กตา เครื่องแบบของคนอาชีพต่างๆ เช่น หมอ ตำรวจ ทหาร เครื่องใช้ในการประกอบอาชีพ เช่น กระบุง ตะกร้า ไม้คาน เครื่องมือจับปลา รองเท้า และเสื้อผ้า ที่ไม่ใช่แล้ว เป็นต้น สำหรับเด็กแสดงบทบาทสมมติ (พรรัค อินทามระ. ม.ป.ป.)

2. มุมประสบการณ์ทำกิจกรรมอย่างสร้างสรรค์ หมายถึง มุมที่จัดเตรียมเพื่อให้เด็กได้ทำกิจกรรมอย่างอิสระ ให้เด็กได้มีอิสระในการทำกิจกรรมนั้นๆ ตามความคิดความเข้าใจ ความต้องการของตนเอง เมื่อเด็กเกิดทักษะ ครูปฐมวัยอาจส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมร่วมกันได้ เด็กได้รับการส่งเสริมการรับรู้ทางสายตา การทำงานประสานสัมพันธ์ระหว่างตากับมือ

- 2.1 มุมเล่นน้ำ
- 2.2 มุมบล็อก
- 2.3 มุมเครื่องเล่นสัมผัส

สื่ออุปกรณ์ที่จัดในมุดังกล่าว ได้แก่ ภาชนะเล่นน้ำ - ทRAY ถ้วยตวง ขวด ซ้อน ตัวสัตว์พลาสติก บล็อกไม้ขนาดต่างๆ ตัวต่อพลาสติก เป็นต้น

3. มุมประสบการณ์เพื่อสร้างเสริมความรู้ที่เหมาะสมกับวัย หมายถึง มุมที่จัดเตรียมเพื่อให้เด็กได้ศึกษา หาความรู้ ด้วยการสังเกตและทดลองด้วยตนเอง เป็นการปลูกฝังให้เด็กมีลักษณะนิสัยใฝ่รู้ ใฝ่เรียน และสนใจสิ่งต่างๆรอบตัว เด็กยังได้รับการส่งเสริมทักษะ การคิด มุมประสบการณ์ที่ควรจัดประสบการณ์ ดังนี้

3.1 มุมวิทยาศาสตร์

3.2 มุมเกมการศึกษา

3.3 มุมหนังสือ ฯลฯ

สื่ออุปกรณ์ที่จัดในมุดังกล่าว ได้แก่ เครื่องชั่ง เปลือกหอย ตัวอย่างพืช กระดาษ สำลี เกมการศึกษา หนังสือนิทาน เป็นต้น

พริ้ง อันทามระ. (ม.ป.ป.) ได้กำหนดประเภทของมุมประสบการณ์ ดังนี้

การจัดมุมนี้อาจจะหมุนเวียนกันไป ไม่จำเป็นต้องจัดทั้งมุมบ้าน มุมหมอ มุมวัด ฯลฯ พร้อมๆ กัน ภายใน 1 วัน แต่ควรคำนึงถึงความเหมาะสม ของหน่วยประสบการณ์ ความต้องการของเด็ก และสถานการณ์เป็นหลัก

1. มุมหนังสือ

มุมนี้แม้จะไม่มีการสอนอ่านเขียน สำหรับเด็กปฐมวัย แต่การหาภาพสวยๆ นิทาน ภาพมาจัดวางไว้ย่อมเป็นสิ่งจูงใจให้แก่เด็กได้จับต้องเปิดดู เป็นการปลูกฝังนิสัยรักการอ่านไปโดยไม่รู้ตัว สิ่งประกอบสำหรับมุมนี้ คือ เสื้อ หมอน รูปทรงต่างๆ จะช่วยจูงใจให้เด็กอยากอ่าน นอน อ่าน ในท่วงท่าสบายๆ ก่อให้เกิดความเพลิดเพลิน ทั้งที่อ่านไม่ได้แต่ก็จะสนุกสนานเพลิดเพลิน กับรูปสวยๆ เหล่านั้น

2. มุมธรรมชาติศึกษา หรือมุมวิทยาศาสตร์

มุมนี้เป็นมุมที่เด็กจะศึกษาหาความรู้ด้วยการสังเกต ทดลองด้วยตนเอง จึงต้องจัดหาอุปกรณ์ เช่น เครื่องชั่ง ตัวอย่างพืช เปลือกหอย สำลี กระดาษ หินต่างๆ ฯลฯ นำมาจัดวางไว้เป็นหมวดหมู่ เพื่อให้เด็กค้นคว้าหาความรู้ด้วยตนเอง

3. มุมเครื่องเล่นสัมผัส

มุมนี้เป็นมุมที่ฝึกเด็กในเรื่องการเรียนรู้ทางสายตา การสังเกต การเปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่ ภาษา การคิดหาเหตุผล การคิดสร้างสรรค์ และการทำงานสัมพันธ์ระหว่างตาและมือ ประกอบไปด้วยสื่อ เครื่องเล่นต่างๆ เช่น พลาสติกสร้างสรรค์ กล่องหยอดบล็อก ลูกบิดสำหรับร้อย ฯลฯ

4. มุมเกมการศึกษา

มุมนี้เป็นมุมที่ใช้ฝึกเด็กในเรื่องการรับรู้ ทางสายตา การคิดหาเหตุผล และการทำงานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา ประกอบไปด้วยเกมการศึกษา พลาสติกสร้างสรรค์ กล่องหยอดบล็อก ลูกบิดสำหรับร้อย อาจมีแบบร้อยไว้ให้เด็กด้วย

5. มุมเล่นน้ำ

มุมนี้เป็นมุมที่เด็กทั่วไปชอบเล่น เพราะการเล่นน้ำ นอกจากจะสร้างความพอใจให้กับเด็กแล้ว ยังเป็นการให้ความรู้กับเด็กอีกด้วย เด็กจะเรียนรู้ว่าน้ำเป็นของเหลว เมื่ออยู่ในภาชนะใดก็จะมีรูปร่างเหมือนภาชนะนั้น

สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2550ข: 26 - 29) ได้กล่าวว่า มุมพื้นฐานที่นิยมจัดอย่างแพร่หลาย มีหลายประเภท ดังนี้

1. มุมหนังสือ เป็นมุมสำคัญสำหรับการเรียนรู้ของเด็กปฐมวัย ธรรมชาติของเด็กปฐมวัย จะมีความสนใจหนังสือและชอบเปิดหนังสือตั้งแต่เด็ก ครูและผู้ปกครองหลายๆ ท่านเริ่มอ่านหนังสือให้เด็กฟังหรือให้เด็กดูหนังสือภาพไปพร้อมๆ กับการฟังผู้ใหญ่อ่านตั้งแต่ใกล้วัยสองขวบ หนังสือเป็นสื่อกลางของการสนทนาที่ดีระหว่างผู้ปกครองกับลูก ครูกับลูกศิษย์ จากการวิจัยพบว่า ในเด็กวัยเด็กเล็ก 2 - 3 ขวบ เมื่อแม่ พ่อ หรือครูอุ้มลูกนั่งตักและอ่านหนังสือภาพให้เด็กฟังไปพร้อมๆ กับการชี้รูปภาพให้เด็กดู พบว่า พัฒนาการของเด็กสูงชันกว่าเดิม โดยเฉพาะพัฒนาการทางด้านสติปัญญา การวางรากฐานการรักการอ่านจะเป็นการปูทางให้เด็กก้าวสู่การเรียนรู้ที่มีคุณภาพและประสิทธิภาพ มุมหนังสือจึงจำเป็นต้องมีในห้องเรียนปฐมวัยทุกห้องเรียน และครูปฐมวัยที่สอนเด็กอย่างถูกต้องตามหลักการการจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัยสำหรับเด็กอนุบาลนั้น จะต้องอ่านหนังสือนิทานที่เหมาะสมกับวัยของเด็กทุกวัน ครูบางคนให้ความสำคัญกับการอ่านจะจัดกิจกรรมการอ่านให้เด็กทุกวัน ๆ ละมากกว่า 1 ครั้ง หลายๆ โรงเรียนส่งเสริมให้เด็กยืมหนังสือไปอ่านต่อกับผู้ปกครองที่บ้าน ในขณะที่หลายๆ โรงเรียน ส่งเสริมให้เด็กสามารถมีหนังสือของตนเองกลับบ้านเดือนละเล่ม

2. มุมศิลปะ สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ที่จัดในมุมนี้ประกอบด้วยสีน้ำ สีเทียน แป้งปั้นหรือดินที่ใช้ในการปั้น กระดาษ กาวประเภทต่างๆ กรรไกร เชือกและตัวหนีบอาจเป็นไม้หนีบเส้นสำหรับแขวนเพื่อผึ่งชิ้นงานให้แห้ง อุปกรณ์ประกอบการร้อย เช่น ลูกบิดขนาดต่างๆ เชือกใช้ในการร้อย ในมุมศิลปะที่เด็กเข้ามาค้นหาสำรวจจับต้องสื่อ วัสดุต่างๆ ขณะที่เด็กผสมสี คนสี คนกาว หรือกลิ้งลูกกลิ้งบนแป้งปั้น ตัด เจาะ บิด ม้วนหรือพับสื่อวัสดุต่างๆ อากัปกริยาที่เด็กลงมือปฏิบัติกับสื่อวัสดุต่างๆ เป็นการเรียนรู้การใช้กล้ามเนื้อในการทำงานได้ตามความต้องการของเด็ก เด็กจะสังเกตเห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในขณะที่ทำงานที่มุมศิลปะ เช่น การแห้งของกาวที่ทำให้กระดาษติดกัน การเปลี่ยนแปลงของสีเหลืองและสีน้ำเงินที่ผสมกันแล้วเป็นสีเขียว ฯลฯ ที่มุมศิลปะเด็กจะมีประสบการณ์การเรียนรู้ความเหมาะสมของการสื่อ วัสดุอุปกรณ์เพื่อการสร้างสรรค้งานที่ตนต้องการ เรียนรู้การถอดชิ้นส่วนหรือการแยกส่วนต่างๆ ของอุปกรณ์เครื่องใช้ การจัดวางรูปแบบของชิ้นงาน การประกอบและการประยุกต์การใช้วัสดุหรือสื่อได้อย่างเหมาะสม

3. มุมบ้าน มุมบ้านเป็นศูนย์กลางที่เด็กๆ เล่นบทบาทสมมติและเลียนแบบ มุมบ้านเป็นเวทีที่เด็กมีโอกาสในการแสดงออกถึงความเข้าใจหรือการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ซึ่งหมายถึงบุคคลต่างๆ สถานที่ เหตุการณ์ที่เด็กรับรู้จากการสังเกตหรือจากประสบการณ์ตรงของเด็ก เป็นประสบการณ์ที่มีกับพ่อ แม่ กับน้องเล็กๆ ญาติพี่น้อง ลุง ป้า น้าอา คุณปู่ คุณย่า คุณตา คุณยาย ตำรวจดับเพลิง พนักงานร้านขายของ พี่เลี้ยงเด็ก สัตว์เลี้ยงที่รู้จักคุ้นเคย การไปหาหมอฟัน หมอไปโรงพยาบาล ไป

ร่วมงานศพ งานแต่งงาน การย้ายบ้านใหม่ การไปวัด หรืองานวันรวมญาติของครอบครัว การไปร้านขายของชำ โทรศัพท์พูดคุยกับเพื่อนบ้าน การมีงานเลี้ยงพบปะสังสรรค์ การที่เด็กได้เล่นบทบาทของคนที่อยู่ในเหตุการณ์ต่างๆ ที่เด็กมีประสบการณ์ทำให้เด็กเข้าใจและรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งในโลกของผู้ใหญ่ มุมบ้านเป็นที่ๆ เด็กได้ทำงานการฝึกฝนทบทวนการแสดงความรู้สึก ความคิด ความเข้าใจและการใช้ภาษาในการสื่อถึงบทบาทสมมติที่เด็กกำลังเล่น และได้โต้ตอบปฏิสัมพันธ์ได้อย่างสอดคล้องกับความต้องการของเพื่อนที่กำลังเล่นบทบาทสมมติด้วยกัน มุมบ้านจึงเป็นมุมที่ความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการเป็นสิ่งแวดล้อมที่เป็นสถานการณ์การเรียนรู้ที่ส่งเสริมพัฒนาการเรียนรู้ทุกด้านเช่นกันและยังเป็นการปลูกฝังความสำนึกถึงบทบาททางสังคมที่เด็กได้พบเห็นในชีวิตจริง

4. มุมบล็อก ซึ่งจะมีไม้บล็อกรูปทรงและขนาดต่างๆ ไม้บล็อกแบบกลวงที่เป็นไม้บล็อกใหญ่ ไม้บล็อกแบบตันที่เป็นไม้บล็อกชิ้นเล็ก ของเล่นประกอบการเล่นบล็อก เช่น ตุ๊กตาไม้หรือพลาสติกที่เป็นรูปคน ต้นไม้ หรือสัตว์ประเภทต่างๆ รถ หรือรถยนต์ของเล่นชนิดต่างๆ ที่เล่นใช้เล่นประกอบการเล่นสร้างบล็อก มุมบล็อกไม่จำเป็นต้องมีโต๊ะเก้าอี้ เด็กจะสร้างสรรค์ผลงานบนพื้นที่จำเป็นจะต้องมีบริเวณพอสมควร การเล่นในมุมบล็อกเป็นการส่งเสริมให้เด็กเกิดการเล่นอย่างมีการคิดวางแผน เล่นอย่างมีจุดมุ่งหมายหรือเป้าหมาย ไม่ใช่เป็นการเล่นสักแต่ว่าเล่นไปตามพลังในการขับเคลื่อนในตัวเด็กที่ความต้องการในการเล่น เด็กเรียนรู้การควบคุมกล้ามเนื้อความสมดุลในการวางชิ้นที่วางซ้อนกันขึ้นไปในแนวตั้ง การจัดวางเป็นรูปแบบต่างๆ ในแนวราบซึ่งในระหว่างกระบวนการจัดวางชิ้นบล็อกต่างๆ เด็กได้เรียนรู้ในเรื่องของมิติสัมพันธ์ การแก้ปัญหาในการเลือกชิ้นบล็อก และการจัดวางให้เป็นไปตามที่เด็กต้องการให้งานต่อชิ้นบล็อกให้เป็นไปตามที่คิดไว้ เด็กมีการตัดสินใจในการเลือกชิ้นบล็อก จัดวางและเล่นประกอบอย่างมีเหตุและผลตามที่เด็กคิด มุมบล็อกจึงเป็นสภาพแวดล้อมที่การจัดการศึกษาปฐมวัยจัดขึ้นอย่างมีวัตถุประสงค์ ที่ส่งเสริมการเรียนรู้ของเด็กอย่างครอบคลุมทุกด้านของพัฒนาการอย่างสอดคล้องกับจิตวิทยาการเรียนรู้ของเด็กในวัยนี้ ที่มุมบล็อกเด็กได้เรียนรู้ทักษะกระบวนการทางตรรกะหลายๆ ด้านที่จะเป็นพื้นฐานของการเรียนรู้ทางคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และสาระวิชาอื่นๆ ที่เกี่ยวเนื่องกับหลักตรรกะ เด็กได้เรียนรู้ในเรื่องมิติสัมพันธ์ การเรียงลำดับในเรื่องของขนาด การเรียงลำดับก่อนหลัง เด็กเรียนรู้ประสบการณ์ของความสมดุล การสมมาตร การสร้างโครงสร้าง ประสบการณ์ของการสร้างรั้วล้อมหรือการสร้างคอกล้อมรอบสิ่งสร้างสรรค์ที่สร้างจากบล็อก เด็กได้ฝึกการกระยะ การกะประมาณช่องห่างของการวางชิ้นบล็อกอย่างมีความสัมพันธ์กัน การสร้างกำแพงเมือง การออกแบบช่องเปิดของกำแพงเมือง การสร้างสะพานจากชิ้นบล็อก การเลือกขนาดและรูปทรงที่เหมาะสมกับชิ้นงานที่สร้างสรรค์

5. การเล่นน้ำ การเล่นทรายเป็นมุมประสบการณ์ที่ยังจำเป็นสำหรับเด็กในวัยนี้ โดยเพิ่มอุปกรณ์ประกอบการเล่นน้ำ เล่นทรายที่มีความเป็นบูรณาการสาระการเรียนรู้ที่ซับซ้อนขึ้นอย่างเหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กแต่ละวัย

6. มุมของเล่น เป็นมุมที่เด็กได้เรียนรู้ด้วยความเพลิดเพลิน และอุปกรณ์ สื่อ วัสดุของเล่นในมุมนี้สามารถใช้ร่วมกับมุมบล็อก มุมบ้าน มุมบทบาทสมมติ

7. มุมธรรมชาติหรือมุมวิทยาศาสตร์เป็นมุมที่เด็กได้ฝึกทักษะพื้นฐานทางวิทยาศาสตร์ ง่าย ๆ เช่น การให้อาหารสัตว์เลี้ยงแล้วสังเกตความชอบอาหารประเภทที่แตกต่างกันของสัตว์เลี้ยง การเปลี่ยนแปลงและการเติบโตของพืชที่ปลูกด้วยวิธีการต่างๆ เป็นต้น การใช้แว่นหรือเลนส์ขยายส่องดูวัตถุต่างๆของการทดสอบความร้อน ความเย็น ฯลฯ

8. มุมอื่นๆ ที่สอดคล้องกับความเป็นท้องถิ่นและวิถีชีวิตในชุมชนหรือสังคมที่เด็กเติบโต จะเห็นได้ว่าการแบ่งประเภทของมุมประสบการณ์ที่จัดให้กับเด็ก โดยยึดเด็กเป็นสำคัญ มุมประสบการณ์ที่จัดนั้นต้องมีสื่อเหมาะสมกับวัย ความสนใจ เด็กได้เรียนรู้หลายทักษะที่สอดคล้องกับท้องถิ่นและชีวิตประจำวันในแต่ละวันของเด็ก

จะเห็นได้ว่ามุมประสบการณ์นั้นมีหลายประเภท ซึ่งแต่ละประเภทจะต้องมีการตกแต่งให้เป็นที่ดึงดูดความสนใจ มีชั้นวางอุปกรณ์รอบๆ ห้อง อุปกรณ์เหล่านี้จะเก็บไว้เป็นหมวดหมู่ เช่น เครื่องดนตรี เครื่องเล่นเกี่ยวกับศิลปะ เครื่องเล่นหม้อข้าวหม้อแกง เป็นต้น ซึ่งอุปกรณ์นี้เด็กสามารถหยิบจากชั้นมาเล่นเองได้

2.4 ลักษณะของมุมประสบการณ์

เรื่องยศ วิชัย (2540: 36 - 38) ได้กล่าวถึง ลักษณะของมุมความสนใจซึ่งผู้วิจัยได้นำมาปรับกล่าวอ้างอิงในมุมประสบการณ์ ที่ครูปฐมวัยจะต้องคำนึงถึง ดังนี้

1. การดึงดูดความสนใจ
2. ความสะดวกในการทำกิจกรรม
3. ความเป็นระเบียบและสวยงาม
4. สถานที่เก็บ
5. ความปลอดภัย

ซึ่งในแต่ละหัวข้อก็มีรายละเอียด ดังนี้

1. การดึงดูดความสนใจ การจัดมุมประสบการณ์ให้ดึงดูดความสนใจของเด็กปฐมวัย เป็นสิ่งที่สำคัญที่สุด สิ่งดึงดูดความสนใจไว้ได้นั้นจะต้องสอดคล้องของเด็ก การจัดมุมประสบการณ์ให้สอดคล้องของเด็กนั้นอาจทำได้หลายวิธีดังตัวอย่างต่อไปนี้

1.1 การจัดแสดงไว้ให้ดู เช่น มุมแต่งตัวตุ๊กตา (น้อง) ครูแต่งตัวให้ตุ๊กตาดัวหนึ่ง แล้ววางไว้ ตุ๊กตาที่สวยงามนี่จะเป็นเครื่องดึงดูดใจให้เด็กเข้ามาเล่น และเลือกหาเสื้อผ้า รองเท้า หมวกมาแต่งให้ตุ๊กตาดัวอื่นๆที่มีอยู่

1.2 การใช้สีสะดุดตาเป็นสื่อ เช่น มุมรับแขก ถ้าเรามีเก้าอี้ชุดเล็กๆสำหรับเด็กนั่งคุยกัน ครูปฐมวัยอาจหาผ้าปูโต๊ะสีสวยงามหรือชาวสะอาดปูบนโต๊ะรับแขกเล็กๆ นั้นจะเป็นส่วนเด่นในการเชื้อเชิญเด็กให้เข้ามาเล่น

1.3 สร้างสิ่งประกอบเพิ่มเติม เช่น มุมทำครัวซึ่งเด็กๆเล่นกันมานานแล้ว วันหนึ่งครูได้จัดหาหมากสำหรับใส่ปรุงอาหารของพ่อครัววางไว้ แนะนำให้เด็กๆรู้จักและเข้าใจว่า หมากใส่ปรุงอาหารมีประโยชน์อย่างไร หมากดังกล่าวจึงจะดึงดูดความสนใจเด็กเพิ่มขึ้น

1.4 จัดขึ้นเป็นพิเศษ เช่น ครูจัดโต๊ะพิเศษขึ้น 1 ตัว มีเก้าอี้ 3 - 4 ตัวรอบโต๊ะ บนโต๊ะมีผ้าปูสีสวยงามและมีแจกันปักดอกกุหลาบสดไว้ 1 ดอก สิ่งพิเศษดังกล่าวจะทำให้เด็กสนใจและถามว่าจัดสิ่งนี้ขึ้นเพื่ออะไรและครูก็ตอบว่าเป็นโต๊ะที่ใช้เล่นของเล่นใหม่ซึ่งเด็กๆ ยังไม่เคยรู้จัก (ครูเลือกเด็กที่สนใจและพร้อม 2 -3 คนมานั่งสาธิตวิธีเล่นเกมการศึกษา และให้เด็กเล่นตามลำพังต่อไป)

2. ความสะดวกในการทำกิจกรรม หมายถึง ที่ว่าซึ่งกำหนดให้ในมุมนั้นเพียงพอที่เด็กกลุ่มนั้นจะเคลื่อนไหว หรือทำกิจกรรมนั้นๆ พอสะดวกและ หมายถึง สถานที่สำหรับวางของต่างๆที่ใช้ประกอบกิจกรรมนั้นๆ ว่าสะดวกต่อการหยิบ ค้นหาหรือเลือกใช้เพียงใด

3. ความเป็นระเบียบและความสวยงาม หมายถึง การจัดวางตั้งของต่างๆ ที่ใช้ประกอบในแต่ละมุมให้มีระเบียบสวยงาม เช่น การจัดดินสอสีสำหรับระบายสี ควรจะแยกออกเป็นกล่องหรือกระป๋องละสี เมื่อเด็กต้องการใช้สีใดก็สามารถหยิบไปใช้ได้ และนำมาเก็บที่เดิมเมื่อเสร็จกิจกรรม นอกจากความเป็นระเบียบแล้วยังมีความประณีตสวยงามด้วย เช่น ครูปฐมวัยอาจใช้กระป๋องนมที่ใช้แล้วทำเป็นที่ใส่ดินสอสีสำหรับเด็กๆ ถ้าแบ่งใส่กล่องละสีครูอาจตัดกระดาษสีพันรอบกระป๋อง หรืออาจตัดเป็นหลอดลายประรอบกระป๋องเพื่อให้มองดูสวยงาม และเป็นการเตือนให้เด็กวางได้ถูกต้องได้รวดเร็วขึ้น และฝึกนิสัยที่ดีแก่เด็กด้วย

4. สถานที่เก็บ หมายถึง สถานที่เก็บเครื่องเล่นหรือสิ่งของประกอบมุมนั้นๆทั้งหมดไว้ เมื่อเด็กคลายความสนใจ อาจจะเป็นกล่องกระดาษหรือลังไม้หรือตู้ ซึ่งสามารถบรรจุของทั้งหมดไว้รวมกันได้แห่งเดียวแล้วนำไปเก็บไว้ในห้องพัสดุของโรงเรียน ด้านข้างของกล่องอาจเขียนรายละเอียดบอก เช่น บอกชื่อมุมและรายการของทั้งหมด ประสบการณ์นี้จะเปลี่ยนกันนำออกมาจัดตั้งได้เสมอตลอดปี

5. ความปลอดภัย หมายถึง ความปลอดภัยที่จะต้องคำนึงถึงในเวลาจัดมุมประสบการณ์ของเด็ก คือ การเลือกพัสดุเพื่อใช้ประกอบมุม เช่น กรรไกรต้องเลือกชนิดที่ปลายมน เนื้อวัสดุที่เป็นแก้วไม่ควรใช้ เพราะเมื่อแตกแล้วจะเป็นอันตรายต่อเด็ก ควรเลือกใช้วัสดุที่เป็นพลาสติกแทน (เลือกสีขาวหรือสีอ่อนๆ) พื้นห้องที่เป็นไม้กระดานปลอดภัยกว่าพื้นปูนซีเมนต์ หรือโต๊ะกลมปลอดภัยกว่าโต๊ะเหลี่ยม ถ้าเป็นโต๊ะเหลี่ยมต้องลบมุมให้มนเล็กน้อย

ศุภลักษณ์ ศรีดอกไม้ (2551: 33) ได้กล่าวถึง ลักษณะของมุมประสบการณ์ที่ดี ไว้ดังนี้

1. จัดตั้งในที่ที่เหมาะสม การจัดมุมโดยทั่วไปแล้ว ครูปฐมวัยจะเลือกตั้งมุมห้องหรือว่าส่วนใกล้กับฝาผนังแทบทุกด้าน และจะเว้นส่วนกลางของห้องไว้เพื่อให้เด็กๆได้ยืนในที่ว่างเพื่อมองรอบๆตรวจหามุมสนใจอื่นๆเพื่อทำกิจกรรมอีก มุมประสบการณ์ มุมมีกิจกรรมซึ่งทำให้เกิดเสียง เช่น มุมดนตรี มุมการแสดงและมุมครู - นักเรียน เป็นต้น มุมดังกล่าวอาจอยู่ห่างจากมุมที่มีกิจกรรมที่ต้องการความสงบ เช่น มุมหนังสือ เป็นต้น หรือจัดตั้งเป็นส่วนๆ โดยใช้ตู้มาคั่นมุมแต่ละมุม

2. มีสิ่งของครบชุดและจำนวนเพียงพอ มีสิ่งของครบชุด หมายถึง ชนิดของที่จะเล่นด้วยกัน เช่น การเล่นปั้นแป้งจะต้องมีไม้คัลลิ่งแป้ง พิมพ์รูปต่างๆ ไม้ตัดแป้ง แป้งสำหรับโรยรองพื้น ภาชนะใส่เมื่อทำเสร็จแล้ว นอกจากจะมีของครบชุดแล้ว สำหรับกิจกรรมในมุมนั้นๆ แล้วจะต้องจัดของเล่นนั้นให้จำนวนเพียงพอกับจำนวนเด็กที่จะอนุญาตให้เล่นได้ในแต่ละครั้ง เช่น ถ้าโต๊ะปั้นแป้งนี้ครูจัดเก้าอี้ให้นั่งรอบๆ 4 ตัว หมายถึง ว่าครูจะจัดให้เด็กเล่นได้ครั้งละ 4 คน ดังนั้นครูจะมีภาชนะใส่งานปั้นที่เด็กๆแต่ละคนทำให้จำนวน 4 ใบ แป้งปั้น 1 กิโล (อาจแบ่งเป็น 2 สี) ไม้คัลลิ่งแป้ง 1 หรือ 2 อัน มีดตัดแป้ง 4 พิมพ์รูปต่างๆ 5 - 8 ชิ้น แป้งโรยพื้น 2 จาน เล็กๆ เป็นต้น และในชนบทที่ไม่สามารถจัดได้อาจใช้ดินเหนียวแทนได้

3. สอดคล้องกับบทเรียน ก็จัดมุมประสบการณ์ให้สอดคล้องกับบทเรียนจะทำให้เด็กมีทักษะเพิ่มพูนขึ้นโดยไม่รู้ตัว เช่น บทเรียนเรื่อง “ ผลไม้ ” มีกิจกรรมกลุ่ม คือ การสนทนา มีของจริงประกอบ มีเพลงและนิทานเกี่ยวกับผลไม้ ในช่วงเวลากิจกรรมเสรีเด็กก็ยังสามารถทำกิจกรรมในมุมประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับหลายมุมได้ เช่น

- มุมร้านค้า (จัดผลไม้ให้สวยงาม บอกชื่อ ราคา)
- มุมพ่อค้า แม่ค้าหาบเร่ (ขายผลไม้)
- มุมเกมการศึกษา (จับคู่ภาพผลไม้) (โดมิโนภาพผลไม้ 5 ชนิด) (ภาพผลไม้กับตัวเลข) (เรียงขนาดภาพผลไม้)
- มุมระบายสีภาพ (ใช้ระบายสีผลไม้ตามความเป็นจริง)
- มุมวาดรูป (ประกวดวาดภาพผลไม้ที่ฉันชอบ)

ดังนั้น ลักษณะมุมประสบการณ์ที่ดี จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของที่ตั้ง มีสื่อ วัสดุ อุปกรณ์เพียงพอ และจัดสอดคล้องกับบทเรียน ดังที่กล่าวมา จะทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ที่ดีในการเรียนรู้จากมุมประสบการณ์

2.5 หลักการและแนวทางในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน

หลักสำคัญในการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนต้องคำนึงถึงความปลอดภัย ความสะอาดเป้าหมายการพัฒนาเด็ก ความเป็นระเบียบ ความเป็นตัวของตัวเอง ให้เด็กเกิดความรู้สึกอบอุ่น มั่นใจ และมีความสุขในการเรียนรู้

สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2550ข: 26) กล่าวว่า หลักการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่สำคัญประการหนึ่งคือ ให้เด็กมีโอกาสฝึกการตัดสินใจหรือมีโอกาสเลือก การจัดมุมต่างๆ ในห้องเรียน ที่เด็กสามารถตัดสินใจเลือกเล่นในมุมต่างๆ ตามความสนใจของเด็ก เป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความเชื่อมั่นและความสามารถในการตัดสินใจของเด็กในวัยนี้

อรุณี หรดาล (2548: 52 - 53) กล่าวว่า การจัดการในชั้นเรียนระดับปฐมวัยมีลักษณะแตกต่างจากการจัดการชั้นเรียนในระดับอื่น มีสิ่งที่ครูควรคำนึงถึง ดังนี้

1. จุดมุ่งหมายการเรียนรู้ การจัดการศึกษาระดับปฐมวัยมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การเตรียมความพร้อมและส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน คือ ด้านร่างกาย อารมณ์ - จิตใจ สังคม และสติปัญญา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนต้องเอื้อให้เด็กบรรลุจุดมุ่งหมาย ดังกล่าว ครูต้องจัดกิจกรรมให้เด็กอย่างหลากหลายทั้งกิจกรรมรายบุคคล กลุ่มย่อย กลุ่มใหญ่ กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็ก ๆ ได้เคลื่อนไหว มีปฏิสัมพันธ์กันรวมถึงเปิดโอกาสให้เด็กทำงานร่วมกับบุคคลอื่น แลกเปลี่ยนความคิดเห็นกัน หรือหนึ่งทำงานใช้ความคิดเงี่ยบ ๆ คนเดียวในมุมสงบมุมใดมุมหนึ่งในห้องเรียน

2. สื่อ อุปกรณ์และของเล่น เนื่องจากเด็กปฐมวัยเรียนรู้ผ่านการเล่น และการลงมือปฏิบัติ ดังนั้น สื่อ อุปกรณ์ และของเล่นจึงมีหลากหลาย เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้ตัดสินใจเลือกเล่นได้ตามความสนใจความถนัดและความต้องการ ครูต้องจัดอุปกรณ์เหล่านี้ให้เป็นหมวดหมู่ เป็นระเบียบเรียบร้อย สวยงาม ดึงดูด ความสนใจเด็ก และที่สำคัญต้องสามารถหยิบฉวยได้เองตามความต้องการ

3. วัยของเด็ก เนื่องจากเด็กปฐมวัยยังช่วยเหลือตนเองได้ไม่ทันัก และขาดความระมัดระวังในการเล่น ประกอบกับเด็กวัยนี้ชอบเคลื่อนไหวอยู่ตลอดเวลา ไม่อยู่นิ่ง การจัดห้องเรียนต้องมีความปลอดภัย ขณะเดียวกันต้องสะดวกในการเคลื่อนไหว และเคลื่อนย้ายเมื่อมีการเปลี่ยนกิจกรรม

4. จำนวนเด็ก ในห้องเรียนมีความสำคัญอย่างมากต่อการจัดการในชั้นเรียน ถ้ามีเด็กในห้องมากเกินไปอาจก่อให้เกิดปัญหาในเรื่องการจัดการในชั้นเรียน เริ่มตั้งแต่สถานที่คับแคบ ครูเอาใจใส่เด็กได้ไม่ทั่วถึง ความไม่สะดวกในการจัดกิจกรรมเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่มย่อย การมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างเด็กกับครูหรือกับเพื่อนๆมีน้อยลง

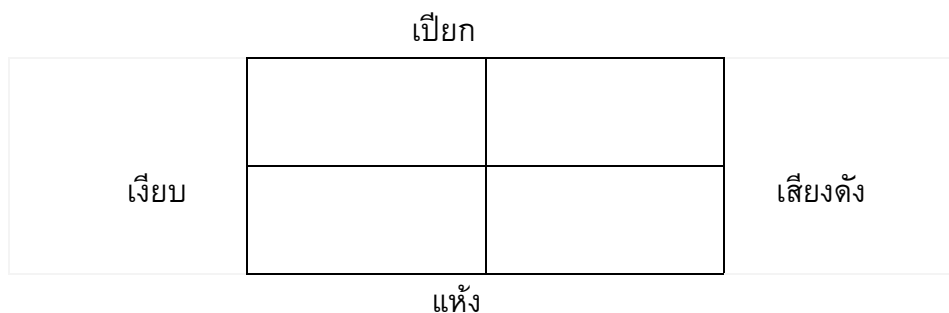
5. ขนาด/ลักษณะของชั้นเรียน ห้องเรียนบางห้องมีขนาดไม่เหมาะสม กล่าวคือ มีขนาดใหญ่และเป็นห้องโล่งมีเสียงรบกวน ในขณะที่บางห้องมีขนาดเล็กไป ไม่สามารถจัดมุม

6. ประสบการณ์ให้เด็กเล่นได้อย่างหลากหลาย ในการจัดการในชั้นเรียน ครูต้องพิจารณาขนาดและลักษณะของห้องประกอบด้วย

อรุณี หรดาล (2548: 53 - 56) ได้แบ่งการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนเป็น 2 ลักษณะ ดังนี้

1. การจัดการในชั้นเรียนทางกายภาพ เป็นการ จัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนที่ครูต้องคำนึงถึงพื้นที่ของห้อง อุปกรณ์ของเล่น สิ่งของเครื่องใช้จำเป็นที่เด็กต้องใช้ การจราจรในห้องเรียน รวมถึงห้องน้ำสำหรับเด็ก สิ่งสำคัญประการแรกที่ครูต้องคิดถึง คือ สภาพแวดล้อมในห้องเรียนควรเอื้อให้เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง (self - directed learning environment) โดยอาจจัดเป็นห้องโล่งกว้างหรือใช้ฉากตู้กันเป็นห้องเล็กๆ ซึ่ง คร็อก (อรุณี หรดาล. 2548: 52 - 53; อ้างอิงจาก Krogh. 1994: 360) กล่าวว่า การจัดพื้นที่ในห้องเรียนเด็กปฐมวัยควรมีความสมดุลกันระหว่างพื้นที่เปิดกว้างให้เด็กได้ทำงานร่วมกันเป็นกลุ่ม มีอิสระในการเคลื่อนย้ายกับพื้นที่ปิดที่จะช่วยให้เด็กรู้สึกปลอดภัยและเป็นส่วนตัว โดยมีองค์ประกอบของการจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียน ดังนี้

1.1 การจัดพื้นที่ในห้องเรียน ครูควรพิจารณาลักษณะของกิจกรรมที่จะให้เด็กทำ ถ้าต้องการสนทนาหรือเล่นิทานเป็นกลุ่มย่อยควรจัดที่นั่งเป็นครึ่งวงกลม ถ้าต้องการให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กัน ทำงานร่วมกัน อาจจัดเป็นมุมประสบการณ์ต่างๆ เช่น มุมบล็อก มุมบทบาทสมมติ มุมอิสระ มุมเครื่องเล่นสัมผัส มุมหนังสือ มุมธรรมชาติศึกษา ฯลฯ ดอปเยอรา และดอปเยอรา (อรุณี หรดาล. 2548: 54; อ้างอิงจาก Dopyera Magaret Lay; & Dopyera John. 1993: 216 - 217) ได้เสนอแนวทางการจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียนโดยให้แบ่งพื้นที่เป็น 4 ส่วน ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 2 แนวคิดการจัดพื้นที่ในห้องเรียน

ที่มา: อรุณี หรดาล. (2548). *แนวการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 2. ในประมวลสาระชุดวิชา การจัดประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย. หน้า 54.*

1.2 ในส่วนของพื้นที่เปียกแต่เจียบอาจเป็นมุมศิลปะ พื้นที่เปียกแต่เสียงดังอาจเป็นมุมเล่นน้ำ เล่นทราย มุมบทบาทสมมติ มุมประกอบอาหาร บริเวณที่แห้งแต่เจียบอาจเป็นมุมหนังสือ มุมเครื่องเล่นสัมผัส ในส่วนของพื้นที่แห้งแต่เสียงดังอาจเป็นมุมบล็อก มุมดนตรี มุมเคลื่อนไหว มุมสนทนากลุ่มย่อย ห้องเรียนบางห้องอาจไม่เป็นรูปสี่เหลี่ยมตามตัวอย่าง แต่การแบ่งพื้นที่ในห้องเป็น 4 ส่วนดังกล่าว จะช่วยให้ใช้ประโยชน์พื้นที่ได้อย่างเต็มที่

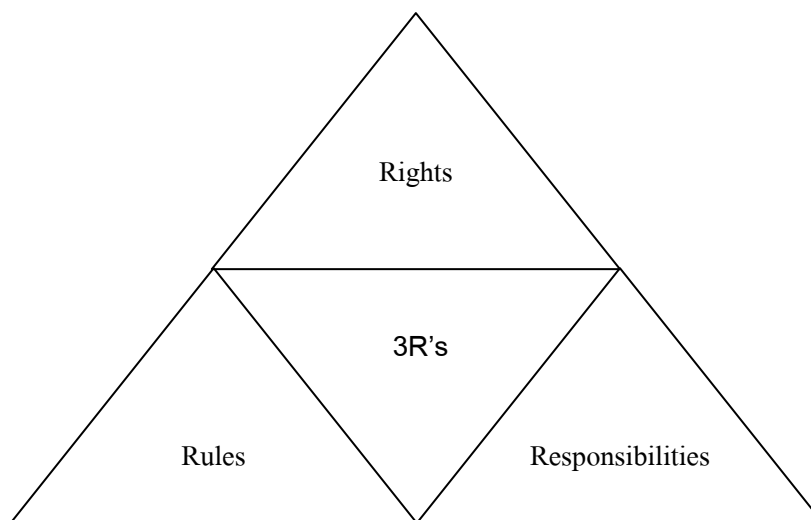
1.3 การจัดจราจรในห้องเรียน เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่ครูต้องคำนึงถึง เพื่อเอื้ออำนวยความสะดวก เมื่อเด็กต้องเปลี่ยนการทำกิจกรรมหนึ่งไปอีกรายการหนึ่ง มีความปลอดภัยขณะทำกิจกรรมและประหยัดเวลา ครูต้องพิจารณาทั้งพื้นที่และอุปกรณ์ของเล่นในกิจกรรมนั้นๆ เช่น หลังจากเด็กทำกิจกรรมศิลปะแล้ว เด็กต้องเอาผลงานไปวางไว้ในที่แห้ง แล้วจึงเอาผลงานนั้นมาเล่าให้เพื่อนฟัง จากนั้นเอาผลงานไปติดแสดงในที่ที่ครูกำหนด พื้นที่ต่างๆ เหล่านี้ควรอยู่ใกล้กันเพื่อความสะดวกและประหยัดเวลา

1.4 การจัดเก็บอุปกรณ์ของเล่นของใช้ทั้งส่วนตัวและส่วนรวม เป็นอีกสิ่งหนึ่งที่มีความสำคัญและจำเป็นมากสำหรับห้องเรียนปฐมวัย อุปกรณ์และของเล่นของใช้สำหรับเด็กมี 2 ลักษณะคือ อุปกรณ์ของเล่นของใช้ที่เด็กต้องใช้ในการทำกิจวัตรและกิจกรรมประจำวัน และอุปกรณ์ของเล่นของใช้ที่ยังไม่จำเป็นต้องใช้ในขณะนี้ ต้องการเก็บไว้ชั่วคราวเพื่อใช้ในโอกาสต่อไป การเก็บของทั้ง

2 ลักษณะนี้ควรแตกต่างกัน กล่าวคือ ของใช้ประกอบการทำกิจวัตรประจำวันควรไว้ในชั้นเปิดในระดับความสูงที่เด็กสามารถหยิบได้เอง มีสัญลักษณ์บอกไว้เพื่อช่วยให้เด็กได้จัดเก็บเข้าที่เดิมได้สะดวก ไม่หลงลืม แยกจัดเก็บเป็นหมวดหมู่อย่างเป็นระบบ หยิบใช้สะดวก และสวยงาม สำหรับสิ่งของที่ต้องการจัดเก็บไว้ชั่วคราวควรจัดเก็บไว้ในชั้นปิด และจดบันทึกไว้ว่าจัดเก็บอะไรไว้บ้าง ไม่ควรใส่ของมากจนเต็มหรือคั่นลำบาก

การจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนทางกายภาพมิได้มุ่งให้เอื้อต่อการเรียนรู้ ความสะดวกและความปลอดภัยในการปฏิบัติกิจวัตรประจำวันเท่านั้น แต่ยังมุ่งให้มีความสวยงาม และเป็นระเบียบเรียบร้อยเพื่อสร้างเสริมลักษณะนิสัยที่ดีให้แก่เด็ก ครูอาจใช้ภาพถ่าย ผลงานศิลปะ ต้นไม้ โมบาย ช่วยตกแต่งห้องเรียนได้

2. การจัดการในชั้นเรียนทางจิตภาพ มุ่งเน้นที่การสร้างบรรยากาศในห้องเรียนที่จะเอื้อให้การดำเนินกิจกรรมเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ไม่มีปัญหาความวุ่นวายเกิดขึ้น เด็กมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์และได้เรียนรู้ตามวัตถุประสงค์ที่ได้ตั้งไว้ ไวท์เบรด (อรุณี หรดาล. 2548: 55; อ้างอิงจาก Whitebread. 2003: 43 - 44) กล่าวว่า บรรยากาศดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้ต้องประกอบด้วยปัจจัย 3 ประการ คือ สิทธิ กฎกติกา และความรับผิดชอบ ดังภาพต่อไปนี้

ภาพประกอบ 3 การจัดบรรยากาศในห้องเรียนแบบ 3R's

ที่มา: อรุณี หรดาล. (2548). แนวทางการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย
หน่วยที่ 2. ในประมวลสาระชุดวิชา การจัดการประสบการณ์สำหรับเด็กปฐมวัย. หน้า 55.

2.1 สิทธิ (rights) หมายถึง สิทธิต่าง ๆ ที่เด็กได้รับประกอบด้วย สิทธิที่จะอยู่ในห้องอย่างปลอดภัย สิทธิที่จะกระทำการต่าง ๆ ในขอบเขตของตน สิทธิที่จะสื่อสารกับบุคคลรอบข้าง สิทธิที่จะเรียนรู้ตามความสนใจและความต้องการ สิทธิที่จะเคลื่อนไหวหรือไปในที่ต่าง ๆ ในห้องเรียนและสิทธิที่จะแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้น

2.2 กฎกติกา (rules) หมายถึง ข้อตกลงร่วมกันที่จะช่วยให้ทุกคนอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขและสามารถควบคุมตนเองได้ กฎกติกาในห้องเรียนควรมีลักษณะดังนี้ มีไม่มากเกินไป เขียนในทางบวก สมาชิกมีส่วนร่วมในการกำหนด ยุติธรรม แน่นนอนคงเส้นคงวา อยู่บนพื้นฐานของสิทธิ และประกาศให้รู้โดยทั่วกัน

2.3 ความรับผิดชอบ (responsibilities) หมายถึง การทำตามหน้าที่ที่ได้รับมอบหมายโดยไม่ต้องมีการตักเตือน ความรับผิดชอบและสิทธิควรควบคู่กันไป เมื่อเด็กมีสิทธิต้องมีหน้าที่รับผิดชอบในเรื่องนั้นๆ ด้วย

ดังนั้น หลักการและแนวทางจัดสภาพแวดล้อมในห้องเรียนจะต้องเป็นการจัดสภาพแวดล้อมที่มีความมุ่งหมายเฉพาะเป็นพิเศษ โดยให้เด็กได้เลือกและมีส่วนร่วมประกอบกิจกรรมการเรียนรู้ด้วยตนเองตามความสนใจ ได้สังเกต คิดค้นคว้า ทดลอง และสร้างสรรค์ ช่วยให้เด็กเรียนรู้สิทธิและหน้าที่รับผิดชอบของตนเองและเพื่อน เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการครบทั้ง 4 ด้าน เป็นวิธีการช่วยให้เด็กเกิดความพร้อมได้ด้วยตนเอง

2.6 หลักการจัดมุมประสบการณ์

การจัดมุมประสบการณ์สามารถจัดได้ตามความเหมาะสมขึ้นอยู่กับสภาพแวดล้อมของห้องเรียน โดยจัดแยกส่วนที่ใช้เสียงดังและเงียบออกจากกัน และต้องมีวัสดุอุปกรณ์ในมุมอย่างเพียงพอต่อการเรียนรู้ของเด็ก

เบญจา แสงมลิ (2539: 239) กล่าวว่า ในการจัดมุมประสบการณ์นั้น ต้องพิจารณาถึงขนาดของห้องและจำนวนนักเรียนในห้อง ถ้าห้องแคบมีเนื้อที่น้อย อาจจัดมุมหนึ่งหรือสองมุมก็ได้ ผลัดเวียนกันไปจะจัดมุมไหนก่อนหรือหลังนั้นอยู่ในดุลพินิจของครู ทั้งทางกายภาพและจิตภาพ

พัชรี ผลโยธิน (2549: 11 - 13) กล่าวว่า โดยทั่วไป ห้องเรียนปฐมวัยมักจะมีพื้นที่สำหรับการเล่นต่อบล็อก เล่นบทบาทสมมติ เล่นน้ำเล่นทราย มีพื้นที่ที่ต้องการความสงบเงียบสำหรับการอ่านและการฟัง มีพื้นที่สำหรับทำศิลปะ ตลอดจนพื้นที่สำหรับวางโต๊ะให้เด็กๆ ทำกิจกรรมต่างๆ ในมุมประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ Feeney; Christensen;& Moravik. (1996: 210) กล่าวว่า การออกแบบการจัดมุมประสบการณ์ในห้องเรียนโดยปกติพื้นที่สำหรับทำกิจกรรมต่างๆ ที่ทำให้เกิดความไม่เป็นระเบียบ การเคลื่อนไหว ความสงบ กลุ่มใหญ่หรือกลุ่มเล็ก โดยเฉพาะการกำหนดที่ตั้งอันดับแรกต้องคำนึงถึงความต้องการของเด็ก และมีหลักการจัดมุมประสบการณ์ดังนี้

1. พื้นที่ใช้ความสงบต้องแยกออกจากพื้นที่ใช้เสียง
2. มุมศัลปะต้องใกล้กับน้ำและจะง่ายในการทำความสะอาดพื้น
3. มุมบล็อกริมทางเดินระหว่างมุม เป็นพื้นที่จำเป็นในการก่อสร้าง
4. มุมห้องสมุดจะต้องมีความสว่างและสวย
5. มุมวิทยาศาสตร์ อาจจะจำเป็นในการใช้ไฟฟ้า ควรมีที่เก็บให้เรียบร้อย
6. มุมอื่นๆ ที่ไม่ได้กล่าวมาให้จัดการในพื้นที่มุมอื่นที่เหลืออยู่

แฮมมอนด์ (พรรัค อินทามระ. ม.ป.ป.; อ้างอิงจาก. Hammond. N.d.) กล่าวไว้ดังนี้

1. ควรจัดมุมตามความเหมาะสม มีการเปลี่ยนแปลงอุปกรณ์ต่างๆ ให้เหมาะสมกับสถานการณ์ เช่น วันปีใหม่ วันเด็ก ฯลฯ
 2. ควรจัดมุมไว้หลายๆ มุมเพื่อให้เด็กได้เลือกเล่นตามความสนใจ ทั้งนี้ เพราะสมาธิและความสนใจของเด็กสั้น
 3. ควรจัดมุมไว้รอบๆ ห้อง เพื่อให้เด็กสามารถใช้เนื้อที่ภายในห้องได้อย่างเหมาะสม
 4. ควรจัดบรรยากาศภายในห้องให้เด็กมีอิสระในการเคลื่อนที่ จากมุมหนึ่งไปสู่อีกมุมหนึ่งได้อย่างเสรี และครูควรสังเกตดูด้วยว่าเด็กจะสนใจเล่นอะไรบ้าง
 5. ครูควรแนะนำให้เด็กทำกิจกรรมหลายๆ อย่าง เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์ต่างๆ ครูควรช่วยให้เด็กเลือกกิจกรรมต่างๆ และได้ร่วมกลุ่มกับเพื่อนทำโดยไม่มีกทะเลาะวิวาทกัน แต่ช่วยกันคิดช่วยกันทำและแก้ปัญหาาร่วมกัน
 6. ควรมีการตรวจสอบเนื้อหา กิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับเด็กต่อไป
- ดังนั้น หลักในการจัดมุมประสบการณ์จะต้องคำนึงถึงความเหมาะสมของพื้นที่ จำนวนเด็ก และสถานการณ์ต่างๆ เพื่อเปิดโอกาสให้เด็กได้มีปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น สิ่งของ ได้อย่างเหมาะสม โดยมีผู้ใหญ่เป็นผู้ชี้แนะในการทำกิจกรรมด้วยความรัก ความเข้าใจอย่างมีเหตุผล

2.7 แนวคิดการจัดการเรียนรู้

แนวคิดการจัดการเรียนรู้ที่มีผลสืบเนื่องมาจากประสบการณ์ต่างๆ ที่ได้รับโดยเด็กจะต้องเป็นผู้กระทำให้เกิดขึ้นด้วยตนเองจากการปฏิสัมพันธ์กับบุคคลและสิ่งแวดล้อมรอบตัว และการเรียนรู้จะไปได้ด้วยดี

ประภาพรรณ เอี่ยมสุภามิต (2548: 82 - 112) ได้กล่าวถึง นักจิตวิทยาการศึกษา กลุ่มพฤติกรรมนิยม ซึ่งเชื่อว่าปัจจัยหลักที่มีผลต่อพฤติกรรมของมนุษย์จะมาจากสิ่งเร้าในสภาพแวดล้อม สกินเนอร์ มีความเชื่อว่า การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น ควรจัดให้สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนแต่ละบุคคล ควรมีการใช้เสริมแรงเป็นหลัก และมีการให้ข้อมูลป้อนกลับที่เหมาะสมต่อการแสดงพฤติกรรมของผู้เรียน นักจิตวิทยาและนักการศึกษาหลายท่านได้ให้ความเห็นสอดคล้องกันว่า เด็กมีพัฒนาการความพร้อม ความสนใจที่แตกต่างกัน เด็กจะได้เรียนรู้ได้ดีเมื่อ

เด็กได้ลงมือปฏิบัติจริงโดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ครูต้องเป็นผู้จัดเตรียมสภาพแวดล้อม วัสดุ อุปกรณ์ และการเสริมแรงอย่างถูกวิธี เพื่อเอื้อให้เด็กเกิดการเรียนรู้

กระทรวงศึกษาธิการ (2546ข: 57) กล่าวว่า การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมเป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาสให้เด็กเล่นอิสระตามมุมเล่นหรือมุมประสบการณ์ ที่จัดไว้ในห้องเรียน เช่น มุมบล็อก มุมหนังสือ มุมวิทยาศาสตร์หรือมุมธรรมชาติ มุมบ้าน มุมร้านค้า เป็นต้น มุมต่างๆ เหล่านี้เด็กมีโอกาสเลือกเล่นได้อย่างเสรีตามความสนใจและความต้องการของเด็ก ทั้งเป็นรายบุคคลและเป็นกลุ่ม อหนึ่ง กิจกรรมการเล่นตามมุมนอกจากให้เด็กเล่นตามมุมแล้ว อาจให้เด็กเลือกทำกิจกรรมที่ผู้สอนจัดเสริมขึ้น เช่น เกมการศึกษา เครื่องเล่นสัมผัส กิจกรรมสร้างสรรค์ประเภทต่างๆ การจัดการเล่นตามมุมสามารถจัดได้หลายลักษณะ เช่น

1. การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุม โดยเปิดโอกาสให้เด็กเลือกทำกิจกรรมสร้างสรรค์ และเล่นตามมุม เล่นในช่วงเวลาเดียวกันอย่างอิสระ
2. การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุม โดยเน้นให้เด็กเลือกทำกิจกรรมสร้างสรรค์อย่างน้อย 1 - 2 อย่าง หรือตามข้อตกลงในแต่ละวัน
3. การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุม โดยจัดมุมศิลปะหรือศูนย์ศิลปะให้เป็นส่วนหนึ่งของมุมเล่นหรือศูนย์การเรียนรู้ ฯลฯ

สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2550ก: 23 - 25) ได้กล่าวถึง แนวคิดการจัดการเรียนรู้ แอคทีฟ เลิร์นนิ่ง (Active Learning) มุ่งให้เด็กมีความสนใจและเกิดคำถามสามารถหาคำตอบได้ด้วยตนเอง ภายใต้การสนับสนุนของครู ได้ให้ข้อปฏิบัติ ดังนี้

1. การจัดสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่เด็กสามารถจับต้องสัมผัส สำรวจเพื่อการเรียนรู้ เช่น สับปะรด สำหรับในสถานการณ์ตัวอย่าง และอุปกรณ์อื่นๆ ที่จำเป็นต่อการเรียนรู้ การจัดโอกาสให้เด็กเรียนรู้โดยตรงจากแหล่งเรียนรู้
2. การให้เด็กมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเรียนรู้มากที่สุด ผู้ใหญ่จะไม่บอกคำตอบสำเร็จรูปให้เด็กเสมอ แต่จะตั้งคำถามเพื่อกระตุ้นความสนใจ ขณะเดียวกันก็เป็นการกำหนดประเด็นการเรียนรู้หรือการสืบค้นไปในตัว บทบาทสำคัญของครูหรือผู้ใหญ่คือการตั้งคำถามปลายเปิดที่นำไปสู่การเรียนรู้ที่เด็กสนใจ อำนวยความสะดวกและเป็นผู้ช่วย ผู้สนับสนุนการเรียนรู้
3. ครูหรือผู้ใหญ่ที่จัดสิ่งแวดล้อมการเรียนรู้ตามแนวคิดแอคทีฟ เลิร์นนิ่ง (Active Learning) จะไม่แสดงหรือนำเสนอสิ่งที่สกัดกั้นการเรียนรู้ของเด็กโดยจะถามให้เด็กสังเกต สำรวจ คิด ไตร่ตรอง และค้นหาคำตอบด้วยตนเอง
4. การจัดสิ่งแวดล้อมในห้องเรียนที่เด็กมีโอกาสของการเลือก การตัดสินใจ ที่จะทำกิจกรรมที่เด็กสนใจที่สามารถปฏิบัติได้ทันที
5. การปฏิสัมพันธ์ของครูและเด็ก คุณครูตั้งคำถามที่เร้าความสนใจเด็กในการมีส่วนร่วมและการลงมือปฏิบัติการสำรวจเพื่อการเรียนรู้ การยอมรับการนำเสนอของเด็ก

จะเห็นได้ว่า การจัดการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้เลือกทำกิจกรรมความสนใจและตามความต้องการของเด็ก การสอนตามแนวคิด แอคทีฟ เลิร์นนิ่ง (Active Learning) ก็เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้เคลื่อนไหวทางร่างกาย โดยการสังเกต สำรวจ ค้นหาคำตอบในการคิดด้วยตนเองหรือเรียนรู้จากการเลียนแบบประสบการณ์เดิม โดยผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 ตา-หู-จมูก-ลิ้น-มือ-ใจ, ลึ้น-ชิมรส, ผิวกาย-ร้อน/เย็น

2.8 คุณค่าทางการศึกษา

การจัดประสบการณ์สำหรับเด็ก มีรูปแบบและวิธีการที่หลากหลาย ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงพัฒนาการในแต่ละด้านของเด็ก รวมทั้งความสนใจ ความสามารถและสภาพแวดล้อมของเด็กปฐมวัย

ศุภลักษณ์ ศรีดอกไม้ (2551: 41) ได้กล่าวว่า มุมประสบการณ์ที่จัดภายในห้องเรียนเป็นการสร้างเสริมประสบการณ์ให้แก่เด็กต้องมีความหลากหลาย เปิดโอกาสให้เด็กได้เรียนรู้อย่างอิสระและช่วยให้เด็กมีพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ดังนี้

1. พัฒนาการด้านร่างกาย ในการทำกิจกรรม เช่น การเล่นมุมบล็อก เด็กจะต้องนำไม้บล็อกออกจากชั้นและเก็บเข้าที่เอง เด็กจึงได้พัฒนาทั้งกล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก ส่งผลให้นิ้วมือ แขน ขา แข็งแรง อีกทั้งในการสร้างกำแพงหรือหอคอยจะต้องอาศัยความสมดุลจึงเป็นการส่งเสริมความสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา (จินณภัส ศรีทรง. 2541: 23)

2. พัฒนาการด้านอารมณ์ - จิตใจ เด็กเมื่อประสบความสำเร็จ การเล่นในมุมประสบการณ์ต่างๆ จะส่งผลให้เด็กเกิดความรู้สึกที่ดีต่อตนเอง และยังเป็นการปลุกฝังให้เด็กรู้จักดูแลตนเองและผู้อื่น ครูควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความสามารถของตนเอง

3. พัฒนาการด้านสังคม การเล่นในมุมประสบการณ์ จะช่วยให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับครูและเพื่อนๆ เด็กได้รู้จักบทบาทและหน้าที่ของตนเองในการเล่น และนอกจากนี้หากครูได้ฝึกความรับผิดชอบและควมมีระเบียบวินัย โดยการฝึกให้เด็กรู้จักเก็บของเข้าที่ทุกครั้ง เมื่อสิ้นสุดการเล่นสิ่งเหล่านี้จะเป็นการสร้างเสริมลักษณะนิสัยอันพึงปรารถนาให้แก่เด็ก (บังอร จำปา. 2538: 50)

4. พัฒนาการด้านสติปัญญา เด็กจะได้เรียนรู้ความคิดรวบยอดทางด้านภาษา คณิตศาสตร์ ในการใช้คำพูดสนทนาโต้ตอบกับผู้อื่น และคิดจำแนก ขนาด รูปร่าง รูปทรงต่างๆ ได้

สรุปได้ว่ามุมประสบการณ์ต่างๆ ที่หลากหลายจะช่วยให้เด็กได้รับการพัฒนาทางด้านร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สังคม และสติปัญญา

2.9 บทบาทครูปฐมวัย

บทบาทของครูในการจัดการศึกษาให้กับเด็กนั้น ครูต้องส่งเสริมให้เด็กสามารถพัฒนาตนตามธรรมชาติ โดยสอดคล้องกับพัฒนาการและศักยภาพของเด็กด้วย

วศินี อิศรเสนา ณ อยุธยา (2546: 204) กล่าวว่า ครูปฐมวัยมีหน้าที่เตรียมสถานที่หลักสูตร จัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาเด็ก สอนให้เด็กช่วยเหลือตนเอง มีจริยธรรม มีความสุข สนุกในการเรียน เป็นการปูพื้นฐานชีวิตให้เป็นผู้ใหญ่ที่ดีในอนาคตต่อไป

ซูซาน ครอจ (วศินี อิศรเสนา ณ อยุธยา. 2546: 205 - 206; อ้างอิงจาก Suzanne Keogh. 1990: 58 - 71) กล่าวถึง บทบาทครูว่าครูควรมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนในห้องเรียนอย่างไรบ้าง

บทบาทครู ได้แก่

1. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกให้กับเด็ก โดยการจัดการเรียนที่โรงเรียนและการเรียนรู้ทางสังคมให้ง่ายสำหรับเด็ก เด็กได้เรียนรู้ตามความสนใจ เรียนรู้ด้วยการลงมือทำกิจกรรมและได้เรียนเพื่อส่งเสริมพัฒนาการในด้านต่างๆ โดยครูมีหน้าที่เป็นผู้ถาม และช่วยเหลือเด็กทันทีที่เด็กต้องการความช่วยเหลือ

2. ครูเป็นผู้สอน โดยการจัดการสอนในห้องเรียนได้อย่างเหมาะสม ครูควรสอนโดยตรงเมื่อต้องการสาธิต เล่าเรื่องราว นิทาน หรือข้อมูลที่สำคัญ ครูควรใช้สื่อการสอนนำไปสู่มนต์ศน์ของเด็ก แสดงวัสดุอุปกรณ์ใหม่ๆ โดยใช้คำพูดไม่ต้อมมาก เพราะเด็กจะเบื่อ จัดกิจกรรมที่เหมาะสมเคารพสิทธิของเด็ก และจัดเวลาในการสอนให้เหมาะสมกับวัยของเด็ก เด็กเล็กมากๆ มีช่วงความสนใจแค่ 10 - 15 นาที เด็กโตหน่อยอาจ 20 - 30 นาที

3. ครูเป็นผู้จัดโอกาสในการเล่นให้กับเด็ก เพราะการเล่นเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาเด็กทุกด้าน เด็กต้องการการเล่นเพื่อจะได้มีจินตนาการ สนุกสนาน และได้ทำคือเล่น

4. ครูเป็นผู้จัดการ ครูมีอำนาจในห้องเรียนก็จริง แต่ครูควรใช้ในการเรียนการสอนให้เหมาะสม ครูควรคำนึงถึงตัวเด็กเป็นหลัก โดยใช้หลักการดังนี้

4.1 คำนึงถึงอิสระและความเป็นตัวของตัวเองในเด็ก

4.2 ให้โอกาสเด็กได้เลือกทำงานหรือกิจกรรมที่ต้องการ

4.3 ให้เด็กได้เล่นเพื่อเรียนรู้

4.4 มีการวางแผนในการจัดการห้องเรียน โดยเน้นเด็กเป็นสำคัญ

4.5 ดูแลและกำหนดระดับเสียงของเด็กไม่ให้ดังเกินไปและดูแลไม่ให้เด็กวุ่นวาย

ในห้อง

5. ครูเป็นนักสังเกต ครูควรสังเกตพฤติกรรมของเด็กทั้งในด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา เทคนิคการสังเกต

5.1 ทักทายเด็กแต่ละคนในตอนเช้า ยิ้มแย้มแจ่มใส สบตา วาจาสร้างสรรค์

5.2 หันหน้าเข้าหน้าชั้นเรียนอยู่เสมอ

5.3 จดบันทึกคำพูดของเด็ก

5.4 จดบันทึกความก้าวหน้าในชั้นเรียน]

6. ครูเป็นผู้ประเมินผลพัฒนาการและการเรียนของเด็ก

6.1 ก่อนการสอนและกิจกรรม ครูกำหนดจุดมุ่งหมาย เพื่อให้เด็กได้รับประสบการณ์
ที่มีค่า

6.2 ระหว่างทำกิจกรรม สังเกตและประเมินผลว่าตรงกับจุดมุ่งหมายหรือไม่

6.3 หลังทำกิจกรรม ทำการประเมินผลอีกครั้งหนึ่ง

7. ครูเป็นนักวางแผน ครูวางแผนในการจัดสิ่งแวดล้อม การจัดการเรียนการสอนให้
เด็กเป็นศูนย์กลาง รวมทั้งวางแผนการสอนระยะสั้น (รายวัน, สัปดาห์) และระยะยาว (เทอม, ปี)

8. ครูเป็นผู้สะท้อนบทบาท ครูควรคิดว่าจะมีอะไรเกิดขึ้นในห้องเรียนบ้าง พิจารณา
ตัวเอง เปิดใจกว้างและเต็มใจรับผิดชอบต่อการกระทำ ตัดสินใจ ยอมรับคำวิพากษ์วิจารณ์ของครู
อื่นๆ สร้างความสัมพันธ์อันดีต่อกัน สังเกตครูที่มีประสบการณ์และสร้างบทบาทหน้าที่ที่เหมาะสม
ให้กับตนเอง

ดังนั้น อาจสรุปได้ว่า ครูเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดประสบการณ์ต่างๆ ให้กับเด็ก
ส่งเสริมพัฒนาเด็กในทุกด้าน โดยคำนึงถึงความต้องการ ความสนใจ และความสามารถของเด็ก
แต่ละบุคคล เปิดโอกาสให้เด็กเลือกและตัดสินใจด้วยตนเองในการเล่นหรือทำกิจกรรม

2.10 งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมุมมองประสบการณ์

งานวิจัยในต่างประเทศ

ซลุสส์ (จิณณภัส ศรีทรง. 2541: 29; อ้างอิงจาก Sluss. 1996) ศึกษาเด็กอายุ 4 ปี
ซึ่งไม่มีความคุ้นเคยกันมาก่อน จากการเล่นก่อสร้างไม้บล็อกในห้องทดลอง พบว่า เพศมีความสัมพันธ์
กับระดับการเล่น

มิลเลอร์ ดีโคต้า และไวท์ (Miller; Tichota; &White. 2009: Online) ทำการวิจัยเรื่อง
“Young Children Learn Through Authentic Play in a Nature Explore Classroom: A White Paper
Based on Research Conducted at Dimensions Early Education Programs in Lincoln, NE.”
เป็นการศึกษาเกี่ยวกับการจัดสื่อในห้องเรียนที่หลากหลาย และสอดคล้องกับการใช้ชีวิตประจำวัน
ของเด็ก โดยให้เด็กได้เล่นอย่างอิสระ ผลการวิจัยพบว่า เด็กมีพัฒนาการที่สูงขึ้นทั้งทางด้านร่างกาย
อารมณ์ สังคม และสติปัญญา

งานวิจัยในประเทศ

จงใจ ขจรศิลป์ (2538: 80) ศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และการเล่น
ตามมุมที่มีต่อความคิดสร้างสรรค์ และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย พบว่า เด็กปฐมวัยที่
ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ และการเล่นตามมุมแบบครูชี้แนะ มีความคิดสร้างสรรค์และมี
ความเชื่อมั่นในตนเองต่างกัน

อุทัยวรรณ พัทธ์สิน (2538: 85) ศึกษาความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่นมุมบ้านแบบครุมีปฏิสัมพันธ์ และแบบครุไม่มีปฏิสัมพันธ์ พบว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบครุมีปฏิสัมพันธ์มีความสามารถด้านการฟังสูงกว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ การเล่นตามมุมบ้านครุไม่มีปฏิสัมพันธ์

ณัฐฐาพร พงษ์สิงห์ (2539: บทคัดย่อ) ศึกษาพบว่า เด็กที่ได้รับการจัดประสบการณ์ เล่นบล็อกกลางแจ้งเป็นกลุ่มอย่างมีแบบแผน โดยเด็กจะเล่นกันเป็นกลุ่มจำนวน 3 หรือ 5 คน ร่วมกันวางแผนเพื่อใช้บล็อกของตนในการสร้างผลงานร่วมกัน มีพฤติกรรมชอบสังคมสูงกว่าเด็กที่ได้เล่น บล็อกกลางแจ้งอย่างอิสระกับบล็อกของตนที่ครูจัดให้โดยไม่มีเงื่อนไขในการเล่น

จิณณภัส ศรีทรง (2541: บทคัดย่อ) ศึกษาพฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์มุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ มุมบล็อกแบบเต็มรูปแบบ มีผลต่างพฤติกรรมทางสังคมด้านความเอื้อเฟื้อ และความมีระเบียบวินัย แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ศุภลักษณ์ ศรีดอกไม้ (2551: บทคัดย่อ) ศึกษาผลการใช้มุมประสบการณ์ในห้องเรียน ที่มีต่อความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย ผลการวิจัยพบว่า เด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการใช้มุมประสบการณ์ในห้องเรียน เกิดความมีระเบียบวินัยโดยรวมหลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อวิเคราะห์ผลการวิจัยรายด้านเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการใช้มุมประสบการณ์ในห้องเรียน เกิดความมีวินัยในตนเอง และด้านวินัยต่อส่วนรวม หลังการทดลองสูงกว่าก่อนการทดลองอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่กล่าวมาข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ให้กับเด็กได้เล่นเพื่อดูความสามารถทางพุทธิญาของเด็กปฐมวัยจากการเล่นตามมุมประสบการณ์ ซึ่งเป็นแนวทางในการจัดกิจกรรมสำหรับครู ผู้ปกครอง ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาความพร้อมของเด็กปฐมวัยต่อไป

บทที่ 3

วิธีการดำเนินงานวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนดังนี้

1. การกำหนดประชากรและเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างและการหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้า
4. แบบแผนการทดลองและวิธีการดำเนินการ
5. การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย - หญิง ที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี ที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนดาราสุมุท อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี จำนวน 8 ห้อง นักเรียนทั้งหมด 320 คน

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชาย - หญิงที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนดาราสุมุท อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี จำนวน 15 คน โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนดังนี้

1. จับสลากเลือกนักเรียนจากจำนวน 8 ห้อง มา 1 ห้อง
2. จับสลากนักเรียนจำนวน 15 คน จากจำนวนนักเรียนในห้องเรียนที่จับสลากได้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

1. แผนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์
2. แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา

3. การสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการค้นคว้า

1. แผนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

ผู้วิจัยได้ดำเนินขั้นตอนการจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์
ดังนี้

1.1 ศึกษาเอกสาร ทฤษฎี และหลักการจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัด
กิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

1.2 นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์เพื่อสังเคราะห์เนื้อหาของกิจกรรม เพื่อเป็นแนวทางใน
การจัดทำแผนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

1.3 สร้างแผนการจัดกิจกรรมการใช้มุมประสบการณ์ โดยผู้วิจัยกำหนดหน่วยการสอน
6 หน่วย ดังนี้

สัปดาห์ที่ 1 หน่วยบ้าน

สัปดาห์ที่ 2 หน่วยการคมนาคม

สัปดาห์ที่ 3 หน่วยไก่

สัปดาห์ที่ 4 หน่วยพืช

สัปดาห์ที่ 5 หน่วยผีเสื้อ

สัปดาห์ที่ 6 หน่วยทะเล

1.4 ในแต่ละหน่วยการสอน ผู้วิจัยแบ่งมุมประสบการณ์เป็น 8 มุม ประกอบด้วย มุม
บ้านหรือมุมบทบาทสมมติ มุมหนังสือ มุมศิลปะสร้างสรรค์ มุมบล็อก มุมดนตรี มุมธรรมชาติหรือมุม
วิทยาศาสตร์ มุมเล่นน้ำ - เล่นทราย และมุมเกมการศึกษา

1.5 นำแผนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์เสนอให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบ
ความถูกต้อง จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา ไชยะธนา อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม
จังหวัดนครปฐม

2. อาจารย์สันติศักดิ์ ผาผาย อาจารย์โรงเรียนอนุบาลวังม่วง
จังหวัดสระบุรี

3. อาจารย์ศุภลักษณ์ ศรีดอกไม้ อาจารย์โรงเรียนอนุบาลชลบุรี
จังหวัดชลบุรี

1.6 นำแผนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ที่ผ่านการตรวจการผู้เชี่ยวชาญ
แล้วมาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับปรุงในเรื่องของการเพิ่มจำนวนสื่อ
ในแต่ละมุมประสบการณ์ให้มีจำนวนมากขึ้น ซึ่งได้ค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่าง 0.67 - 1.00

1.7 นำแผนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ที่ปรับปรุงแล้วไปทดลองใช้
(Try out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน
เพื่อหาข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์

2. แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา ตามขั้นตอนดังนี้

2.1 ศึกษาแนวคิด ทฤษฎีและหลักการจากเอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับแบบสังเกตความสามารถทางพหุปัญญา ได้สร้างแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาซึ่งเป็นการสังเกตความสามารถด้านต่าง ๆ ตามแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญา 8 ด้าน ของโฮเวิร์ด การ์ดเนอร์

2.2 สร้างแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาซึ่งเป็นพฤติกรรมที่แสดงความสามารถด้านต่าง ๆ ตามแนวคิดทฤษฎีพหุปัญญาทั้ง 8 ด้าน จำนวน 24 ข้อ โดยกำหนดเกณฑ์การให้คะแนนความสามารถทางพหุปัญญาในแต่ละด้านออกเป็น 3 ระดับ คือ

ระดับคะแนน 2 บันทึกเมื่อนักเรียนแสดงความสามารถทางพหุปัญญาในแต่ละด้านโดยไม่มีผู้อื่นบอกให้แสดงพฤติกรรม

ระดับคะแนน 1 บันทึกเมื่อนักเรียนแสดงความสามารถทางพหุปัญญาในแต่ละด้านโดยมีผู้อื่นบอกให้แสดงพฤติกรรม

ระดับคะแนน 0 บันทึกเมื่อนักเรียนไม่แสดงความสามารถทางพหุปัญญาในแต่ละด้าน

2.3 นำแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเสนอผู้เชี่ยวชาญเพื่อตรวจสอบความสอดคล้องและความเหมาะสมด้านเนื้อหา จำนวน 3 ท่าน ได้แก่

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา จีวแหลม อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต
จังหวัดกรุงเทพฯ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรรวี ศรีสุคนธ์ อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี
จังหวัดเพชรบุรี
3. ดร.จรรุวรรณ ศิลปรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจรรุวรรณ

2.4 นำแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาที่ผ่านการตรวจจากผู้เชี่ยวชาญแล้วมาปรับปรุงแก้ไขตามความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ โดยปรับปรุงการใช้ภาษาให้สื่อความหมายยิ่งขึ้น แล้วนำไปหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างความสามารถทางพหุปัญญา กับจุดประสงค์ ซึ่งได้ค่า IOC ระหว่าง 0.67 - 1.00 ซึ่งเป็นค่าแสดงหลักฐานความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหาที่มีค่าสูง สามารถนำมาเก็บรวบรวมข้อมูลได้

2.5 นำแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญาที่ปรับปรุงแก้ไขแล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับนักเรียนชั้นอนุบาลปีที่ 3 ที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างจำนวน 15 คน เพื่อหาความเชื่อมั่นในการใช้แบบประเมินของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย โดยนำข้อมูลที่ได้ออกมาคำนวณค่าดัชนีความสอดคล้อง (RAI) ของผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัย ซึ่งมีค่าความเชื่อมั่นระหว่างผู้ประเมิน เท่ากับ 0.82 เป็นค่าดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมินอยู่ในระดับสูง ดังนั้นในงานวิจัยนี้จึงใช้ผู้สังเกตเพียง 1 คน

4. แบบแผนการทดลองและวิธีดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Research) ซึ่งผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองการวิจัยแบบ One Group Pretest - Posttest Design (Borg; & Gall. 1989: 692) มีลักษณะการทดลองดังนี้

ตาราง 1 แบบแผนการทดลอง

(Pretest)	Treatment	(Posttest)
T ₁	X	T ₂

ความหมายของสัญลักษณ์

T₁ แทน การประเมินความสามารถทางพหุปัญญาก่อนการทดลอง (Pretest)

T₂ แทน การประเมินความสามารถทางพหุปัญญาหลังการทดลอง (Posttest)

X แทน การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

2. วิธีดำเนินการทดลอง

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 4 วันๆ ละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง โดยมีแผนการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยปรึกษาเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย

2. ก่อนการทดลอง (Pretest) ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์เวลา 9.00 - 10.00 น. ในวันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี และทำการประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนพื้นฐาน (Baseline) ของนักเรียนแต่ละคนในแต่ละด้าน

3. ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในกิจกรรมเสรี ตั้งแต่เวลา 9.00 - 10.00 น. เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 4 วันๆ ละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

4. หลังการทดลอง (Posttest) ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์เวลา 9.00 - 10.00 น. ในวันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี และทำการประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนน ของนักเรียนแต่ละคนแต่ละด้าน

5. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลองมาหาค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถทางพหุปัญญาแต่ละด้าน โดยนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ย (Mean) ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ยดังนี้

ในภาพรวม

คะแนน 36.01 - 48.00 หมายถึง มีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับสูง

คะแนน 12.01 - 36.00 หมายถึง มีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 0.00 - 12.00 หมายถึง มีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับต่ำ

จำแนกรายด้าน

คะแนน 4.51 - 6.00 หมายถึง มีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับสูง

คะแนน 1.51 - 4.50 หมายถึง มีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง

คะแนน 0.00 - 1.50 หมายถึง มีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับต่ำ

6. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ t-test สำหรับ Dependent Samples

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

เปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ t - test สำหรับ Dependent Samples

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการทดลองมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติดังนี้

1. สถิติพื้นฐาน

1.1 คำนวณค่าเฉลี่ยของคะแนน (ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 73) โดยใช้สูตร

$$\bar{X} = \frac{\sum X}{N}$$

เมื่อ	\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ยของกลุ่ม
	$\sum X$	แทน	ผลรวมคะแนนทั้งกลุ่ม
	N	แทน	จำนวนกลุ่มตัวอย่าง

1.2 หาค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (ลัวิน สายยศ; และอังคณา สายยศ. 2538: 79)

โดยใช้สูตร

$$S = \sqrt{\frac{N \sum X^2 - (\sum X)^2}{N(N-1)}}$$

เมื่อ	S	แทน	ความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนน
	N	แทน	จำนวนนักเรียนในกลุ่มตัวอย่าง
	$\sum X$	แทน	ผลรวมของคะแนนทั้งหมด
	$\sum X^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของคะแนนนักเรียน

2. สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือ

2.1 การหาค่าความเชื่อมั่นของการประเมิน โดยใช้ดัชนีความสอดคล้องของผู้ประเมิน จากสูตร RAI (Burry - Stock. 1996: 256)

$$RAI = 1 - \frac{\sum_k \sum_n |R_{1kn} - R_{2kn}|}{KN(I-1)}$$

เมื่อ	RAI	แทน	ค่าความเชื่อมั่นของการประเมิน
	R_{1kn}	แทน	ผลการประเมินของผู้ประเมินคนที่ 1
	R_{2kn}	แทน	ผลการสังเกตของผู้ประเมินคนที่ 2
	N	แทน	จำนวนเด็กปฐมวัยในกลุ่มตัวอย่าง
	K	แทน	จำนวนพฤติกรรมย่อย
	I	แทน	จำนวนช่วงคะแนน (0 ,1, 2)

2.2 หาค่าความเที่ยงตรงตามเนื้อหาของแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา IOC (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. 2545: 95)

$$IOC = \frac{\sum R}{N}$$

เมื่อ	IOC	แทน	ดัชนีความสอดคล้อง
	$\sum R$	แทน	ผลรวมของคะแนนความคิดเห็นของผู้เชี่ยวชาญ
	N	แทน	จำนวนผู้เชี่ยวชาญ

3. สถิติที่ใช้ทดสอบสมมติฐาน

3.1 สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐานโดยใช้สูตร t-test สำหรับ Dependent Samples (ล้วน สายยศ; และ อังคณา สายยศ. 2538: 104)

$$t = \frac{\sum D}{\sqrt{\frac{N \sum D^2 - (\sum D)^2}{N-1}}}$$

เมื่อ	t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้พิจารณาใน t-distribution
	D	แทน	ความแตกต่างของคะแนนแต่ละคู่
	N	แทน	จำนวนคู่ของคะแนนหรือจำนวนนักเรียน
	$\sum D$	แทน	ผลรวมทั้งหมดของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
	$\sum D^2$	แทน	ผลรวมของกำลังสองของผลต่างของคะแนนรวมก่อนและหลังการทดลอง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการทดลองและการแปรความหมายจากการวิเคราะห์ข้อมูลเป็นที่เข้าใจตรงกัน ผู้วิจัยจึงได้กำหนดสัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

\bar{X}	แทน	ค่าเฉลี่ย
S	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
\bar{X}_d	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
S_d	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐานของผลต่างของคะแนนก่อนและหลังการทดลอง
t	แทน	ค่าสถิติที่ใช้ในการพิจารณาใน t - distribution
**	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
p	แทน	ความน่าจะเป็นของค่าสถิติ

การนำเสนอผลการวิเคราะห์

การวิจัยครั้งนี้เป็นการเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ซึ่งนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

1. ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์
2. ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์
3. แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์
4. การเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ในแต่ละด้าน

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

1. ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์สามารถแสดงผลได้ดังตาราง 2

ตาราง 2 ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

ความสามารถทางพหุปัญญา	ก่อนการทดลอง		ระดับความสามารถทางพหุปัญญา
	\bar{X}	S	
1. ด้านภาษา	1.73	0.80	ปานกลาง
2. ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์	1.47	0.99	ต่ำ
3. ด้านมิติ	1.80	1.01	ปานกลาง
4. ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	1.80	1.08	ปานกลาง
5. ด้านดนตรี	0.80	1.37	ต่ำ
6. ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล	1.47	1.06	ต่ำ
7. ด้านความเข้าใจตนเอง	2.53	0.52	ปานกลาง
8. ด้านธรรมชาติ	1.33	0.98	ต่ำ
รวม	12.93	2.46	ปานกลาง

จากตาราง 2 พบว่า ความสามารถทางพหุปัญญาโดยรวมของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับปานกลาง (12.93) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญา ด้านภาษา (1.73) ด้านมิติ (1.80) ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (1.80) และด้านความเข้าใจตนเอง (2.53) อยู่ในระดับปานกลาง ส่วนด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (1.47) ด้านดนตรี (0.80) ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (1.47) และด้านธรรมชาติ (1.33) อยู่ในระดับต่ำ

2. ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุม ประสบการณ์

ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุม
ประสบการณ์สามารถแสดงผลได้ดังตาราง 3

ตาราง 3 ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุม
ประสบการณ์

ความสามารถทางพหุปัญญา	หลังการทดลอง		ระดับความสามารถทางพหุปัญญา
	\bar{X}	S	
1. ด้านภาษา	5.80	0.41	สูง
2. ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์	5.67	0.49	สูง
3. ด้านมิติ	5.67	0.49	สูง
4. ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	4.80	1.01	สูง
5. ด้านดนตรี	5.53	0.92	สูง
6. ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล	5.67	0.49	สูง
7. ด้านความเข้าใจตนเอง	5.73	0.46	สูง
8. ด้านธรรมชาติ	5.93	0.26	สูง
รวม	44.80	2.54	สูง

จากตาราง 3 พบว่า ความสามารถทางพหุปัญญาโดยรวมของเด็กปฐมวัยหลังการจัด
กิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ย อยู่ในระดับสูง (44.80) เมื่อพิจารณาเป็นราย
ด้านพบว่า ความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านอยู่ในระดับสูง โดยความสามารถด้านธรรมชาติ
(5.93) สูงเป็นอันดับแรก อันดับรองลงมา ได้แก่ ด้านภาษา (5.80) ด้านความเข้าใจตนเอง (5.73)
ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (5.67) ด้านมิติ (5.67) ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล (5.67) ด้านดนตรี
(5.53) ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (4.80) ตามลำดับ

3. จำนวนเด็กปฐมวัยจำแนกตามระดับความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ จำแนกตามความสามารถทางพหุปัญญาในแต่ละด้านและระดับความสามารถทางพหุปัญญา สามารถแสดงผลได้ดังตาราง 4

ตาราง 4 จำนวนเด็กปฐมวัยจำแนกตามระดับความสามารถทางพหุปัญญา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

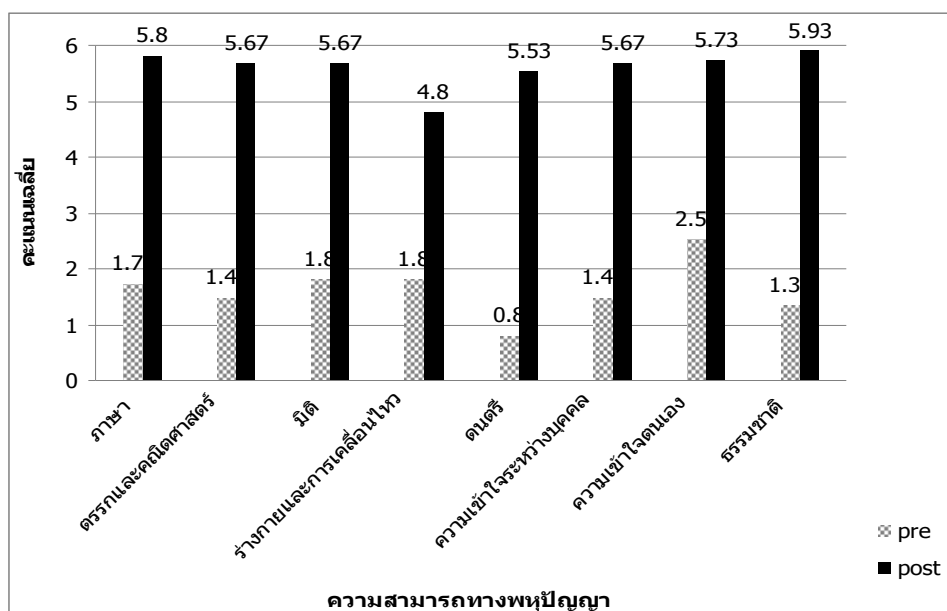
ความสามารถทางพหุปัญญา	จำนวน	ระดับความสามารถทางพหุปัญญา ก่อนการทดลอง			ระดับความสามารถทางพหุปัญญา หลังการทดลอง		
		ต่ำ	ปานกลาง	สูง	ต่ำ	ปานกลาง	สูง
1. ด้านภาษา	จำนวน	10	5	-	-	-	15
	ร้อยละ	66.67	33.33	-	-	-	100.00
2. ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์	จำนวน	7	8	-	-	-	15
	ร้อยละ	46.67	53.33	-	-	-	100.00
3. ด้านมิติ	จำนวน	3	12	-	-	-	15
	ร้อยละ	20.00	80.00	-	-	-	100.00
4. ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	จำนวน	8	7	-	-	9	6
	ร้อยละ	53.33	46.67	-	-	60.00	40.00
5. ด้านดนตรี	จำนวน	11	4	-	-	1	14
	ร้อยละ	73.33	26.67	-	-	6.67	93.33
6. ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล	จำนวน	8	7	-	-	-	15
	ร้อยละ	53.33	46.67	-	-	-	100.00
7. ด้านความเข้าใจตนเอง	จำนวน	-	15	-	-	-	15
	ร้อยละ	-	100.00	-	-	-	100.00
8. ด้านธรรมชาติ	จำนวน	9	6	-	-	-	15
	ร้อยละ	60.00	40.00	-	-	-	100.00
รวม	จำนวน	8	7	-	-	-	15
	ร้อยละ	53.33	46.67	-	-	-	100.00

จากตาราง 4 ในภาพรวม พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับต่ำ ร้อยละ 53.33 นอกนั้นเป็นระดับปานกลาง แต่หลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กปฐมวัยทุกคนมีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับสูง

เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์เด็กปฐมวัยส่วนใหญ่มีความสามารถทางพหุปัญญาในระดับต่ำ ได้แก่ ด้านภาษา ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ด้านดนตรี ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล และด้านธรรมชาติ ส่วนด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ด้านมิติ ด้านความเข้าใจตนเอง เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับปานกลาง หลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์เด็กปฐมวัยเกือบทั้งหมด ร้อยละ 93.33 - 100 มีความสามารถทางพหุปัญญาในระดับสูง ยกเว้นด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวที่มีความสามารถทางพหุปัญญาในระดับปานกลาง ร้อยละ 60.00

4. แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

ความสามารถทางพหุปัญญา ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ สามารถแสดงการเปลี่ยนแปลงของความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยในแต่ละด้านได้ดังภาพประกอบ 4

ภาพประกอบ 4 แผนภูมิแสดงการเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

จากภาพประกอบ 4 พบว่า ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ สูงกว่าก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

5. การเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ในแต่ละด้าน

ผลจากการนำข้อมูลความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยมาวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ สามารถนำเสนอได้ดังตาราง 5

ตาราง 5 การเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

ความสามารถทางพหุปัญญา ด้าน	ก่อนการ ทดลอง		หลังการ ทดลอง		\bar{X}_d	S_d	t	p
	\bar{X}	S	\bar{X}	S				
	1. ด้านภาษา	1.73	0.80	5.80				
2. ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์	1.47	0.99	5.67	0.49	4.20	1.01	16.04**	.00
3. ด้านมิติ	1.80	1.01	5.67	0.49	3.87	1.30	11.50**	.00
4. ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว	1.80	1.08	4.80	1.01	3.00	1.56	7.46**	.00
5. ด้านดนตรี	0.80	1.37	5.53	0.92	4.73	1.16	10.99**	.00
6. ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล	1.47	1.06	5.67	0.49	4.20	1.21	13.48**	.00
7. ด้านความเข้าใจตนเอง	2.53	0.52	5.73	0.46	3.20	0.68	18.33**	.00
8. ด้านธรรมชาติ	1.33	0.98	5.93	0.26	4.60	0.91	19.57**	.00
รวม	12.93	2.46	44.8	2.54	31.87	3.07	40.23**	.00

จากตาราง 5 พบว่า ความสามารถทางพหุปัญญาโดยรวมของเด็กปฐมวัยหลังการจัดการการเล่นตามมุมประสบการณ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

บทที่ 5

สรุปผล อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง เพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ เพื่อเป็นประโยชน์และเป็นแนวทางสำหรับครูพ่อแม่ผู้ปกครองและผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัย ในการพิจารณาเลือกกิจกรรมเพื่อส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาให้แก่เด็กปฐมวัยได้อย่างเหมาะสม โดยมีขั้นตอนการวิจัยและผลการวิจัย สรุปได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการวิจัย

เพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

ความสำคัญของการวิจัย

การวิจัยในครั้งนี้เป็นแนวทางสำหรับครูและผู้ที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย ด้วยการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนชาย - หญิงที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปีที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนดาราสมุทร อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี จำนวน 8 ห้อง นักเรียนทั้งหมด 320 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือ นักเรียนชาย - หญิงที่มีอายุระหว่าง 5 - 6 ปี กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นอนุบาลปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 โรงเรียนดาราสมุทร อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี จำนวน 15 คน โดยมีขั้นตอนการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอนดังนี้

1. จับสลากเลือกนักเรียนจากจำนวน 8 ห้อง มา 1 ห้อง
2. จับสลากนักเรียนจำนวน 15 คน จากจำนวนนักเรียนในห้องเรียนที่จับสลากได้

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

ในการวิจัยครั้งนี้ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีดังนี้

1. แผนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์
2. แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา

วิธีการดำเนินการศึกษาค้นคว้า

ในการทดลองครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2552 เป็นเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 ครั้ง วันละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง โดยมีแผนการดำเนินการดังนี้

1. ผู้วิจัยและผู้ช่วยวิจัยปรึกษาเพื่อทำความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับวิธีดำเนินการวิจัย
2. ก่อนการทดลอง (Pretest) ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์เวลา 9.00 - 10.00 น. ในวันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี และทำการประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนนพื้นฐาน (Baseline) ของนักเรียนแต่ละคนแต่ละด้าน

3. ดำเนินการทดลอง โดยผู้วิจัยดำเนินการตามแผนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ในกิจกรรมเสรี ตั้งแต่เวลา 9.00 – 10.00 น. เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ๆ ละ 4 วันๆ ละ 60 นาที รวมทั้งสิ้น 24 ครั้ง

4. หลังการทดลอง (Posttest) ผู้วิจัยจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์เวลา 9.00 -10.00 น. ในวันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี และทำการประเมินความสามารถทางพหุปัญญาของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา แล้วนำข้อมูลมาวิเคราะห์หาคะแนน ของนักเรียนแต่ละคนแต่ละด้าน

5. นำคะแนนที่ได้จากการทดสอบก่อนและหลังการทดลอง มาหาค่าสถิติพื้นฐานของความสามารถทางพหุปัญญาแต่ละด้านโดยนำข้อมูล มาวิเคราะห์หาคะแนนเฉลี่ย(Mean) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) โดยมีเกณฑ์การแปลความหมายคะแนนเฉลี่ย

6. ทดสอบสมมติฐานเพื่อเปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญา ก่อนและหลังการทดลอง โดยใช้ t-test สำหรับ Dependent Samples

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยได้เสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

1. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ คะแนนเฉลี่ย (Mean) และค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
2. เปรียบเทียบความสามารถทางพหุปัญญา ก่อนและหลังการทดลองโดยใช้ t-test สำหรับ Dependent Samples

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

1. ก่อนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับต่ำและระดับปานกลางแต่หลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ นักเรียนส่วนใหญ่มีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับสูง

2. ความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านของเด็กปฐมวัยหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

อภิปรายผล

การวิจัยครั้งนี้ เพื่อศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ผลการวิจัยพบว่าความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยก่อนได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ อยู่ในระดับต่ำและระดับปานกลาง และภายหลังได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาอยู่ในระดับสูง ซึ่งพบว่าความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านของเด็กปฐมวัยหลังจากได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์สามารถพัฒนาเด็กปฐมวัยให้มีความสามารถทางพหุปัญญาสูงขึ้น ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ว่า

1. หลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ สามารถพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในขณะที่เด็กปฐมวัยได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ จำนวน 8 มุมประสบการณ์ ได้แก่ มุมบ้าน มุมหนังสือ มุมศิลปะสร้างสรรค์ มุมบล็อก มุมดนตรี มุมธรรมชาติ/วิทยาศาสตร์ มุมเล่นน้ำ-ทราย และมุมเกมการศึกษา เด็กได้เรียนรู้โดยใช้ประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ รัตนภรณ์ ภูธรเลิศ (2551: 84) ศึกษาเรื่อง การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละครตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ กล่าวว่า การเรียนการสอนควรมุ่งเน้นเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำกิจกรรมที่หลากหลาย และลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองเพื่อให้เด็กได้ค้นพบความสนใจและความสามารถของตนเอง ผ่านสื่อการเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ที่หลากหลาย เช่น โต๊ะเครื่องแป้ง ตุ๊กตา หนังสือ นิทาน หุ่นมือ สี กาว กรรไกร กระดาษ บล็อกรูปทรงต่างๆ แวนชยาย เครื่องดนตรี น้ำ ทราย เกมการศึกษา เป็นต้น ซึ่งสื่อการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นสื่อที่มีความน่าสนใจ มีจำนวนเพียงพอกับเด็กน่าสนใจ ดึงดูดให้เด็กอยากเข้าไปเล่น ซึ่งในแต่ละมุมประสบการณ์จะมีสื่อการเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ที่แตกต่างกันไป และในแต่ละสัปดาห์จะมีการเปลี่ยนสื่อการเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ ให้สอดคล้องกับหน่วยการสอน เพื่อให้เด็กได้เรียนรู้เพิ่มเติม โดยการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ประกอบ ด้วยขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม 3 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นวางแผน ขั้นที่ 2 ขั้นปฏิบัติ

ขั้นที่ 3 ขั้นสรุป ซึ่งขั้นตอนดังกล่าวเป็นรูปแบบการจัดกิจกรรมที่เน้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้และได้รับประสบการณ์จริงด้วยการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน มีโอกาสฝึกฝนทักษะต่างๆ ได้ใช้ปัญญาในการตัดสินใจและแก้ไขปัญหา คือ เด็กได้มีโอกาสพัฒนาพหุปัญญาในด้านต่างๆ เช่น ด้านภาษาเด็กได้สื่อสารโต้ตอบกับผู้อื่น ได้แสดงความคิดเห็น ได้นำเสนอผลงาน และสามารถสื่อความหมายให้ผู้อื่นเข้าใจได้ ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์เด็กได้คาดคะเนจำนวนสิ่งของ ได้เปรียบเทียบและจัดหมวดหมู่สิ่งของ นับจำนวนสิ่งของจากมุมประสบการณ์ รู้จักใช้เหตุผลและมีความสามารถในการแก้ไขปัญหา ด้านมิติเด็กได้เรียนรู้รูปร่างลักษณะของสิ่งต่างๆ ในมุมประสบการณ์ ได้วาดภาพ ได้เรียนรู้การเรียงลำดับเหตุการณ์ก่อน-หลัง สามารถบอกตำแหน่งที่ตั้งและทิศทางของสิ่งต่างๆ ได้ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวเด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายได้ใช้กล้ามเนื้อทุกส่วนอย่างประสานสัมพันธ์กันในการลงมือปฏิบัติกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายประกอบเพลง และเคลื่อนไหวเคลื่อนไหวร่างกายในขณะที่แสดงบทบาทสมมติ ด้านดนตรีเด็กสนุกสนานกับการร้องเพลง เคาะจังหวะ และเคลื่อนไหวไปตามจังหวะพร้อมกับร้องเพลง ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคลเด็กได้ปฏิบัติกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ได้ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน สามารถปฏิบัติตามข้อตกลงและผลัดกันเป็นผู้นำ-ผู้ตามได้ ด้านความเข้าใจตนเองเด็กได้แสดงออกอย่างเต็มที่เกิดความมั่นใจในการทำกิจกรรมและนำเสนอผลงาน โดยเด็กจะทำงานอย่างมีเป้าหมาย ด้านธรรมชาติเด็กได้สัมผัสธรรมชาติ ได้เรียนรู้การเจริญเติบโตของพืช และสัตว์ จากสื่อตามมุมประสบการณ์ต่างๆ เด็กเข้าใจการเปลี่ยนแปลงและรู้จักบำรุงรักษาสิ่งแวดล้อมได้ ซึ่งใน 1 สัปดาห์เด็กจะได้เข้ามุมประสบการณ์ครบทุกมุม ถ้าเด็กจะเข้าเล่นมุมประสบการณ์ใด เด็กจะนำไม้หนีบสัญลักษณ์ของตนเองไปหนีบไว้ที่แผนภูมิวางแผน ในแต่ละสัปดาห์เด็กจะได้เรียนรู้จากมุมประสบการณ์ที่แตกต่างกันไป เด็กได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน เรียนรู้สิ่งต่างๆ และแก้ปัญหาที่เกิดขึ้นระหว่างปฏิบัติกิจกรรมได้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ เรืองยศ วิชัย (2540: 36 - 38) ศึกษาเรื่องความสนใจในการเล่นตามมุมของเด็กปฐมวัย โดยมีครูชี้แนะและเล่นตามลำพัง กล่าวถึงสิ่งสำคัญที่สุดสำหรับการจัดมุมประสบการณ์ ควรจัดให้ดึงดูดความสนใจของเด็กปฐมวัย สิ่งที่ดึงดูดความสนใจได้นั้นจะต้องสะดุดตาเด็กใช้สีสะดุดตาเป็นสื่อ สร้างสิ่งประกอบเพิ่มเติม สถานที่สำหรับวางของต่างๆ ที่ใช้ประกอบกิจกรรมนั้นๆ สะดวกต่อการหยิบ ค้นหาหรือเลือกใช้ จัดตั้งในที่ที่เหมาะสม มีสิ่งของครบชุดและจำนวนเพียงพอ สอดคล้องกับบทเรียนซึ่งจะทำให้เด็กมีทักษะเพิ่มพูนขึ้นโดยไม่รู้ตัว ประสบการณ์เรียนรู้ตามมุมประสบการณ์ต่างๆ ล้วนมีจุดมุ่งหมายของการส่งเสริมพัฒนาการทุกด้าน เฉพาะทางด้านสติปัญญา ตั้งแต่การจำที่เป็นอย่างมีการนำมาประยุกต์ใช้ความต้องการในการสื่อความเข้าใจในสิ่งที่อยู่รอบตัวเด็กให้ผู้อื่นเข้าใจ เด็กได้ฝึกฝนการสังเกต แยกแยะ เปรียบเทียบ จับกลุ่ม การคาดเดา ความกล้าหาญในการสร้างสรรค์สิ่งแปลกใหม่ การเลียนแบบอย่างที่มีตัวตนของตนเอง การได้ฝึกฝนประสบการณ์เดิมที่มีการเรียนรู้จากประสบการณ์ใหม่ สอดคล้องกับ สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์ (2550ข: 26) ที่กล่าวว่า หลักการจัดสภาพแวดล้อมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัยที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ให้เด็กมีโอกาสฝึกการตัดสินใจ หรือมีโอกาสเลือก การจัดมุมต่างๆ ในห้องเรียนที่เด็กสามารถตัดสินใจเลือกเล่นในมุมต่างๆ ตามความสนใจของเด็ก เป็นสภาพแวดล้อมการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพในการส่งเสริมความเชื่อมั่นและ

ความสามารถในการตัดสินใจของเด็กในวัยนี้ จะเห็นได้ว่าการที่เด็กได้เล่นตามมุมประสบการณ์ทั้ง 8 มุม จะเป็นการส่งเสริมความสามารถทางพหุปัญญาให้กับเด็กปฐมวัย เพราะการได้รับประสบการณ์ สื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย เด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองตามความสนใจ เกิดปฏิสัมพันธ์ ระหว่างเพื่อนและครู สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2541: 4) ได้กล่าวถึง การจัดกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ ควรเด็กมีอิสระในการเลือกเรียนตามความสนใจและความสามารถของตนเอง เด็กได้คิดวิเคราะห์ วางแผน และลงมือปฏิบัติ เด็กได้สรุปและสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเองเด็กได้ปฏิสัมพันธ์และเรียนรู้จากบุคคลอื่น สอดคล้องกับ ประภาพรรณ เอี่ยมสุภษิต (2548: 82 - 112) ได้กล่าวถึง การจัดการเรียนการสอนที่มีประสิทธิภาพนั้น ควรจัดให้สอดคล้องกับความสามารถของนักเรียนแต่ละบุคคล ควรให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรง ให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติ ได้ค้นคว้าความรู้ด้วยตนเองโดยประสาทสัมผัสทั้งห้า ให้เด็กได้สังเกต ได้รับความรู้สึกที่ดีและได้รู้จักสิ่งต่างๆ โดยครูต้องเป็นผู้จัดเตรียมสภาพแวดล้อม วัสดุ อุปกรณ์ และการเสริมแรงอย่างถูกวิธี เพื่อเอื้อให้เด็กเกิดการเรียนรู้

สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ เป็นกิจกรรมที่เด็กลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเอง ผ่านประสาทสัมผัสทั้ง 5 เด็กให้ความสนใจ เกิดความสนุกสนานขณะเล่น และในแต่ละมุมประสบการณ์จะมีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย ดึงดูดความสนใจเด็ก ส่งผลให้สามารถพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นได้

2. การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์สามารถพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้านของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้น ดังนี้

2.1 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านภาษา จากการศึกษาพบว่าหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านภาษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์สามารถพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาด้านภาษาได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในขณะที่เด็กเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กจะมีการพูดคุยกันในกลุ่มที่เล่นอยู่ด้วยกัน มีการเสนอความคิดเห็นขณะทำกิจกรรม ได้เสนอผลงานของตนเองและสามารถถ่ายทอดเรื่องราวให้เพื่อนและครูฟังได้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ พิมพ์พรรณ ทองประสิทธิ์ (2548: 78) ที่ศึกษาเรื่องความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์ สรุปว่า การที่เด็กได้พูดสนทนา สรุปผล และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง ได้ใช้ภาษาในการพูดคุย อธิบาย เล่าเรื่อง กิจกรรมเหล่านี้สามารถพัฒนาความสามารถทางภาษาของเด็กได้ และมีผลทำให้เด็กเกิดความมั่นใจในการที่จะใช้ภาษามากขึ้น ซึ่งในมุมหนังสือเด็กจะนำหนังสือมาอ่าน โดยอ่านจากภาพซึ่งเด็กจะอ่านให้เพื่อนฟังหรือให้ครูฟัง เด็กสามารถถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ได้ตามจินตนาการ เช่น หนังสือนิทานเรื่องเม่นหลบฝนซึ่งเป็นนิทานที่ไม่มีตัวหนังสือแต่เด็กสามารถเล่าเรื่องราวได้ ในมุมบล็อกเด็กจะพูดคุยกันเกี่ยวกับบล็อกรูปทรงต่างๆ สีต่างๆ และพูดคุยเกี่ยวกับสิ่งที่ตนเองต่อขึ้น ในมุมเล่นน้ำ-ทราย เด็กจะพูดคุยกันเกี่ยวกับสื่อการเรียนรู้ในมุม และระหว่างการเล่นเด็กและช่วยกันก่อทรายเป็นรูปต่างๆ และเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสิ่งที่ตนได้ทำ แสดงให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยสามารถพัฒนาด้านการพูดและการฟัง และ

บอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ได้ในขณะที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ในมุมบ้าน เด็กเมื่อเล่นบทบาทสมมติจะมีโอกาสได้พูดคุยกันในสถานการณ์ต่างๆ เช่น ถ้าเด็กสมมติว่าตนเองเป็นหมอเด็กก็จะพูดเกี่ยวกับการดูแลสุขภาพ การดูแลคนไข้ การตรวจรักษาโรค การรับประทานยา เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ (พรรัก อินทามระ. ม.ป.ป.) ได้กล่าวถึง มุมประสบการณ์ เป็นมุมการเรียนรู้ที่มีวัตถุประสงค์เพื่อให้เด็กได้พัฒนาทางด้านภาษา ความคิดสร้างสรรค์ ฝึกให้เด็กมีความรับผิดชอบในการทำงาน เป็นคนมีระเบียบวินัย ฝึกการปรับตัวอยู่ร่วมกับผู้อื่น โดยรู้จักการรอคอย เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เสียสละ และให้อภัย

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านภาษาสูงขึ้น เพราะการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้พูดคุยระหว่างเพื่อน ครู และเด็กได้ถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ให้กับผู้อื่น

2.2 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ จากการศึกษาพบว่า

หลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์สามารถพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในขณะที่เด็กเล่นตามมุมประสบการณ์เด็กจะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับจำนวนของสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่อยู่ในมุม รูปทรงของสื่อการเรียนรู้ต่างๆ ที่อยู่ในมุม รู้จักการจัดหมวดหมู่ของสื่อการเรียนรู้ตามลักษณะต่างๆ เรียนรู้ขนาด ปริมาณ และเปรียบเทียบ ลักษณะของสื่อการเรียนรู้ชนิดต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิธนา ชันอาสา (2550: 92) ที่ศึกษาเรื่องความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงงาน กล่าวถึง การจัดการเรียนรู้ที่มีครูคอยช่วยเหลือในการแก้ปัญหาของเด็ก โดยกระตุ้นให้เด็กเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง มีโอกาสได้เปรียบเทียบ จัดหมวดหมู่/ประเภท ของสิ่งของ จากรูปร่าง รูปทรง จำนวน ขนาด สี ซึ่งจะทำให้เด็กได้ใช้ทักษะการคิดแก้ปัญหาต่างๆ ด้วยตนเอง ในมุมบล็อก เด็กจะเรียนรู้เกี่ยวกับรูปทรงและมีการจัดหมวดหมู่ของบล็อกชนิดต่างๆ เช่น สีเหลี่ยม สามเหลี่ยม ทรงกระบอก ห้าเหลี่ยม เป็นต้น เรียนรู้เกี่ยวกับขนาดมีการเปรียบเทียบขนาดของบล็อก ในมุมบ้านเด็กจะมีการจัดหมวดหมู่ของใช้ชนิดต่างๆ เช่น กระดาษ ช้อน จาน ชุดหม้อข้าวหม้อแกง จะอยู่บนโต๊ะทำกับข้าว หวี แป้ง ผ้าเช็ดหน้า จะอยู่บนโต๊ะเครื่องแป้ง เป็นต้น ในมุมวิทยาศาสตร์เด็กจะนำถ้วยตวงมาเล่น เช่น ตวงทราย ตวงน้ำ ซึ่งเป็นพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ แสดงให้เห็นว่าเด็กปฐมวัยได้พัฒนาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ จากการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับ เพ็ญจันทร์ เจริญประเสริฐ (2542: 9) ได้กล่าวถึง การจัดประสบการณ์และการจัดกิจกรรมเน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง เพื่อให้โอกาสเด็กได้สร้างความรู้และทักษะ ปลูกฝังให้เด็กรู้จักการค้นคว้าและแก้ปัญหาและความรู้ทางคณิตศาสตร์เป็นพื้นฐาน และสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้ การเปรียบเทียบมากกว่าน้อยกว่า เด็กจะต้องเข้าใจความหมายทางคณิตศาสตร์ได้ และสอดคล้องกับ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546: 32) ได้กล่าวถึง กิจกรรมทางคณิตศาสตร์ไว้ว่า ควรมีวัสดุอุปกรณ์สื่อการเรียนรู้ที่เป็นรูปธรรม ให้เด็กได้มีโอกาสสังเกต สัมผัส

ทดลองสำรวจ ค้นคว้าแก้ปัญหาด้วยตนเอง และมีปฏิสัมพันธ์กับเด็ก ผู้ใหญ่ ครูควรจัดสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการเรียนรู้ด้วย

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านตรรกะและคณิตศาสตร์สูงขึ้น เพราะการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้เกี่ยวกับ การนับ การรู้ค่าจำนวน การเปรียบเทียบ การจัดหมวดหมู่ การแก้ปัญหาต่างๆ

2.3 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านมิติ จากการศึกษาพบว่าหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านมิติ สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์สามารถพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาด้านมิติได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในขณะที่เด็กเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กจะมีการเรียนรู้เกี่ยวกับการวาดภาพ ออกแบบผลงานด้านศิลปะอย่างสร้างสรรค์ การบอกตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งของ บอกรูปร่าง ลักษณะของสิ่งต่างๆ ได้ ในมุมศิลปะสร้างสรรค์ เด็กจะได้ทำกิจกรรมศิลปะรูปแบบต่างๆ เช่น วาดภาพ ระบายสี ฉีก ปะ ดัด พิมพ์ภาพ ประดิษฐ์ โดยใช้วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ ที่ครูเตรียมไว้ให้ ซึ่งผลงานแต่ละชิ้นเด็กจะเป็นคนสร้างสรรค์ตามจินตนาการของตนเอง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ อัญชุลีกร อัมพรตล (2551: 75) ที่ศึกษาเรื่องความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ กล่าวว่า การเล่นอย่างเสรีตามมุมประสบการณ์ต่างๆ ทำให้เด็กเกิดพัฒนาการของกล้ามเนื้อมัดใหญ่และกล้ามเนื้อมัดเล็กแข็งแรงขึ้น เด็กเกิดความสนุกสนาน ได้ทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อนๆ และครู เด็กรู้จักจัดหรือควบคุมตนเองให้เหมาะสมกับพื้นที่และบริเวณที่มีอยู่ เด็กรู้จักระดับและทิศทางของการเคลื่อนไหว และแสดงออกได้อย่างสอดคล้องกับจังหวะและสัญญาณ ทำให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์และจินตนาการ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติศักดิ์ ผาผาย (2545: 77) ที่ศึกษาเรื่องความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ สรุปได้ว่า ความสามารถทางด้านมิติจะเกิดจากที่เด็กได้แสดงออกเพื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ โดยการทำงานศิลปะหรือการบอกเล่าสิ่งที่ได้เรียนรู้ในมุมบล็อก เด็กจะบอกรูปร่างของบล็อกชนิดต่างๆ ได้ เช่น สีเหลี่ยม สามเหลี่ยม ทรงกระบอก และเมื่อเด็กต่อบล็อกเป็นรูปร่างต่างๆ แล้วเด็กสามารถบอกได้ว่าบล็อกชิ้นใดอยู่บนสุด บล็อกชิ้นใดอยู่ล่างสุด ในมุมเล่นน้ำ-ทราย เด็กสามารถบอกได้ว่าตนเองก่อทรายเป็นรูปอะไร มีลักษณะอย่างไร ซึ่งสอดคล้องกับ ภรณ์ คุรุรัตน์ (2535: 8) กล่าวถึง การรับรู้เกี่ยวกับเนื้อวัตถุ รูปร่างต่างๆ ตลอดจนการพัฒนาความคิดรวบยอดเกี่ยวกับวัตถุของเด็กปฐมวัยนั้น เกิดจากการที่เด็กได้เห็นของจริง ได้สัมผัสด้วยตนเองความสามารถด้านมิติสัมพันธ์นี้เริ่มด้วยการใช้ประสาทสัมผัสด้านการเห็นปรับภาพการรับรู้สิ่งรอบตัวให้แหลมคมยิ่งขึ้น ตาจะทำหน้าที่แยกแยะรูปร่าง พื้นผิว ความลึก มิติ และความเกี่ยวพัน เมื่อความสามารถด้านนี้เริ่มพัฒนา การใช้ประสาทสัมผัสในการจับต้อง ความประสานสอดคล้องของมือและตา และการควบคุมกล้ามเนื้อจะช่วยให้สามารถนำรูปร่างและสีที่เห็นจำลองออกมาผ่านสื่อต่างๆ ได้

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านมิติสูงขึ้นไป เพราะการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้เกี่ยวกับ การวาดภาพ การรับรู้รูปทรง รูปร่างและลักษณะต่างๆ

2.4 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว จากการศึกษาพบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์สามารถพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในขณะที่เด็กเล่นตามมุมประสบการณ์เด็กจะมีการเคลื่อนไหวร่างกาย การควบคุมการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับประสาทตา การหยิบ จับ สัมผัส สื่อ วัสดุ อุปกรณ์ต่างๆ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิลินดา พงศ์ธราธิก (2547: 59) ที่ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้ง สรุปว่า การจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้งช่วยส่งเสริมให้เด็กได้แสดงออกทางด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวอย่างมีจุดมุ่งหมาย เด็กได้เคลื่อนไหวร่างกายตามจังหวะเสียงเพลง และบทคำร้องของการเล่นไทย การทำท่าทางต่างๆ ตามจินตนาการ เด็กเกิดความสนุกสนานขณะที่ทำกิจกรรมและส่งผลต่อการพัฒนากล้ามเนื้อใหญ่และกล้ามเนื้อเล็ก ในมุมดนตรี เด็กจะมีการร้องเพลง เต้นประกอบเพลง เคลื่อนไหวไปตามจังหวะและทิศทางต่างๆ โดยใช้อุปกรณ์ประกอบจังหวะ ในมุมบล็อก เด็กจะมีการใช้มือในการหยิบบล็อกเพื่อต่อเป็นรูปต่างๆ ทั้งบล็อกขนาดใหญ่และบล็อกขนาดเล็ก ในขณะที่ต่อเด็กจะใช้มือค่อยๆ นำบล็อกต่อให้สูงขึ้น ในมุมศิลปะสร้างสรรค์เด็กจะได้ใช้นิ้วมือในการ จิก ปะติด วาด ระบายสี ประดิษฐ์ การใช้กรรไกร ผลงานต่างๆ ในมุมเล่นน้ำ-ทราย เด็กจะใช้มือในการก่อทราย ในการบีบตุ๊กตายางในอ่างน้ำ ใช้นิ้วในการวาดภาพบนทราย ซึ่งสอดคล้องกับ พูนสุข บุญยสวัสดิ์ (2544: 41 - 42) ได้กล่าวถึง วิธีการส่งเสริมความสามารถในการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ควรให้เด็กได้ใช้ไม้ขีดเขียนเล่นบนดิน ใช้นิ้วมือขีดเขียนเล่นบนทรายและชุดอุปกรณ์ ก่อเจดีย์ทราย ใช้ชอล์กขีดเขียนกระดานเล่น เล่นกับงานศิลปะ เช่น ให้วาดภาพระบายสีด้วยสีเทียนหรือสีไม้ ให้วาดภาพด้วย ให้พิมพ์ภาพด้วยเศษวัสดุหรือฟองน้ำ หรือกระดาษขยำหรือใบไม้ ปั้นทรายผสมน้ำ ให้ประดิษฐ์สิ่งของจากเศษวัสดุเล่นร้อยลูกปัด เล่นเย็บผ้าบนแผ่นหนังตอกตาไก่ เล่นถักสานด้วยกระดาษเส้นหรือพลาสติกเส้น เล่นต่อไม้บล็อก ต่อเลโก้ เล่นภาพตัดต่อ เล่นกรองน้ำ เล่นก่อเจดีย์ และสอดคล้องกับ เยาวพา เดชะคุปต์ (2542: 22 - 24) ได้กล่าวถึง อุปกรณ์ที่ส่งเสริมการใช้กล้ามเนื้อมัดเล็ก ควรอุปกรณ์ประเภทหนึ่งที่ทำต่อวัตถุ (Manipulative) เช่น การต่อบล็อกต่างๆ ได้แก่ บล็อกไม้ บล็อกพลาสติก บล็อกชุด บล็อกกลวง ตัวต่อพลาสติกต่างๆ

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวสูงขึ้น เพราะการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้เกี่ยวกับการใช้กล้ามเนื้อมือในการทำกิจกรรมต่างๆ เช่น การต่อบล็อก การทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์

2.5 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี จากการศึกษาพบว่าหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรี สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์สามารถพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในขณะที่เด็กเล่นตามมุมประสบการณ์เด็กจะมีปฏิริยาโต้ตอบต่อจังหวะและเสียงเพลง มีการแสดงท่าทางตามจังหวะ สัญญาณ ร้องเพลง และแสดงท่าทางตามนักร้องที่ตนเองชอบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สิริพันธ์ ลัดดาภรณ์ (2551: 99) ศึกษาเรื่องการศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ กล่าวถึง การที่เด็กได้แสดงออกทางดนตรี ได้มีปฏิริยาโต้ตอบต่อจังหวะและเสียงเพลง ได้ร้องเพลงและแสดงออกท่าทางตามจังหวะ/สัญญาณ ได้เลียนแบบท่าทางตามนักร้องที่ตนเองชอบ จะทำให้เด็กเกิดความสุขสนุกสนาน และกล้าแสดงออกมากขึ้นกับกิจกรรมดนตรี ในมุมดนตรี ซึ่งประกอบด้วยเครื่องดนตรีที่หลากหลาย ได้แก่ แทมมาริน กลอง ลูกแซก กรับ ขลุ่ย หูด เครื่องเคาะจังหวะ ไมโครโฟน เวที เด็กจะมีความสุขสนุกสนาน ร่าเริง ในขณะที่เล่นเครื่องดนตรี เด็กจะนำเครื่องดนตรีชนิดต่างๆ มีเล่นเพื่อให้เกิดเสียงขณะร้องเพลง และใช้ไมโครโฟนร้องเพลงบนเวที ซึ่งเพลงที่เด็กร้องจะเป็นเพลงที่ครูสอนในแต่ละหน่วย และเพลงที่เด็กได้ยินจากสื่อวิทยุ โทรทัศน์ ซึ่งเด็กจะกล้าร้องและเต้นขณะที่เด็กอยู่ในมุมดนตรี ซึ่งสอดคล้องกับ ยาวพา เดชะคุปต์ (2542: 115)ได้อธิบายไว้ว่าดนตรีเป็นส่วนหนึ่งในชีวิตประจำวันของเด็ก ไม่ว่าจะเด็กจะอยู่ที่ไหน หรือจะทำอะไร เด็กมักจะได้ยินเพลงหรือดนตรีอยู่เสมอ ดังนั้นดนตรีสำหรับเด็กปฐมวัยจึงเป็นสิ่งจำเป็นมากและเป็นหัวใจของการจัดกิจกรรมเพื่อการเรียนรู้ทั้งหลาย ดนตรีจะมีส่วนในการเสริมสร้างพัฒนาการของเด็กทุกๆ ด้าน ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคม และสติปัญญา และสอดคล้องกับ พิทักษ์ คชวงษ์ (2541: 25) ที่กล่าวว่า ปัจจุบันผู้เกี่ยวข้องกับเด็กปฐมวัยนำดนตรีมาใช้กับเด็กปฐมวัย โดยมีได้หวังผลเพื่อความบันเทิงสนุกสนานเพียงอย่างเดียว แต่ได้นำมาประยุกต์ใช้ในชั้นเรียนเป็นกิจกรรมการสอนที่ช่วยให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรงเพื่อพัฒนาหรือปรับพฤติกรรมของเด็กอีกด้วยตนเองจึงเป็นศาสตร์หรือวิชาที่ทำให้เด็กระดับปฐมวัยได้รับการพัฒนาทุกๆ ด้านของการเจริญเติบโต ไม่ว่าจะเป็นความรู้ ความจำ สังคมค่านิยม การคิดหาเหตุผล การสร้างสรรค์ ก้าพัฒนากล้ามเนื้อ การแก้ปัญหาเฉพาะหน้า การพัฒนาตนเองให้เข้ากับกลุ่มหรือสภาพแวดล้อมของสังคมต่างๆ และนอกจากนี้ดนตรียังทำให้เด็กสนุกสนานรื่นเริงอย่างเต็มที่ ทั้งการแสดงออกทางร่างกาย ความคิด ตลอดจนพัฒนาการทางจิตใจและอารมณ์

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านดนตรีสูงขึ้น เพราะการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้เกี่ยวกับการโต้ตอบต่อจังหวะและเสียงเพลง การแสดงท่าทางตามจังหวะ สัญญาณ การร้องเพลง

2.6 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล จากการศึกษพบว่า หลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคลสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์สามารถพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคลได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในขณะที่เด็กเล่นตามมุมประสบการณ์เด็กจะทำงานเป็นกลุ่ม เอื้อเพื่อและแบ่งปันเป็นผู้ตาม และยอมรับฟังความคิดเห็นและการกระทำของผู้อื่น ขณะที่เด็กเล่นตามมุมประสบการณ์เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อนในกลุ่ม เรียนรู้การเข้าสังคม การอยู่ร่วมกับผู้อื่น ในมุมเกมการศึกษา เด็กจะเล่นเกมการศึกษาด้วยกัน คอยชี้แนะวิธีการเล่น หรือถ้าเด็กไม่เข้าใจวิธีการเล่น เด็กก็จะคอยถามเพื่อนในกลุ่ม ซึ่งถ้าเด็กผิด เช่น เด็กเล่นเกมจับคู่ภาพสัตว์กับอาหารผิด เพื่อนก็จะคอยบอกและต่างร่วมกันแสดงความคิดเห็นว่าต้องจับคู่อย่างไรจึงจะถูก เป็นต้น ในมุมบ้านเด็กจะเล่นร่วมกันเป็นกลุ่ม เด็กจะแบ่งปันสิ่งของ สื่อต่างๆ ในมุมบ้านให้เพื่อนเพื่อที่จะเล่นด้วยกัน ในมุมศิลปะสร้างสรรค์ เด็กจะทำกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ด้วยความสนุกสนาน แบ่งปันสื่อ วัสดุต่างๆ ให้กับเพื่อน ซึ่งสอดคล้องกับ เฮิร์ลลอค (ชมพูนุช สุภผลศิริ. 2551: 14; อ้างอิงจาก Hurlock. 1978: 171) ศึกษาเรื่องความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการทำหนังสือเล่มใหญ่ ได้กล่าวถึงรูปแบบของพฤติกรรมเด็กปฐมวัยที่ปรากฏในขณะที่เด็กมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน มีดังต่อไปนี้ คือการร่วมมือในการทำกิจกรรมร่วมกันเป็นกลุ่มการเป็นผู้นำ การเป็นผู้ตาม การเป็นผู้มีใจกว้างขวาง ซึ่งแสดงออกมาในรูปแบ่งปันสิ่งของ และการเห็นอกเห็นใจ ซึ่งแสดงออกมาในรูปของการช่วยเหลือ ปลอบโยน และสอดคล้องกับ พัชรี ผลโยธิน (2540: 60) ที่ได้อธิบายไว้ว่า กิจกรรมการเล่นแบบร่วมมือจะกระตุ้นพฤติกรรมสังคมทางบวก รวมถึงความสามารถในการรับรู้ความรู้สึก ความคิดเห็นของผู้อื่น

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านความเข้าใจระหว่างบุคคลสูงขึ้น เพราะการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้เกี่ยวกับการทำงานเป็นกลุ่ม เอื้อเพื่อและแบ่งปันเป็นผู้ตามและยอมรับฟังความคิดเห็นและการกระทำของผู้อื่น

2.7 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง จากการศึกษพบว่าหลังการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านความเข้าใจตนเอง สูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์สามารถพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาด้านความเข้าใจตนเองได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในขณะที่เด็กเล่นตามมุมประสบการณ์เด็กจะมีความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อสิ่งที่ตนเองกำลังทำ ทำงานที่ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง และมีความกล้าแสดงออก ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ขวัญจิรา ภูสังข์ (2547: 56) ที่ศึกษาเรื่องความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้ กล่าวว่า การจัดการเรียนรู้ที่เปิดโอกาสให้เด็กมีประสบการณ์ตรงโดยเรียนรู้ด้วยตนเอง ได้ลงมือกระทำจนตนเองจนประสบความสำเร็จในการปฏิบัติกิจกรรม เด็กจะเกิดความเชื่อมั่น มีความภาคภูมิใจในผลงานของตนเอง

และกล้าแสดงออกมากขึ้น ในมุขวิทยาศาสตร์ ขณะที่เด็กทำกิจกรรมเด็กสามารถเลือกทำกิจกรรม การทดลองตามที่ตนเองสนใจ และเด็กจะทำกิจกรรมด้วยความตั้งใจ เช่น การทดลองการจมการลอย ของสิ่งของต่างๆ เด็กจะมีการจดบันทึก สามารถนำมาอธิบายและเล่าให้เพื่อนฟังได้ ซึ่งทำให้เด็ก เกิดความภาคภูมิใจและพอใจในผลงานของตนเอง สอดคล้องกับงานวิจัยของ แสงเดือน จุฑารีย์ (2546: 62 - 63) ที่ศึกษาเรื่องผลของการจัดกิจกรรมสนทนายามเช้าเน้นวัฒนธรรมเป็นฐานที่มีผลต่อ ความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย ได้กล่าวถึง กิจกรรมที่มีลักษณะเป็นกันเองสนุกสนาน ไม่ตึงเครียดทำให้เด็กเกิดความมั่นใจ และได้คิดริเริ่มกระทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเองเด็กได้แสดงความสามารถ ของตนเองให้เต็มที่ จนทำให้เด็กมีความภาคภูมิใจในตนเอง พึงพอใจในการร่วมกิจกรรมและกล้า แสดงออก และสอดคล้องกับ ฉันทนา ภาคบงกช (2538: 1) ที่ได้เสนอแนวคิดไว้ว่า บุคคลที่มีความ ภาคภูมิใจในตนเองจะเชื่อว่าตนมีความสามารถ มีคุณค่า มีความสำคัญ ยอมรับหรือพอใจในความเป็น ตัวของตัวเอง เด็กที่มีความเชื่อมั่นในตนเอง จึงเป็นเด็กที่มีความรู้สึกนึกคิดที่ดีต่อตนเอง จะมีความ กล้าในการแสดงออก กล้าตัดสินใจและมีความมั่นใจที่จะทำสิ่งต่างๆ ให้สำเร็จได้ตามความต้องการ ของตนเอง

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถ ทางพหุปัญญาด้านความเข้าใจตนเองสูงขึ้น เพราะการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้เกี่ยวกับความตั้งใจและเอาใจใส่ต่อสิ่งที่ตนเองกำลังทำ ทำงานที่ ได้รับมอบหมายด้วยตนเอง และมีความกล้าแสดงออก

2.8 ความสามารถทางพหุปัญญาด้านธรรมชาติ จากการศึกษาพบว่าหลังการจัดกิจกรรม การเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านธรรมชาติ สูงขึ้นอย่าง มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์สามารถ พัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาด้านธรรมชาติได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในขณะที่เด็กเล่นตามมุม ประสบการณ์เด็กจะรับรู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อม รู้จักบำรุงรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม และเข้าใจ การเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม เช่น การเก็บสื่อการเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ เข้าที่ในแต่ละมุม ประสบการณ์เมื่อตนเองเล่นเสร็จ การทำนุบำรุงรักษาสื่อการเรียนรู้ วัสดุ อุปกรณ์ การดูแลความ สะอาดภายในมุมประสบการณ์ เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สันติศักดิ์ ผาผาย (2546: 81) ที่ศึกษาเรื่องความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญา เพื่อการเรียนรู้ กล่าวไว้ว่า เมื่อเด็กได้ลงมือปฏิบัติกิจกรรมด้วยตนเองไม่ว่าจะเป็นกิจกรรมใดๆ ก็ตาม เด็กจะติดตามผลการทำงานของตนเองอยู่อย่างต่อเนื่อง เช่นการรักษาความสะอาด การเก็บของเข้าที่ เป็นต้น ในมุมหนังสือ ครูได้สอดแทรกเกี่ยวกับการดูแลรักษาหนังสือว่าหนังสือทำมาจากกระดาษ และกระดาษก็ทำมาจากต้นไม้ ส่งผลให้เด็กเกิดความรักและทะนุถนอมหนังสือ ไม่ทำลายหนังสือ และเมื่ออ่านเสร็จแล้วก็นำไปเก็บที่เดิม ในมุมศิลปะสร้างสรรค์ เด็กจะใช้สื่อ วัสดุต่างๆ อย่าง ประหยัด นำสิ่งที่เหลือใช้拿來กลับมาใช้ใหม่ ในมุมธรรมชาติ/วิทยาศาสตร์ เด็กจะได้เรียนรู้เกี่ยวกับ ดิน หิน ทราย ต้นไม้ เพื่อให้รับรู้เกี่ยวกับธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรอบตัวเด็ก และครูจะคอยกระตุ้น ให้เด็กรู้จักประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมรอบตัว ในมุมเล่นน้ำ-ทราย เด็กจะเรียนรู้ลักษณะของน้ำว่าเป็น

ของเหลว และน้ำเป็นสิ่งที่มีความหมายสำหรับสิ่งมีชีวิตมาก ซึ่งสอดคล้องกับ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2545: 36) ได้กล่าวถึง การปลูกฝังเด็กให้รักสิ่งแวดล้อม ควรให้เด็กได้เรียนรู้จากประสบการณ์ตรง ให้เด็กได้พบเห็นความเป็นไปของสิ่งที่ศึกษาในลักษณะต่างๆ ของธรรมชาติหรือสิ่งแวดล้อมโดยตรง ด้วยระบบประสาทสัมผัสทั้ง 5 คือ การได้ยิน ได้เห็น ได้สัมผัส ได้กลิ่น และได้ลิ้มรสเป็นการเรียนรู้ด้วยตนเองและฝึกปฏิบัติจริง การให้เด็กเรียนรู้ความซาบซึ้งในเรื่องใดเรื่องหนึ่งควรให้เด็กเรียนโดยผ่านกระบวนการปฏิบัติจริง เรียนรู้จากของจริง ทดลองจริงกับสิ่งนั้นๆ การที่เด็กได้สัมผัสเด็กจะเกิดการมีส่วนร่วมที่สุด เด็กเกิดความเข้าใจ ความคิดรวบยอดของการให้เด็กได้ประพฤติปฏิบัติจริงต่อสิ่งแวดล้อมโดยตรงด้วยการกระทำซ้ำๆ จนเกิดเป็นทักษะหรือนิสัยที่ถือเป็นกิจวัตร เด็กจะเกิดการรับรู้และความรู้สึกผูกพันรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สุทธิธนา ชันอาสา (2550: 95) ที่ศึกษาเรื่องความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ ได้กล่าวถึง การเรียนรู้ด้วยตนเองและฝึกปฏิบัติจริง ได้เกิดความเข้าใจ ความคิดรวบยอดของการที่เด็กได้ปฏิบัติจริงต่อสิ่งแวดล้อมโดยตรงด้วยการกระทำซ้ำๆ จนเกิดเป็นทักษะหรือนิสัยที่ถือเป็นกิจวัตร เด็กจะเกิดการรับรู้และความรู้สึกผูกพันรับผิดชอบต่อสิ่งแวดล้อม

สรุปได้ว่า การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ทำให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถทางพหุปัญญาด้านธรรมชาติสูงขึ้น เพราะการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ส่งเสริมให้เด็กปฐมวัยได้เรียนรู้เกี่ยวกับคุณค่าของสิ่งแวดล้อม การบำรุงรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและเข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อม

ข้อสังเกตที่ได้จากการวิจัย

1. การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ส่งผลให้เด็กเกิดความสามารถทางพหุปัญญาทุกด้าน แต่ในด้านร่างกายและการเคลื่อนไหวจะสูงขึ้นน้อยที่สุด เพราะว่าการเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กจะได้รับการพัฒนากล้ามเนื้อเล็กเป็นส่วนใหญ่ แต่เด็กจะได้เคลื่อนไหวแขน ขา ค่อนข้างน้อย เนื่องจากเด็กจะนั่งเล่นตามมุมประสบการณ์

2. การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ในสัปดาห์ที่ 1 - 2 เด็กจะใช้เวลาเล่นในแต่ละมุมค่อนข้างน้อย เด็กจะเปลี่ยนมุมบ่อย เพราะเด็กอยากที่จะเล่นมุมอื่นด้วย แต่สัปดาห์ที่ 3 เด็กจะเริ่มวางแผนในการเล่นทำให้เด็กเล่นได้นานขึ้น

3. การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ เด็กมีความสนใจในการเข้ามุมมาก เด็กเกิดความสนุกสนาน มีความสุขในขณะที่เล่น

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ครูควรคำนึงถึงกิจกรรมที่让孩子ทำ ต้องมีการวางแผนอย่างชัดเจนมีการนำกติกา และมีการปฏิบัติ อธิบาย เป็นตัวอย่างให้ดูก่อน ทั้งนี้เพื่อให้เกิดความเข้าใจตรงกัน
2. การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ควรมีการเปลี่ยนแปลงสื่อในแต่ละสัปดาห์ ให้สอดคล้องกับหน่วยการสอน และ让孩子มีส่วนร่วมในการจัดเตรียมสื่ออุปกรณ์ เพื่อกระตุ้นให้เด็กเกิดความสนใจ และเกิดความภาคภูมิใจในผลงานของตนเองมากขึ้น
3. การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ครูไม่ควรเข้าไปกำหนดวิธีการเล่นให้กับเด็ก แต่ควรเป็นเพียงผู้ชี้แนะ และให้ความช่วยเหลือเมื่อเด็กต้องการ

ข้อเสนอแนะในการศึกษาค้นคว้า

1. ควรมีการศึกษาผลของการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ที่มีผลต่อความสามารถด้านอื่นๆ เช่น การคิดสร้างสรรค์ ความตระหนักรู้ มิติสัมพันธ์ เป็นต้น
2. ควรมีการศึกษาวิธีการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบอื่นๆ เพื่อพัฒนาความสามารถทางด้านพหุปัญญาของเด็กปฐมวัย เช่น รูปแบบการเรียนการสอนแนวบูรณาการ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวการศึกษาออลดอร์ฟ รูปแบบการเรียนการสอนตามแนวปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เป็นต้น
3. ควรมีการศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์อื่นๆ เพิ่มเติมขึ้น เช่น มุมคณิตศาสตร์ มุมเครื่องเล่นสัมผัส มุมร้านค้า เป็นต้น

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.๒๕๔๒, และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.๒๕๔๕. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กระทรวงศึกษาธิการ. (2546 ก). หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. กรุงเทพฯ:
คุรุสภาลาดพร้าว.
- (2546 ข). คู่มือหลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546. (สำหรับอายุ 3 - 5 ปี).
กรุงเทพฯ: คุรุสภาลาดพร้าว.
- บุญศรี คำชาย. (2544). จิตวิทยาเพื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏ
สวนสุนันทา.
- ขวัญจิรา ภูสังข์. (2547). การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
ประสบการณ์ปฏิบัติการทดลองประกอบอาหารตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้.
ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- จงใจ ขจรศิลป์. (2538). การศึกษาลักษณะการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์และการเล่นตามมุมที่มี
ต่อความคิดสร้างสรรค์และความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย.ปริญญาโท กศ.ม.
(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
ถ่ายเอกสาร.
- จิณณภัส ศรีทรง. (2541). พฤติกรรมทางสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์มุมบล็อก
แบบเต็มรูปแบบ. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ฉันทนา ภาคบงกช. (2538). การสอนให้เด็กคิด: โมเดลการพัฒนาทักษะการคิดเพื่อพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตและสังคม. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- ชมพูนุช สุภผลศิริ. (2551). การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัด
กิจกรรมการทำหนังสือเล่มใหญ่. ปริญญาโท กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ:
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ชัยพฤกษ์ เสรีรักษ์ และบังอร เสรีรัตน์. (2543). รายงานผลการวิจัยเรื่อง การจัดการเรียนรู้เพื่อ
การพัฒนาพหุปัญญา. กรุงเทพฯ: สำนักโครงการพิเศษ สำนักงานคณะกรรมการการ
ประถมศึกษาแห่งชาติ.

- ณัฐฐาพร พงษ์สิงห์. (2539). *พฤติกรรมชอบสังคมของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นบล็อกกลางแจ้งเป็นกลุ่มอย่างมีแบบแผน*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. ถ่ายเอกสาร.
- นภเนตร ธรรมบวร. (2545). *การพัฒนากระบวนการคิดในเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา คชภักดี. (2530). *จิตเวชสำหรับกุมารแพทย์*. กรุงเทพฯ: คณะแพทยศาสตร์ โรงพยาบาลรามาธิบดี. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บ้งอร จำปา. (2538). *พฤติกรรมความช่วยเหลือของเด็กระดับก่อนประถมศึกษาที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบเจาะจงกับการเล่นมุมบ้านแบบปกติ*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). *การวัดประเมินการเรียนรู้ (การวัดประเมินแนวใหม่)*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เบญจมา แสงมลิ. (2539). *การจัดห้องเรียนและสภาพแวดล้อมในสถานศึกษา เด็กปฐมวัย*. ใน *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาฝึกอบรมครู และผู้เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 5*. พิมพ์ครั้งที่ 3. นนทบุรี: สุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ประภาพรธณ เยี่ยมสุภานิต. (2548). *เด็กกับการเล่น*. *เอกสารประกอบการสอนชุดวิชาพฤติกรรมวัยเด็ก เล่มที่ 2 หน่วยที่ 10*. นนทบุรี: สาขาการศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- ปราณี อุปฮาด. (2550). *การคิดเชิงเหตุผลของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้*. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ไพฑูริย์ สิทธิสุนทร. (2543, มกราคม). *พหุปัญญาในโรงเรียนไทย*. *สานปฏิรูป*. 2(22): 21.
- พรรัถ อินทามระ. (ม.ป.ป.). *สภาพแวดล้อมภายในและการจัดมุมเสริมทักษะและการพัฒนาเด็ก*. สืบค้นเมื่อ 1 พฤษภาคม 2550, จาก http://dusithost.dusit.ac.th/~pre_edu/file/article2.
- พัชรี ผลโยธิน. (2540, มกราคม). *เด็กอนุบาลกับพฤติกรรมความร่วมมือ*. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 1(1): 60 - 61.
- (2549). *การจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัยด้านอารมณ์ จิตใจ และสังคม หน่วยที่ 11*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช.
- พิทักษ์ คชวงษ์. (2541, มกราคม). *ดนตรี: อัญมณีเลอค่าพัฒนาเด็กปฐมวัย*. *วารสารการศึกษาปฐมวัย*. 2(1): 25.

- พิมพ์พรรณ ทองประสิทธิ์. (2548). การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- พิมพ์พันธ์ เดชะคุปต์. (2544). การเรียนการสอนที่เน้นเด็กเป็นสำคัญ แนวคิด วิธีการ และเทคนิค. กรุงเทพฯ: เดอะมาสเตอร์กรุ๊ป แมนเนจเม้นท์.
- พูนสุข บุญยสวัสดิ์. (2544). เมื่อหนูน้อยหัดเขียน. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- เพ็ญจันทร์ เจียบประเสริฐ. (2542). คณิตศาสตร์สำหรับเด็กปฐมวัย. คณะครุศาสตร์ สถาบันราชภัฏภูเก็ต.
- ภรณ์ คุรุรัตน์. (2535). การเล่นของเด็ก. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- (2544). การพัฒนาพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย. เอกสารในการอบรมเชิงปฏิบัติการเรื่อง พหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับเด็ก ณ หอประชุมใหญ่ สำนักงานประถมศึกษาจังหวัดฉะเชิงเทรา ระหว่างวันที่ 25-27 ตุลาคม 2544.
- (2551). รายงานการวิจัยเรื่อง การศึกษาผลการดำเนินการวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้สำหรับการศึกษามหาวิทยาลัยในบริบทของสังคมไทย. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- รัตนภรณ์ ภูธรเลิศ. (2551). การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการละครตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ราชบัณฑิตยสถาน. (2542). พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. กรุงเทพฯ: อักษรเจริญทัศน์.
- เรืองยศ วิชัย. (2540). การศึกษาความสนใจในการเล่นตามมุมของเด็กปฐมวัย โดยมีครูชี้แนะและเล่นตามลำพัง. วิทยานิพนธ์ กศ.ม. (จิตวิทยาการศึกษา). มหาสารคาม: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม. ถ่ายเอกสาร.
- ล้วน สายยศ; และอังคณา สายยศ. (2538). เทคนิคการวิจัยทางการศึกษา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- วศินี อิศรเสนา ณ อยุธยา. (2546). การจัดโปรแกรมสำหรับเด็กก่อนวัยเรียน (ปฐมวัย). ใน เอกสารประกอบการสอนวิชา ปว 321. กรุงเทพฯ: ม.ป.พ.
- วันดี สุตสิน. (2550). ความสามารถในการแก้ปัญหาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.

- วิลินดา พงศ์ธราชิก. (2547). ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นไทยกลางแจ้ง. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- ศุภลักษณ์ ศรีดอกไม้. (2551). ผลการใช้มุมประสบการณ์ในห้องเรียนที่มีต่อความมีระเบียบวินัยของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สันติศักดิ์ ผาผาย. (2546). การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. (2541). คู่มือการจัดกิจกรรมที่เน้นเด็กเป็นศูนย์กลาง การเรียนรู้ระดับก่อนประถมศึกษา. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2528). การศึกษาสภาพการอบรมในศูนย์เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ศรีเดชา.
- (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์. (2545). การวัดและประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย. กรุงเทพฯ: ภาควิชาหลักสูตรและการสอน สาขาการศึกษาปฐมวัย คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สิรินทร์ ลัดดากลม. (2551). การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมทัศนศึกษาโดยใช้รูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุจินดา ขจรรุ่งศิลป์. (2550ก). เลือกรักรังเรียนอนุบาลให้ลูกรัก. กรุงเทพฯ: Than Book.
- (2550 ข). การศึกษาปฐมวัยร้อยดวงใจถวายในหลวง. ใน เอกสารประกอบการประชุมปฏิบัติการ. กรุงเทพฯ: สาขาวิชาการศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. หน้า 1 - 31.
- สุทธิธนา ชันอาสา. (2550). ความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์แบบโครงการ. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- สุภาพร รักอ่อน. (2552). การวิจัยเชิงปฏิบัติการในชั้นเรียน เพื่อพัฒนาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ และพหุปัญญาของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. (วิจัยและสถิติการศึกษา). เชียงใหม่: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่. ถ่ายเอกสาร.
- สุรศักดิ์ หลาบมาลา. (2541, กันยายน). การใช้พหุปัญญาในห้องเรียน. วารสารวิชาการ. 1(9): 52 - 53.

- แสงเดือน จุฑาริ. (2546). ผลของการจัดกิจกรรมสนทนายามเช้าเน้นวัฒนธรรมเป็นฐานที่มีผลต่อความเชื่อมั่นในตนเองของเด็กปฐมวัย. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย).
กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- หทัยรัตน์ ทรวดทรง. (2550). ศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดกิจกรรมการสอนแบบจิตปัญญา. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อรุณี หรดาล. (2548). แนวการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาเด็กปฐมวัย หน่วยที่ 2. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อัญชุลีกร อัมพรดล. (2551). การศึกษาความสามารถทางพหุปัญญาของเด็กปฐมวัยโดยการจัดกิจกรรมศิลปะสร้างสรรค์ตามรูปแบบพหุปัญญาเพื่อการเรียนรู้. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- อารี สัตนหจวี. (2535). พหุปัญญาและการเรียนรู้แบบร่วมมือ. กรุงเทพฯ: สมาคมเพื่อการศึกษาเด็ก.
- อุทัยวรรณ พิทักษ์สิน. (2538). ศึกษาความสามารถด้านการฟังของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดประสบการณ์การเล่นมุมบ้านแบบมีครูปฏิสัมพันธ์ และแบบไม่มีครูปฏิสัมพันธ์. ปรินญาณิพนธ์ กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- Burry-Stock, J. and others. (1996, April). Rater agreement indexes for performance assessment. *Educational and Psychological Measurement*. 56(2): 1 - 256.
- Miller, Dana, L.; Tichota, Kathy; & White, Joyce. (2009, November). Young Children Learn Through Authentic Play in a Nature Explore Classroom: A White Paper Based on Research Conducted at Dimensions Early Education Programs in Lincoln, NE. *Dimensions Educational Research Foundation*. Retrieved May 3, 2010, from [http://www.dimensionsfoundation.org/research/authentic play.pdf](http://www.dimensionsfoundation.org/research/authentic%20play.pdf)
วันที่สืบค้น 3 พฤษภาคม 2553.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

- คู่มือแผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญา
โดยใช้กิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์
- ตัวอย่างแผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญา
โดยใช้กิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

คู่มือการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญา โดยใช้กิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

หลักการและเหตุผล

การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ ถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะภายในมุมประสบการณ์มีส่วนช่วยส่งเสริมพัฒนาการทั้ง 4 ด้าน ของเด็กปฐมวัย ได้แก่ ด้านร่างกาย อารมณ์-จิตใจ สังคม และสติปัญญา ถ้าเด็กได้รับการดูแลเอาใจใส่ และส่งเสริมพัฒนาการในทุกด้าน ย่อมทำให้เด็กเติบโตเป็นผู้ใหญ่ที่ดีและมีคุณภาพในอนาคต ทั้งนี้เพื่อสอดคล้องกับพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2542 หมวดที่ 1 มาตรา 6 ที่บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้อง เป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม และวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข” และ หมวด 4 มาตรา 22 บัญญัติไว้ว่า “การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถ เรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญมากที่สุด กระบวนการจัดการศึกษาต้อง ส่งเสริมผู้เรียนสามารถพัฒนาตามธรรมชาติและเต็มศักยภาพ”

การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์นั้นเป็นเครื่องมือสำคัญในการเรียนรู้ของเด็ก เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ทำงานร่วมกับผู้อื่น ให้เด็กมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันและแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ และการฟังพาดซึ่งกันและกัน ให้โอกาสเด็กได้ตัดสินใจวางแผน และแก้ปัญหา ด้วยตนเองอย่างอิสระ ส่งเสริมเด็กได้พัฒนาตามความคิดของตนได้เต็มตามศักยภาพ ซึ่งผู้วิจัยเชื่อ ว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสมอย่างยิ่งแนวทางหนึ่งในการนำมาใช้เพื่อส่งเสริมและพัฒนาความสามารถ ทางพหุปัญญาให้แก่เด็กปฐมวัยให้สูงขึ้น โดยวิธีดำเนินกิจกรรมประกอบด้วยขั้นวางแผน ขั้นปฏิบัติ ขั้นสรุป เพื่อพัฒนาเด็กให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์

วัตถุประสงค์

เพื่อพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญาทั้ง 8 ด้านของเด็กปฐมวัยที่มีต่อการจัดกิจกรรม การเล่นตามมุมประสบการณ์

เนื้อหา

มุมประสบการณ์ระดับปฐมวัยเป็นการจัดสภาพแวดล้อม สร้างบรรยากาศภายในห้องเรียน ชวนให้เด็กอยากเข้าไปเล่น เป็นการเปิดโอกาสให้เด็กแสวงหาความรู้โดยเลือกและมีส่วนร่วมใน การประกอบกิจกรรมตามความสนใจของตัวเอง ได้รู้จักการสังเกต คิด ค้นคว้า ทดลอง และ สร้างสรรค์ผลงาน เป็นการส่งเสริมเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เด็กได้เรียนรู้สิทธิและหน้าที่ ความรับผิดชอบของตนและของเพื่อน เด็กได้รับการส่งเสริมพัฒนาการด้านต่างๆ พร้อมกันครบทุก ด้านในโอกาสเดียวกัน ซึ่งลักษณะของการจัดมุมประสบการณ์ในแต่ละมุม มีดังนี้

มุมบ้านหรือมุมบทบาทสมมติ เป็นมุมประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้มีโอกาสแสดงบทบาทสมมติ เลียนแบบบุคคลต่างๆ ตามจินตนาการของตน จากที่พบเห็นบุคคลใกล้ชีวิตภายในบ้าน เช่น เด็กผู้ชายเลียนแบบท่าทางของคุณพ่อ เด็กผู้หญิงเลียนแบบท่าทางของคุณแม่ เป็นต้น

มุมหนังสือ เป็นมุมประสบการณ์ที่เสริมสร้างความรู้ พัฒนาด้านสติปัญญา และเสริมสร้างให้เด็กรักการอ่าน รู้จักเก็บเมื่ออ่านเสร็จแล้ว โดยจัดรวบรวมหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยที่เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง

มุมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นมุมประสบการณ์ที่เด็กสามารถแสดงความรู้สึก ความคิดจินตนาการของตนเองออกมาเป็นภาพหรือสิ่งของต่างๆ โดยอิสระ

มุมบล็อก เป็นมุมประสบการณ์ที่ช่วยเสริมสร้าง พัฒนาความคิดสร้างสรรค์ และพัฒนากล้ามเนื้อเล็กให้แข็งแรง เด็กได้ถ่ายทอดความคิดโดยอิสระ ในหน่วยบ้านเด็กเกิดจินตนาการอยากสร้างบ้านของตนเอง ควรเปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงออกอย่างเต็มความสามารถ

มุมดนตรี เป็นมุมประสบการณ์ที่รวบรวมเก็บอุปกรณ์ดนตรีต่างๆ สำหรับเด็กในการเรียนรู้จังหวะง่ายๆ การเคาะ ตีตีสีตี เป่า ได้เคลื่อนไหวอย่างอิสระ ตามจินตนาการของเด็ก

มุมธรรมชาติหรือมุมวิทยาศาสตร์ เป็นมุมประสบการณ์ที่เด็กสามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทดลองตามความเหมาะสมกับวัย

มุมเล่นน้ำ - ททราย เป็นมุมประสบการณ์ที่เปิดโอกาสให้เด็กได้เล่นอย่างสนุกสนาน และเรียนรู้อย่างมีความสุข โดยการใช้อุปกรณ์สำหรับการเล่นน้ำ - ททราย อย่างสร้างสรรค์

มุมเกมการศึกษา เป็นมุมประสบการณ์ที่เสริมทักษะเด็กในด้านการสังเกต จำแนก เปรียบเทียบ คิดอย่างมีเหตุผล รู้จักการแก้ปัญหาและกล้าตัดสินใจ

หลักการจัดมุมประสบการณ์ระดับปฐมวัย

การจัดมุมประสบการณ์ระดับปฐมวัย เป็นการจัดประสบการณ์สำหรับเด็กที่มีอายุ 5 - 6 ปี เพื่อเตรียมเด็กให้มีทักษะและความพร้อมที่จะพัฒนาในระดับต่อไป ในงานวิจัยนี้มุ่งเน้นในด้านความสามารถทางปัญญาของเด็กปฐมวัย เพื่อเป็นพื้นฐานในการปรับตัวเข้าสังคม และสามารถดำรงชีวิตประจำวันได้อย่างมีความสุข ประกอบไปด้วยหลักการในการจัด ดังนี้

1. สถานที่

ห้องเรียนเป็นลักษณะเป็นห้องโล่งสี่เหลี่ยมผืนผ้า ขนาดใหญ่ มีพื้นที่ขนาด 4 x 6 ตารางเมตร ซึ่งเป็นการส่งเสริมให้เด็กทำกิจกรรมได้สะดวกด้วยตนเอง และสามารถเปลี่ยนกิจกรรมได้ตามความสนใจ พร้อมวัสดุอุปกรณ์ในการใช้ประกอบกิจกรรมต่างๆ โดยสามารถจัดหาได้ภายในท้องถิ่น

การออกแบบพื้นที่ภายในห้องเรียนสามารถจัดได้หลายลักษณะโดยต้องคำนึงถึงความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ ดังนี้

การออกแบบพื้นที่สำหรับเล่นเจียบๆ

1. เล่นตามลำพัง เป็นการเล่นแบบคนเดียวอย่างอิสระโดยที่อาจจะสนใจ หรือไม่สนใจคนอื่น โดยใช้พื้นที่พอเหมาะ
2. เล่นเป็นกลุ่ม เป็นการเล่นเป็นกลุ่มประมาณ 4 - 5 คน ซึ่งจะต้องใช้พื้นที่ในการเล่นมากกว่าการเล่นตามลำพัง

การออกแบบพื้นที่ในการจัดแสดงผลงานและเก็บของ

1. จัดเป็นชั้นสำหรับวางผลงานของเด็กที่มีลักษณะเป็นรูปทรงสูง นูนต่ำ
2. จัดเป็นป้ายสำหรับแสดงโชว์ผลงาน
3. จัดเป็นตู้ชั้นเก็บของใช้ ของเล่น โดยจัดกลุ่มและเลือกนำมาใช้ได้ตามความต้องการของเด็ก

2. การออกแบบพื้นที่ในการจัดเป็นมุมประสบการณ์

การจัดมุมต่างๆ ภายในห้องเรียนจะต้องดูความเหมาะสมในการแบ่งพื้นที่การทำกิจกรรมต่างๆ ในแต่ละมุม ซึ่งจะต้องพิจารณาว่ามุมใดต้องการความเจียบ หรือกิจกรรมใดที่ต้องการเคลื่อนไหว และมีเสียงดัง ลักษณะของมุมประสบการณ์ประกอบด้วย 8 มุม ดังนี้

มุมบ้านหรือมุมบทบาทสมมติ เป็นมุมที่ช่วยในการพัฒนาทักษะทางสังคม การอยู่ร่วมกันในสังคม โดยจัดอุปกรณ์ เครื่องมือ เครื่องใช้ ขนาดย่อส่วน เพื่อให้เหมาะกับเด็ก เป็นการเลียนแบบผู้ใหญ่ ได้เล่นบทบาทสมมติ เช่น เครื่องครัวต่างๆ อุปกรณ์ของหม้อ เครื่องแบบอาชีพต่างๆ เสื้อผ้าที่ไม่ใช่แล้ว พื้นที่ในการจัดมุมบ้านหรือมุมบทบาทสมมติเป็นหมวดหมู่ เพื่อสะดวกในการเก็บของเข้าที่อย่างเป็นระเบียบ

มุมหนังสือ เป็นมุมที่ควรจัดรวบรวมหนังสือและสิ่งตีพิมพ์ต่างๆ ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก โดยที่เด็กได้เรียนรู้ด้วยตนเอง ตามระดับความยาก ง่ายต่าง ในการจัดวางหนังสืออาจเป็นชั้นหรือกระเปาะหนังสือในระดับสายตาของเด็ก และจัดเก้าอี้หรือ เสื่อ หมอน ไว้สำหรับเด็กที่ต้องการนอน

มุมศิลปะสร้างสรรค์ เป็นมุมที่ถ่ายทอดผลงานต่างๆ ของเด็ก ในการแสดงความคิดสร้างสรรค์ออกมาในงานปั้น วาด ฉีก ปะเล่นสี ฯลฯ จากวัสดุอุปกรณ์เครื่องมือเครื่องใช้ต่างๆ ได้แก่ ฟู่กัน สี กระดาษ เชือก กรรไกร กาว เศษผ้า การใช้พื้นที่จะต้องกว้างและสะดวกในการหยิบจับสิ่งของต่างๆ เพื่อผลิตผลงานทางศิลปะอันเกิดจากความคิดสร้างสรรค์ของเด็กเอง โดยจัดวางวัสดุอุปกรณ์ต่างๆ เป็นชั้นอย่างเป็นระเบียบ

มุมบล็อก เป็นมุมที่จัดเก็บแท่งไม้ขนาดต่างๆ หรือวัสดุทดแทนอย่างอื่น เช่น พลาสติก ฟองน้ำ รูปทรงเรขาคณิตให้เด็กได้ใช้เรียงต่อกัน อาจจัดวางเก็บในตะกร้า หรือชั้นวางจัดเก็บไม้บล็อก ควรมีบริเวณว่างที่กว้างพอสำหรับเด็กและควรวางอยู่ห่างจากมุมสงบ เช่น มุมหนังสือ เป็น

การฝึกทักษะด้านต่างๆ ทักษะพื้นฐานทางคณิตศาสตร์ ส่งเสริมพัฒนาการด้านอารมณ์ - สังคม ได้พัฒนาการทางภาษาด้านการโต้ตอบ รู้จักการแก้ปัญหา และการอดทนรอคอย

มูมดนตรี เป็นมูมที่รวบรวมเก็บอุปกรณ์ดนตรีต่างๆ สำหรับเด็ก ในการรู้จักจังหวะการเคาะ ตี ด สี ตี เป่า โดยอุปกรณ์อาจจะจัดหาได้ในท้องถิ่น หรือผลิตขึ้นเอง ลูกแซก โดยจัดวางเป็นชั้นอยู่ในระดับสายตาของเด็ก

มูมธรรมชาติ หรือมูมวิทยาศาสตร์ เป็นมูมที่เด็กสามารถจัดกิจกรรมต่างๆ ที่เกี่ยวกับการทดลองตามความเหมาะสมกับวัย อุปกรณ์ที่จัด ได้แก่ เครื่องชั่ง แม่เหล็ก แวนชยาย ตัวอย่างพืชเปลือกหอย เมล็ดพืชต่างๆ การทดลองเลี้ยงหนอนผีเสื้อ การเพาะเมล็ดพืช หรือจัดทำเป็นกระบะทราย เป็นกระบะไม้ขนาด 24" x 24" x 5" แบ่งออกเป็น 2 ช่อง มีขา 4 ขา ช่องซ้ายสำหรับใส่สื่อของเล่น เช่น ต้นไม้ บ้าน สัตว์ ฯลฯ ช่องกลางเป็นที่สำหรับใส่ทรายลึก 3 - 4 นิ้ว เป็นการให้เด็กได้ใช้ความคิดสร้างสรรค์

มูมเล่นน้ำ - ทราย เป็นมูมที่จะต้องจัดเตรียมอุปกรณ์ในการเล่น เช่น แก้วน้ำ พลาสติก ขวดน้ำหลายลักษณะ เครื่องตวง มูมนี้จัดได้ว่าเป็นมูมที่ได้รับความเลอะเทอะสกปรก จึงควรเตรียมผ้าพลาสติกปูพื้นกันไว้เพื่อสะดวกในการทำความสะดวก และการเล่นได้อย่างอิสระของเด็กภายในกฎเกณฑ์พื้นที่ที่ตกลงกันได้

มูมเกมการศึกษา เป็นมูมเสริมทักษะที่มีสื่อต่างๆ เช่น ภาพตัดต่อ เกมจับคู่ ฯลฯ ในการทำสื่อประเภทนี้อาจจะใช้ของจริงหรือกระดาษ ที่มีลักษณะต่างๆ ในการจัดเก็บอาจจะจัดเก็บเป็นชุดๆ ใส่กล่องหรือภาชนะอื่น

ซึ่งการจัดมูมประสบการณ์ อาจจะเปลี่ยนแปลงได้ตามความเหมาะสม ตามความต้องการ และความจำเป็นของครูและเด็ก ในการจัดมูมแต่ละมูมจะต้องมีพื้นที่ 1 มูม ต่อเด็กประมาณ 5 - 10 คน เพื่อสะดวกในการเล่นของเด็กที่เล่น หรือทำงานตามลำพัง หรือเป็นกลุ่มได้อย่างมีประสิทธิภาพ และต้องมีอุปกรณ์ ครุภัณฑ์ที่เหมาะสมกับวัยของเด็ก ลักษณะครุภัณฑ์จะต้องไม่สูงเกินไป ควรอยู่ในระดับสายตาเด็กและเด็กสามารถหยิบจับได้สะดวก อุปกรณ์ครุภัณฑ์ที่นำมาจัดมูมประสบการณ์ครั้งนี้เป็นสิ่งที่มียู่แล้วในห้องเรียนปฐมวัย

วิธีดำเนินการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญา โดยใช้กิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

การใช้มุมประสบการณ์ ได้จัดแบ่งห้องเรียนเป็นมุมต่างๆ เริ่มจากเนื้อหาที่ง่ายเป็นรูปธรรม ไปจนถึงนามธรรม โดยแบ่งออกเป็น 8 มุม ประกอบไปด้วย มุมบ้านหรือมุมบทบาทสมมติ มุมหนังสือ มุมศิลปะสร้างสรรค์ มุมบล็อก มุมดนตรี มุมธรรมชาติ หรือมุมวิทยาศาสตร์ มุมเล่นน้ำ - ทRAY และ มุมเกมการศึกษา มีการหมุนเวียนปรับเปลี่ยนมุม โดยดำเนินการในระยะเวลา 6 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 2 มุม คือ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี ในแต่ละสัปดาห์ ช่วงเวลา 09.00 - 10.00 น. ได้จัดมุมประสบการณ์สอดคล้องกับเนื้อหาที่เรียน ดังต่อไปนี้

สัปดาห์ที่ 1 หน่วย บ้าน

สัปดาห์ที่ 2 หน่วย การคมนาคม

สัปดาห์ที่ 3 หน่วย ไม้

สัปดาห์ที่ 4 หน่วย พืช

สัปดาห์ที่ 5 หน่วย ผีเสื้อ

สัปดาห์ที่ 6 หน่วย ทะเล

การดำเนินกิจกรรม

ผู้วิจัยได้แบ่งขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ด้วยกระบวนการวางแผน การปฏิบัติ และการสรุป ดังนี้

1. ขั้นเตรียม

1.1 ศึกษาหลักการและขั้นตอนในการจัดกิจกรรมด้วยกระบวนการวางแผน การปฏิบัติ และการสรุป ได้แก่

1.1.1 ให้เด็กมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ตามความสนใจของตนเอง โดยแต่ละมุมจะมีของต่างๆ ให้เด็กเลือกทำกิจกรรมอิสระและหลากหลายด้วยสื่ออุปกรณ์ที่ครูจัดไว้ให้

1.1.2 ให้เด็กเกิดการเรียนรู้จากการทำกิจกรรมด้วยตนเองโดยผ่านประสาทสัมผัสทุกด้าน โดยเด็กเรียนรู้จากปฏิสัมพันธ์กับผู้อื่น และทดลองทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง

1.2 จัดเตรียมสื่อและอุปกรณ์สำหรับกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์เพื่อให้เด็กมีโอกาสเลือกทำกิจกรรมได้อย่างหลากหลาย

2. ขั้นตอนดำเนินการ

2.1 ขั้่นวางแผน ในการวางแผนครุกระตุนให้เด็กกระตือรือร้นที่จะทำกิจกรรมและวางแผนทำกิจกรรมด้วยเทคนิคต่างๆ ดังนี้

2.1.1 ครูและเด็กร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ แล้วชี้ให้เด็กดูภาพสัญลักษณ์กิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ต่างๆ ที่ครูนำมาติดไว้บนแผนภูมิ เพื่อให้เด็กวางแผนเลือกทำกิจกรรมตามที่ครูจัดเตรียมไว้ให้

2.1.2 ครูให้เด็กคิดว่าจะทำกิจกรรมใด โดยครูถามคำถาม เช่น “วันนี้หนูอยากเล่นมุมประสบการณ์อะไรคะ” และตามด้วยคำถามว่า “และหลังจากที่หนูเล่นมุมประสบการณ์นี้เสร็จแล้ว หนูเล่นมุมประสบการณ์อะไรต่อคะ” เพื่อช่วยให้เด็กวางแผนการเล่นตามมุมประสบการณ์ที่ตนเองสนใจตามลำดับ เมื่อเด็กบอกชื่อมุมประสบการณ์ที่ต้องการจะเล่นตามลำดับ 1 และ 2 แล้ว ให้เด็กนำบัตรภาพของตนหรือสัญลักษณ์ประจำตัว ไปติดไว้บนแผนภูมิวางแผน โดยสัญลักษณ์ของเด็กแต่ละคนจะไม่เหมือนกัน และทุกคนจะมีคนละ 2 ชั้น ชั้นที่ 1 จะมีหมายเลข 1 ติดอยู่บนสัญลักษณ์ ใช้สำหรับวางแผนการเล่นมุมประสบการณ์มุมที่ 1 ชั้นที่ 2 จะมีหมายเลข 2 ติดอยู่บนสัญลักษณ์ ใช้สำหรับวางแผนการเล่นมุมประสบการณ์มุมที่ 2

2.2 ขั้นตอนปฏิบัติ

2.2.1 ครูให้เด็กทุกคนแยกย้ายกันไปเล่นตามมุมประสบการณ์ตามแผนที่วางไว้

2.2.2 ครูสังเกตและติดตามการเล่นตามมุมประสบการณ์ของเด็ก เพื่อแนะนำและช่วยเหลือในจังหวะที่เหมาะสมเท่าที่จำเป็น

2.2.3 ในแต่ละมุมเด็กจะได้เล่นตามมุมประสบการณ์มุมละ 20 นาที ก่อนหมดเวลา 5 นาที ครูชักชวนเด็กช่วยกันเก็บอุปกรณ์ ของเล่น และย้ายเข้าไปเล่นมุมประสบการณ์ที่ 2 ต่อไป ตามที่เด็กได้วางแผนไว้ และเมื่อก่อนหมดเวลา 5 นาทีในการเล่นมุมที่ 2 ครูก็ชักชวนให้เด็กช่วยกันเก็บอุปกรณ์ ของเล่น อีกครั้ง

2.3 ขั้นสรุป

หลังจากที่เด็กเล่นครบทั้ง 2 มุมแล้วให้เด็กกลับมานั่งรวมกัน แล้วสนทนาถึงผลงานที่ทำและสรุปว่า เด็กๆ สามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ทำงานได้สำเร็จแค่ไหน ผลงานเป็นที่พอใจเพียงใด ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้หรือไม่ แล้วให้เด็กแต่ละคนผลัดกันออกมาเสนอผลงานที่ตนประทับใจหรือพอใจในวันนั้นให้เพื่อนฟัง 1 ตัวอย่าง

การประเมินผล

ใช้แบบสังเกตความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน ซึ่งสังเกตจากพฤติกรรมที่ผู้เรียนได้แสดงความสามารถในด้านต่างๆ ตามจุดประสงค์เพื่อพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญา ก่อนและหลังการได้รับการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

บทบาทของเด็ก

1. เด็กเลือกเล่นได้อย่างอิสระตามความสนใจของตนเอง
2. เด็กมีส่วนร่วมในการจัดมุมประสบการณ์ โดยช่วยจัดหาสื่อ
3. เมื่อเลิกเล่นหรือได้ยินสัญญาณหมดเวลาเล่น รีบช่วยกันเก็บของเข้าที่อย่างเป็นระเบียบ

บทบาทของครู

1. ครูเป็นผู้จัดเตรียมสถานที่และสื่ออุปกรณ์ให้พร้อมเรียบร้อยทุกครั้งก่อนเวลาที่เด็กเข้ามุมประสบการณ์
2. ครูเป็นผู้ทำการแนะนำมุมประสบการณ์และสื่อต่างๆ ที่จัดเตรียมมาให้เด็กรู้จัก
3. ครูเป็นผู้อำนวยความสะดวกและแนะนำเมื่อเด็กต้องการความช่วยเหลือในการเล่นตามมุมประสบการณ์

หมายเหตุ

ใน 1 สัปดาห์ เด็กจะได้เล่นตามมุมประสบการณ์ 4 วัน ได้แก่ วันจันทร์ วันอังคาร วันพุธ และวันพฤหัสบดี โดยในแต่ละวันเด็กจะเล่นตามมุมประสบการณ์คนละ 2 มุม และในวันต่อไปเด็กก็จะเล่นตามมุมประสบการณ์ใหม่โดยไม่ซ้ำมุมประสบการณ์เดิม ดังนั้นใน 4 วัน เด็กจะได้เล่นตามมุมประสบการณ์ครบทั้ง 8 มุม

หน่วยการเรียนรู้เรื่อง “บ้าน” โดยการเล่นตามมุมประสบการณ์

หน่วย : บ้าน

สาระการเรียนรู้

1. ความหมาย และประเภทของบ้าน
2. ลักษณะของที่อยู่อาศัย
3. สมาชิกในบ้าน และหน้าที่ของสมาชิก
4. สถานที่ใกล้เคียงบ้าน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ภายหลังจากเรียนรู้เรื่อง “บ้าน” นักเรียนจะเกิดการพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญา 8 ด้าน ดังนี้

ด้านภาษา

1. นักเรียนสามารถเล่าเรื่องราวจากผลงานของตนเองได้
2. นักเรียนสามารถสนทนาและซักถามกับครูและเพื่อนได้
3. นักเรียนสามารถถ่ายทอดความคิดออกมาทางคำพูดได้

ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์

1. นักเรียนสามารถแยกแยะสีต่างๆ ได้
2. นักเรียนสามารถเรียนรู้ตัวเลขได้
3. นักเรียนสามารถเปรียบเทียบขนาดของบ้านต่างๆ ได้
4. นักเรียนสามารถคาดการณ์สถานการณ์และคิดอย่างเป็นเหตุเป็นผลได้

ด้านมิติ

1. นักเรียนสามารถพิมพ์ภาพจากวัสดุต่างๆ ได้
2. นักเรียนสามารถเล่นเกมจับคู่ภาพที่สัมพันธ์กันได้
3. นักเรียนสามารถประกอบชิ้นส่วนบ้านได้

ด้านร่างกาย

1. นักเรียนสามารถเคลื่อนไหวตามจินตนาการประกอบเพลงได้
2. นักเรียนสามารถใช้กล้ามเนื้อมือประสานสัมพันธ์กับกล้ามเนื้อตาได้ด้วยการ
 - 2.1 ลากเส้นต่อเติมส่วนประกอบของบ้านได้
 - 2.2 ฉีกปะภาพบ้านได้

ด้านดนตรี

1. นักเรียนสามารถแสดงออกด้วยการร้องเพลง “บ้านอยู่ไหน” , “บ้านของเรา”
2. นักเรียนสามารถทำท่าทางตามจังหวะและสัญญาณได้

ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล

1. นักเรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็นกับผู้อื่นได้
2. นักเรียนสามารถทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่นได้
3. นักเรียนสามารถปฏิบัติตามข้อตกลงและการเป็นผู้นำผู้ตามขณะทำกิจกรรมได้

ด้านความเข้าใจตนเอง

1. นักเรียนสามารถบอกความรู้สึกของตนเองที่มีต่อบ้านที่ตนเองชอบและสนใจได้
2. นักเรียนสามารถบอกความรู้สึกของตนเองจากกิจกรรมที่ทำได้

ด้านธรรมชาติ

1. นักเรียนสามารถบอกวิธีการปฏิบัติตนในการดูแลรักษาบ้านได้
2. นักเรียนสามารถบอกวิธีการสืบสานอนุรักษ์ประเพณีไทยได้

แนวการจัดกิจกรรมการเรียนรู้

กิจกรรมนี้ได้จัดในช่วงกิจกรรมเสรี ซึ่งแนวทางการจัดกิจกรรมใช้การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางในการเรียนรู้ และแบ่งเป็นขั้นตอนการจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ด้วยกระบวนการ ดังนี้

1. ขั้นวางแผน
2. ขั้นปฏิบัติ
3. ขั้นสรุป

กระบวนการทั้ง 3 ขั้นตอน รายละเอียดปรากฏในแผนการสอนประจำวัน

สื่อการเรียนรู้ : รายละเอียดปรากฏในแผนการสอนประจำวัน

**แผนการจัดประสบการณ์เพื่อพัฒนาความสามารถทางพหุปัญญา
โดยใช้กิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์
ชั้นอนุบาลปีที่ 3 เวลา 60 นาที**

สัปดาห์ที่ : 1
หน่วย : บ้าน
วัน : วันจันทร์ , วันอังคาร , วันพุธ และวันพฤหัสบดี

จุดประสงค์เพื่อพัฒนาพหุปัญญา

1. บอกความหมาย และประเภทของบ้านได้
2. ฝึกการเปรียบเทียบขนาด และลักษณะของที่อยู่อาศัย
3. พัฒนาความสามารถทางภาษาในการฟัง พูด อ่าน เขียน
4. พัฒนาความคิดรวบยอดทางคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์
5. พัฒนากล้ามเนื้อเล็กและกล้ามเนื้อใหญ่
6. ฝึกการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับตา
7. ส่งเสริมจินตนาการและความคิดสร้างสรรค์
8. พัฒนาพื้นฐานด้านดนตรี การเคลื่อนไหวและจังหวะตามจินตนาการ
9. ฝึกการทำกิจกรรมร่วมกับผู้อื่น

สื่อการสอน

1. สื่อที่ใช้ในมุมบ้าน ได้แก่ เครื่องแต่งบ้านจำลอง โต๊ะเครื่องแป้ง กระจกขนาดเต็มตัว ชุดเครื่องเล่นหม้อข้าวหม้อแกง เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายผู้ใหญ่ ตุ๊กตากระดาษ
สื่อเพิ่มเติม ได้แก่ ตุ๊กตาไม้กวาด ที่โกยขยะ บ้านแบบต่างๆ
2. สื่อที่ใช้ในมุมหนังสือ ได้แก่ หนังสือสำหรับเด็ก หนังสือ Kid's and School หนังสือนิทานหนูนิดไม่ยอมมีน้อง หนังสือนิทานฉันชอบกินไอศกรีม หนังสือนิทานยายเข้ากลืนช้าง หนังสือนิทานหนูนิดปวดฟัน หนังสือนิทานม้าน้อยร้องเพลง หนังสือนิทานเม่นหลบฝน หนังสือนิทานมาช่วยกันเก็บ
สื่อเพิ่มเติม ได้แก่ หนังสือนิทานลูกหมู 3 ตัว หนังสือนิทานบ้านหนูอยู่ไหน หนังสือนิทานบ้านบนต้นไม้ หนังสือนิทานครอบครัวของฉัน หนังสือนิทานมิฟฟีไปบ้านเพื่อน หุ่นมือ ฉากเชิดหุ่น

3. สื่อที่ใช้ในมุมศิลปะสร้างสรรค์ ได้แก่ กระดาษขาว สีไม้ สีเทียน สีน้ำ พู่กันจานผสมสีน้ำ กาว ดินสอ กระดาษสี กรรไกร แผ่นภาพสินค้าจากหนังสือพิมพ์ ห้างและร้านค้าต่างๆ

สื่อเพิ่มเติม ได้แก่ ไม้ชนิดต่างๆ ก้านบัว ก้านใบกล้วย ภาพบ้าน รูปภาพ □ ใน กระดาษ

4. สื่อที่ใช้ในมุมบล็อก ได้แก่ บล็อกไม้ขนาดต่างๆ บล็อกไม้รูปทรงและสีต่างๆ

สื่อเพิ่มเติม ได้แก่ กล้องนมขนาดและสีต่างๆ

5. สื่อที่ใช้ในมุมดนตรี ได้แก่ แทมมารีน กลอง ลูกแซก กรับ ชลุ่ย หูด

สื่อเพิ่มเติม ได้แก่ ตะเกียบ เครื่องเคาะจังหวะจากฝาน้ำอัดลม เนื้อเพลง “บ้านของเรา” “บ้านอยู่ไหน”

6. สื่อที่ใช้ในมุมธรรมชาติ / วิทยาศาสตร์ ได้แก่ แวนชยาย ตราชั่ง แก้วตวง ก้อนหิน ลักษณะต่างๆ ไม้บรรทัด เปลือกหอยชนิดต่างๆ หุ่นจำลอง ต้นไม้ชนิดต่างๆ นาฬิกาทราย

สื่อเพิ่มเติม ได้แก่ ฟางข้าว เปลือกไม้ อ่างเลี้ยงปลา ลูกโลก

7. สื่อที่ใช้ในมุมเล่นน้ำ - ทราย ได้แก่ น้ำ ทราย ที่ตวงน้ำ แม่พิมพ์รูปต่างๆ แก้วพลาสติก ช้อน - ส้อมพรวนดินพลาสติก

สื่อเพิ่มเติม ได้แก่ ลูกโป่ง ไม้ไอศกรีม

8. สื่อที่ใช้ในมุมเกมการศึกษา ได้แก่ เกมเรียงลำดับเหตุการณ์ การปฏิบัติในชีวิตประจำวัน เกมจับคู่ความสัมพันธ์กันของที่ใช้คู่กัน ภาพตัดต่อต้นไม้ เกมจับคู่ภาพกับเงาของใช้

สื่อเพิ่มเติม ได้แก่ เกมเรียงลำดับเหตุการณ์ การสร้างบ้าน เกมจับคู่ความสัมพันธ์กันของสิ่งมีชีวิตกับที่อยู่อาศัย ภาพตัดต่อบ้าน เกมจับคู่ภาพกับเงาบ้านแบบต่างๆ เกมจัดหมวดหมู่ภาพกับสัญลักษณ์ ภาพญาติพี่น้องกับคำ

การประเมินผล

1. สังเกตจากการแสดงความคิดเห็นจากการสนทนาและตอบคำถาม
2. สังเกตการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม
3. สังเกตความสามารถทางพุทธิปัญญาในขณะที่ทำกิจกรรม
4. สังเกตผลงานของนักเรียนในแต่ละกิจกรรม

ขั้นตอนการดำเนินกิจกรรม

กิจกรรมการเรียนรู้	ความสามารถทางพหุปัญญาที่ปรากฏ
<p>1. ขั้นวางแผน</p> <p>1.1 ครูและเด็กร่วมกันสนทนาเกี่ยวกับกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ แล้วชี้ให้เด็กดูภาพสัญลักษณ์กิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์ต่างๆ ที่ครูนำมาติดไว้บนแผนภูมิ เพื่อให้เด็กวางแผนเลือกทำกิจกรรมตามที่ครูจัดเตรียมไว้ให้</p> <p>1.2 ครูให้เด็กคิดว่าจะเลือกเข้ามุมใดเป็นลำดับที่ 1 และ 2 ตามความสนใจของตนเอง เมื่อเด็กเลือกแล้วให้เด็กนำบัตรภาพหรือสัญลักษณ์ประจำตัว ไปติดไว้บนแผนภูมิวางแผน</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ ด้านภาษา ☒ ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ☐ ด้านมิติ ☐ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ☐ ด้านดนตรี ☒ ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ☒ ด้านความเข้าใจตนเอง ☐ ด้านธรรมชาติ / สิ่งแวดล้อม
กิจกรรมการเรียนรู้	ความสามารถทางพหุปัญญาที่ปรากฏ
<p>2. ขั้นปฏิบัติ</p> <p>2.1 ครูให้เด็กทุกคนแยกย้ายกันไปเล่นตามมุมประสบการณ์ตามแผนที่วางไว้</p> <p>2.2 ครูสังเกตและติดตามการเล่นตามมุมประสบการณ์ของเด็ก เพื่อแนะนำและช่วยเหลือในจังหวะที่เหมาะสมเท่าที่จำเป็น</p> <p>2.3 ก่อนหมดเวลา 5 นาที ครูชักชวนเด็กช่วยกันเก็บอุปกรณ์ ของเล่น และย้ายเข้าไปเล่นมุมประสบการณ์ที่ 2 ต่อไป ตามที่เด็กได้วางแผนไว้ และเมื่อก่อนหมดเวลา 5 นาทีในการเล่นมุมที่ 2 ครูก็ชักชวนให้เด็กช่วยกันเก็บอุปกรณ์ ของเล่น อีกครั้ง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ ด้านภาษา ☒ ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ☒ ด้านมิติ ☒ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ☒ ด้านดนตรี ☒ ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ☒ ด้านความเข้าใจตนเอง ☒ ด้านธรรมชาติ / สิ่งแวดล้อม

กิจกรรมการเรียนรู้	ความสามารถทางพหุปัญญาที่ปรากฏ
<p>3. ชั้นสรุป</p> <p>หลังจากที่เด็กเล่นครบทั้ง 2 มุมแล้วให้เด็กกลับมานั่งรวมกัน แล้วสนทนาถึงผลงานที่ทำ และทบทวนว่า เด็กๆ สามารถปฏิบัติตามแผนที่วางไว้หรือไม่ ทำงานได้สำเร็จแค่ไหน ผลงานเป็นที่พอใจเพียงใด ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้หรือไม่ แล้วให้เด็กแต่ละคนผลัดกันออกมาเสนอผลงานที่ตนประทับใจหรือพอใจในวันนั้นให้เพื่อนฟัง 1 ตัวอย่าง</p>	<ul style="list-style-type: none"> ☒ ด้านภาษา ☒ ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ ☒ ด้านมิติ ☐ ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว ☐ ด้านดนตรี ☒ ด้านความเข้าใจระหว่างบุคคล ☒ ด้านความเข้าใจตนเอง ☒ ด้านธรรมชาติ / สิ่งแวดล้อม

ภาคผนวก

1. เพลง

บ้านของเรา

บ้านเราดีแท้ละดีจริง
บ้านเราดีแท้ละดีครั้น
บ้านเราตัวเราเกรงใจ
บ้านเขางดงามนำดู

(ไม่ทราบนามผู้แต่ง)
ถ่านทุกสิ่งให้ความสุขสันต์
สุขทุกวันที่เราเคยอยู่
บ้านของใครก็ไม่อยากอยู่
ไม่ขออยู่ อยู่บ้านเราเอ๋ย

2. เพลง

บ้านอยู่ไหน

ไอ้เธอคนดี ไอ้เธอคนดี
บ้านฉันนั้นอยู่ไม่ไกล
ยู๊ ฮู ฮู ทรา ลา ลา ลา (ซ้ำ 3 ครั้ง)
ลา ลา ยู๊ ฮู ฮู

(ศรีนวล รัตนสุวรรณ)
บอกที่ชีบ้านอยู่ไหน
มันทำด้วยไม้ไม่ไกลหรือหนา (ซ้ำ)

ภาคผนวก ข

แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา

แบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา

ชื่อ.....สัปดาห์ที่.....วันที่.....

เรื่อง.....ผู้สังเกต

คำชี้แจง ใส่เครื่องหมาย (√) ลงในช่องแสดงระดับคุณภาพที่ความสามารถปรากฏ

ปัญญา	ความสามารถที่ปรากฏ	ระดับคุณภาพ			แนวทางการประเมิน
		2	1	0	
1. ด้านภาษา (Linguistic Intelligence)	1.1 เข้าใจคำสั่งและปฏิบัติตาม คำสั่งได้				2 หมายถึง เข้าใจคำสั่ง ปฏิบัติตาม คำสั่งได้อย่างถูกต้อง โดย ไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง เข้าใจคำสั่ง ปฏิบัติตาม คำสั่งโดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	1.2 เสนอความคิดเห็นในการ ทำกิจกรรมได้				2 หมายถึง เสนอความคิดเห็นได้ อย่างถูกต้อง โดย ไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง เสนอความคิดเห็นได้โดย ได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	1.3 พุดถ่ายทอดเรื่องราวตาม จินตนาการของตนเองให้ผู้อื่น ฟังได้				2 หมายถึง พุดถ่ายทอดเรื่องราวตาม จินตนาการของตนเองให้ ผู้อื่นฟังได้โดยไม่ได้ รับการชี้แนะ 1 หมายถึง พุดถ่ายทอดเรื่องราว ตามจินตนาการของ ตนเองให้ผู้อื่นฟังได้โดย ได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม

ปัญหา	ความสามารถที่ปรากฏ	ระดับคุณภาพ			แนวทางการประเมิน
		2	1	0	
2. ด้านตรรกะและคณิตศาสตร์ (Logical - Mathematical Intelligence)	2.1 ให้เหตุผลประกอบการตัดสินใจ/การแก้ปัญหาได้				2 หมายถึง บอกเหตุผลในการตัดสินใจ/การแก้ปัญหาได้โดยไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง บอกเหตุผลในการตัดสินใจ/การแก้ปัญหาได้โดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	2.2 รู้จักเปรียบเทียบสิ่งของตามรูปร่าง รูปทรง จำนวน ขนาด สี หรือพื้นผิวของวัตถุต่างๆ ได้				2 หมายถึง จัดหมวดหมู่/ประเภทสิ่งของตามรูปร่าง รูปทรง จำนวน สี หรือพื้นผิวของวัตถุต่างๆ ได้อย่างถูกต้องโดยไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง เปรียบเทียบสิ่งของตามรูปร่าง รูปทรง จำนวน สี หรือพื้นผิวของวัตถุต่างๆ ได้โดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	2.3 รู้จักเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสถานการณ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นได้				2 หมายถึง เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสถานการณ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นได้อย่างถูกต้องโดยไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง เชื่อมโยงความสัมพันธ์ของสถานการณ์หรือสิ่งที่เกิดขึ้นได้โดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม

ปัญหา	ความสามารถที่ปรากฏ	ระดับคุณภาพ			แนวทางการประเมิน
		2	1	0	
3. ด้านมิติ (Spatial Intelligence)	3.1 ออกแบบผลงานอย่างสร้างสรรค์ มีจินตนาการและบอกเล่าความคิดเกี่ยวกับผลงานของตนเองได้				2 หมายถึง ออกแบบผลงานอย่างสร้างสรรค์ มีจินตนาการและบอกเล่าความคิดเกี่ยวกับผลงานโดยไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง ออกแบบผลงานอย่างสร้างสรรค์ มีจินตนาการและบอกเล่าความคิดเกี่ยวกับผลงานโดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	3.2 บอกตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งของได้				2 หมายถึง บอกตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งต่างๆ ได้อย่างถูกต้องและมั่นใจ โดยไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง บอกตำแหน่งที่ตั้งของสิ่งต่างๆ ได้โดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	3.3 บอกรูปพรรณ สันฐานของสิ่งต่างๆ ได้				2 หมายถึง บอกลักษณะทางกายภาพ รูปพรรณ สันฐาน ของสิ่งต่างๆ ได้ เห็นหรือทำได้ถูกต้อง โดยไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง บอกลักษณะทางกายภาพ รูปพรรณ สันฐานของสิ่งต่างๆ ได้ เห็นหรือทำได้ โดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม

ปัญหา	ความสามารถที่ปรากฏ	ระดับคุณภาพ			แนวทางการประเมิน
		2	1	0	
4. ด้านร่างกายและการเคลื่อนไหว (Bodily-Kinesthetic Intelligence)	4.1 ควบคุมการเคลื่อนไหวร่างกายได้ (กล้ามเนื้อมัดใหญ่)				2 หมายถึง ทรงตัวได้ดี อ่อนตัวหรือยืดหยุ่นได้ดีและเคลื่อนไหวกายไปในทิศทางต่างๆ ได้คล่องแคล่วและว่องไว 1 หมายถึง ทรงตัวได้ดี อ่อนตัวหรือยืดหยุ่นได้ และเคลื่อนไหวกายไปในทิศทางต่างๆ ได้แต่ขาดความคล่องแคล่วและว่องไว 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	4.2 เคลื่อนไหวร่างกายได้ครบองค์ประกอบ ได้แก่ พื้นที่ระดับ ทิศทาง และจังหวะ / สัญญาณ				2 หมายถึง เคลื่อนไหวร่างกายได้อย่างครบองค์ประกอบอย่างคล่องแคล่วว่องไว 1 หมายถึง เคลื่อนไหวร่างกายได้แต่ขาดองค์ประกอบที่สำคัญหรือขาดความคล่องแคล่วและว่องไว 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	4.3 ควบคุมการประสานสัมพันธ์ระหว่างมือกับประสาทตาได้ (กล้ามเนื้อมัดเล็ก)				2 หมายถึง ใช้กล้ามเนื้อมือได้อย่างประสานสัมพันธ์กับตาคล่องแคล่วและว่องไว 1 หมายถึง ใช้กล้ามเนื้อมือได้อย่างประสานสัมพันธ์กับตาแต่ขาดความคล่องแคล่วและว่องไว 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม

ปัญหา	ความสามารถที่ปรากฏ	ระดับคุณภาพ			แนวทางการประเมิน
		2	1	0	
5. ด้านดนตรี (Musical Intelligence)	5.1 มีปฏิริยาโต้ตอบต่อ จังหวะดนตรีและเสียงเพลงได้				2 หมายถึง แสดงท่าทางต่างๆ ตาม จังหวะหรือตามเสียง เพลงได้ทันที เมื่อได้ยิน เสียงเพลงหรือได้ยิน จังหวะของดนตรี โดย ไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง แสดงท่าทางต่างๆ ตาม จังหวะหรือตามเสียง เพลงได้ทันที เมื่อได้ยิน เสียงเพลงหรือจังหวะของ ดนตรี โดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	5.2 แสดงท่าทางตามจังหวะ / สัญญาณได้				2 หมายถึง แสดงท่าทางต่างๆ ตาม จังหวะ / สัญญาณได้ อย่างสอดคล้องและ คล่องแคล่ว 1 หมายถึง แสดงท่าทางต่างๆ ตาม จังหวะ / สัญญาณได้ แต่ ขาดความคล่องแคล่ว 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	5.3 ร้องเพลง และแสดง ท่าทางตามนักร้องที่ตนเอง ชอบได้				2 หมายถึง ร้องเพลงและแสดง ท่าทางตามนักร้องที่ ตนเองชอบได้อย่าง คล่องแคล่วโดยไม่ได้รับ การชี้แนะ 1 หมายถึง ร้องเพลงและแสดง ท่าทางตามนักร้องที่ ตนเองชอบได้ โดยได้รับ การชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม

ปัญหา	ความสามารถที่ปรากฏ	ระดับคุณภาพ			แนวทางการประเมิน
		2	1	0	
6. ด้านความเข้าใจ ระหว่างบุคคล (Interpersonal Intelligence)	6.1 ทำงานร่วมกับผู้อื่นได้				2 หมายถึง ให้ความช่วยเหลือและ ร่วมมือในการทำกิจกรรม ต่างๆ กับเพื่อนด้วยตนเอง โดยไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง ให้ความช่วยเหลือและ ร่วมมือในการทำกิจกรรม ต่างๆ กับเพื่อนด้วยตนเอง โดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	6.2 เอื้อเฟื้อและแบ่งปันสิ่งของ ต่างๆ ได้				2 หมายถึง ให้ความเอื้อเฟื้อและ แบ่งปันสิ่งของต่อผู้อื่น โดยไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง ให้ความเอื้อเฟื้อและ แบ่งปันสิ่งของต่อผู้อื่น โดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	6.3 เป็นผู้ตาม และยอมรับฟัง ความคิดเห็นและการกระทำ ของผู้อื่นได้				2 หมายถึง แสดงความเป็นผู้ตาม และยอมรับฟังความ คิดเห็น และการกระทำ ของผู้อื่นได้ โดยไม่ได้รับ การชี้แนะ 1 หมายถึง แสดงความเป็นผู้ตาม และยอมรับฟังความ คิดเห็น และการกระทำ ของผู้อื่นได้โดยได้รับ การชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม

ปัญญา	ความสามารถที่ปรากฏ	ระดับคุณภาพ			แนวทางการประเมิน
		2	1	0	
7. ด้านความเข้าใจตนเอง (Intrapersonal Intelligence)	7.1 มีความตั้งใจและเอาใจใส่ต่องานที่ทำได้				2 หมายถึง ทำงานให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ต่องานที่ทำด้วยตนเองโดยไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง ทำงานให้เกิดผลสำเร็จตามเป้าหมายด้วยความตั้งใจและเอาใจใส่ต่องานที่ทำโดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	7.2 ชื่นชมและพึงพอใจในผลงานของตนเอง				2 หมายถึง แสดงการพูด และแสดงท่าทาง บ่งบอกถึงความชื่นชมและพึงพอใจในผลงานของตนเองได้อย่างเหมาะสมโดยไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง แสดงการพูด และแสดงท่าทาง บ่งบอกถึงความชื่นชมและพึงพอใจในผลงานของตนเองได้อย่างเหมาะสม โดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	7.3 กล้าแสดงออกในการทำกิจกรรมต่างๆ ได้				2 หมายถึง แสดงการพูด แสดงการกระทำตามความคิดของตนด้วยความกล้าหาญไม่เขินอาย โดยไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง แสดงการพูด แสดงการกระทำตามความคิดของตนเอง โดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม

ปัญหา	ความสามารถที่ปรากฏ	ระดับคุณภาพ			แนวทางการประเมิน
		2	1	0	
8. ด้านธรรมชาติ (Naturalist Intelligence)	8.1 เข้าใจการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมที่ตนพบเห็นได้				2 หมายถึง บอกการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมได้โดยไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง บอกการเปลี่ยนแปลงของสิ่งแวดล้อมได้โดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	8.2 รู้คุณค่าของสิ่งแวดล้อมโดยภาพรวมได้				2 หมายถึง บอกประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมได้โดยไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง บอกประโยชน์ของสิ่งแวดล้อมได้โดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม
	8.3 รู้จักบำรุงรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมรอบตัวได้				2 หมายถึง บอกวิธีการบำรุงรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ โดยไม่ได้รับการชี้แนะ 1 หมายถึง บอกวิธีการบำรุงรักษาและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้ โดยได้รับการชี้แนะ 0 หมายถึง ไม่แสดงพฤติกรรม

ภาคผนวก ค

รูปภาพกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

มุมบ้านหรือมุมบทบาทสมมติ

มุมหนังสือ

มุมมองศิลปสร้างสรรค์

มุมมองบล็อก

มุมนดนตรี

มุมธรรมชาติ / มุมวิทยาศาสตร์

มุมเล่นน้ำ - เล่นทราย

มุมเกมการศึกษา

ภาคผนวก ง

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

รายชื่อผู้เชี่ยวชาญ

ผู้เชี่ยวชาญการตรวจแผนการจัดประสบการณ์การจัดกิจกรรมการเล่นตามมุมประสบการณ์

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุวรรณา ไชยะชน
อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏนครปฐม จังหวัดนครปฐม
2. อาจารย์สันติศักดิ์ ผาผาย
อาจารย์โรงเรียนอนุบาลวังม่วง จังหวัดสระบุรี
3. อาจารย์ศุภลักษณ์ ศรีดอกไม้
อาจารย์โรงเรียนอนุบาลชลบุรี จังหวัดชลบุรี

ผู้เชี่ยวชาญการตรวจแบบประเมินความสามารถทางพหุปัญญา

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์รัตนา จี๊วแหลม
อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต จังหวัดกรุงเทพฯ
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ไกรรวี ศรีสุนันท์
อาจารย์มหาวิทยาลัยราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
3. ดร.จรรุวรรณ ศิลปรัตน์
ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลจรรุวรรณ จังหวัดกรุงเทพฯ

ประวัติย่อผู้วิจัย

ประวัติย่อผู้วิจัย

ชื่อ - ชื่อสกุล	นางสาวอัญชณา เถาว์ชาติ
วัน เดือน ปีเกิด	28 สิงหาคม 2520
สถานที่อยู่ปัจจุบัน	99/106 ม.7 ตำบลสุรศักดิ์ อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี 20110
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนดาราสุมทร อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ.2539	มัธยมศึกษาตอนปลาย (ม.6) จากโรงเรียนประจวบวิทยาลัย จังหวัดประจวบฯ
พ.ศ.2543	คบ. (การศึกษาปฐมวัย) จากสถาบันราชภัฏเพชรบุรี จังหวัดเพชรบุรี
พ.ศ.2553	กศ.ม. (การศึกษาปฐมวัย) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ